CARTE DE MAGIE

SERGIU SOMEȘAN

Sergiu Someşan

Sergiu Someşan

CARTE DE MAGIE

Proză fantastică
2001

Carte de magie

„...Cititorule, ia aminte la vorbele mele!

Pătrunde cu sfială în lumea acestei cărți... De simți că nu eşti cel chemat să-i dezlegi taina, mai bine ascunde-o, să fie găsită de cei cu har. Şi dacă îți pare scrisă în grai străin ori rândurile ei se aşează în fața ta ca nepătrunse drumuri prin pustie, arunc-o pe ape sau arde-o în foc şi îndepărteaz-o de la sufletul tău, cel nepregătit să-i primească învățătura.

Iar de eşti dintre cei aleşi, nu uita să-i păzeşti neabătut înțelesul. Prețuieşte-o aşa cum se cuvine şi faptele tale să stea negreşit sub semnul, învățăturile şi pildele pe care, tu, le vei desprinde din ea...

Şi, mai ales, nu uita! Trăitor în țara surzilor de eşti, să nu te sui la munte şi să suni din trâmbițe şi din surle de alamă, că nimeni nu te va auzi. Mai degrabă, se va preface piatra stearpă a muntelui în câmpie roditoare şi alama trâmbițelor în cocleală amară decât să audă cineva glasul tău... Şi în deşert se va pierde adevărul spuselor tale...”

Citisem uşor exasperat amenințările naive din cartea pe care o țineam în mână şi, brusc, m-am

hotărât să o cumpăr. Obişnuiam destul de des să bântui anticariatele în căutare de cărți vechi şi rare, fără să fiu un colecționar în adevăratul sens al cuvântului. Îmi plăcea pur şi simplu să le simt vechimea şi, uneori, le cumpăram pentru simpla dorință de a le putea ține în mână, să le cântăresc şi să ascult timpul cum îşi toarce poveştile şi cum îmi apasă greu în palmă. Când teancul de cărți vechi din bibliotecă căpăta dimensiuni îngrijorătoare, îmi motivam pasiunea prin scuza că poate voi găsi în ele cine ştie ce idee pentru un nou articol, dar nu păcăleam pe nimeni cu asta, nici măcar pe mine. Totuşi, de data asta, aveam un motiv în plus să cumpăr cartea pentru că întâmplarea care a făcut ca subiectul tratat de ea să îmi devină familiar, încă îmi era dureros de vie în minte.

Eram de ani buni redactor la o revistă de popularizare a ştiinței care îşi trăgea sufletul cu greu, mai mult prin reclamele de care făcea rost Petreanu, redactorul nostru şef, decât prin tirajul liliputan al publicației. De altfel, Petreanu mereu ne amenința că o să ne lase baltă cu aiurelile noastre de articole cu tot. Adevărul este că, într-o lume editorială care, nevoită să facă tot mai multe concesii, noi, redactorii de la „ Gândul Liber”, apăram o cauză de mult pierdută şi, aşa cum pe vremuri se făcea artă pentru artă, noi făceam ştiință pentru ştiință în revista noastră. Sau cel puțin aşa ne plăcea să credem. Cred că eram singurii care nu publicam un horoscop şi, în ziua în care şeful a venit cu o prezicătoare tinerică ca să ne bage pe gât elucubrațiile ei, la protestele mele

vehemente, susținute şi de colegii mei, a trebuit să se resemneze, deşi nu fără împotrivire. Discuția îmi rămăsese, aşa cum am spus, nepermis de vie în minte şi în mod sigur era motivul ascuns pentru care cumpăram acum cartea. Să găsesc în ea argumente ca să combat misticismele şi magia sub orice formă s-ar înfățişa ...

*

— Refuz să scriu într-o revistă care, alături de lumea explicată de Einstein şi Stephen Hawking, să ofere şi o variantă obținută prin sugrumarea pisicilor noaptea în cimitire, am spus eu atunci, cât de demn am putut. M-am uitat superior la fetişcana toată numai zulufi care, spre nemulțumirea mea, arăta teribil de bine. În loc să-şi piardă stăpânirea de sine şi să se fâstâcească în preajma unor corifei ai ştiinței aşa cum ne credeam noi, s-a aşezat ceva mai confortabil şi a început să argumenteze:

— Împotrivirea dumneavoastră mi se pare deplasată atâta vreme cât cel mai apropiat colaborator al lui Stephen Hawking, mă refer la Roger Penrose, acceptă magia şi spațiul psihic ca o componentă absolut necesară pentru explicarea unor anumite aspecte ale fizicii cuantice...

Robert, specialistul nostru în Roger Penrose şi fizică cuantică, şi-a dres academic glasul, şi-a şters pe îndelete ochelarii, apoi a pornit o pledoarie încâlcită din care prezicătoarea nu a înțeles decât că renumitul fizician era considerat un eretic în lumea ştiinței...

— Nu-i eretic, a spus ea sigură. Este singurul care a înțeles din timp adevărul...şi cred că mulțumeşte în fiecare seară lui Dumnezeu în rugăciunile lui că nu s-a născut cu două, trei sute de ani mai înainte. Ar fi fost ars pe rug de unii la fel de intransigenți ca dumneavoastră...

Era şi ironică pe deasupra şi cred că antipatia care o resimțeam pentru ea era suficient de vizibilă ca să mi-o perceapă fără cine ştie ce calități deosebite de medium. Şi-a întors privirea spre mine. Avea ochi frumoşi şi mi-a venit destul de greu să-i înfrunt.— Dumneata... a întins ea un deget acuzator în direcția mea.

— Da, eu, am răspuns arogant. Nu cred în asemenea tâmpenii! Ce poți să-mi faci? O să mă blestemi?

— Hei, până aici vă rog, a spus împăciuitor redactorul şef. Nu vreau ceartă în redacția mea...

Mica vrăjitoare s-a uitat lung la el, apoi a dat din umeri:

— Nu ne certăm, doar subliniez că nu se va întâmpla nimic din cele ce nu sunt scrise să se întâmple..., a prezis ea încercând să facă pe misterioasa.

— Şi cele trecute vor rămâne trecute, iar cele ce vor veni trebuie să vină pentru că altfel timpul s-ar opri, am încercat eu să fiu sarcastic. Asemenea generalități nu supără pe nimeni şi mai devreme sau mai târziu se îndeplinesc...

M-am simțit dintr-o dată plictisit de toată povestea asta. Prin sediul micii noastre redacții au

trecut fără succes zeci, dacă nu sute de vraci şi vindecători, care încercaseră să ne convingă de puterile lor. E adevărat, nici una dintre vrăjitoarele care ne trecuseră pragul nu arătau ca ea, dar ăsta nu era un motiv sa-i ascultăm prezicerile în doi peri.

— Uite, am făcut eu o concesie văzând cât de mult pune la suflet refuzul nostru, poate te vei lămuri că suntem cu toţii oameni deschişi la nou, în stare chiar să acceptăm magia ca ştiinţă la o adică, cu o condiţie. Cu o unică condiţie: dacă reuşeşti să mă convingi... mă rog, să ne convingi... că poţi avea acces la informaţii care nu pot fi explicate prin argumente ştiinţifice. Atâta cerem ... o singură dovadă, am spus eu în rânjetele aprobatoare ale colegilor mei de redacţie.

S-a crispat uşor şi ochii migdalaţi s-au făcut mai mici privind în jur. Toată discuţia avea loc în biroul meu pentru că redactorii mă ştiau cel mai intransigent şi astfel de cazuri se dezbăteau de obicei aici.

Nu mi-a plăcut deloc privirea pe care a aruncat-o prin dezordinea creatoare din jur. Am simţit de parcă ar fi străpuns cu raze penetrante nu numai obiectele, ci şi viaţa celui care le risipise prin încăpere.

S-a uitat spre o vază Ming, pe care o primisem mai demult, în urma unei vizite la ambasada chineză. Am crezut-o tot timpul o imitaţie până când un specialist mi-a confirmat valoarea ei, exprimându-şi neîncrederea în rezistenţa raftului şubred pe care o păstram.

— Sub vaza aceea este o invitaţie la o premieră de teatru din toamna anului trecut... rândul B, locul

28. Un bilet de favoare să înțeleg, a spus fata... Primit de la o actriță care şi-a pus mari speranțe în dumneavoastră...

Am roşit uşor. Da, anul trecut primisem o asemenea invitație. Am rătăcit-o chiar a doua zi pentru că nu vedeam de ce aş acorda o atenție prea mare unei fete frivole ca Lia. Oricum mă plictiseam de ea... dar chiar să mă fi picat cu ceară, nu îmi mai aminteam unde pusesem invitația. Am ridicat vaza, m-am uitat la invitație şi, apoi, cu un nedisimulat dispreț, spre redactorul şef:

— Ați intrat aici în lipsa mea, i-am reproşat eu pe un ton acuzator.

Sufocat de indignare, Petreanu a deschis gura să protesteze, dar fata i-a făcut semn să tacă.

— E prima dată când intru aici. Jur! De altfel, în mai puțin de trei minute această vază se va sparge.

— Zău?! am exclamat eu insolent înfruntându-i privirea. Aş vrea să o văd şi pe asta!

I-am dat vaza lui Robert, avertizându-l:

— Ochii şi vaza, Robert! O oră! Atât! Peste o oră te las să o trânteşti de pereți, dar până atunci să nu cumva să i se întâmple ceva...

A primit-o cu mâini tremurânde şi, pentru o clipă, mi-a părut rău că nu am lăsat-o acolo unde stătuse atâția ani într-o relativă siguranță.

M-am întors provocator spre fată:

— Ce altceva ne mai poți spune? Cu asta nu ne-ai convins... Poate fi o învoială între dumneata şi Petreanu să ne forțați să te acceptăm în echipă.

M-am uitat fix la ea, făcându-mă că nu vad

gestul disperat de negare al lui Petreanu.

Vrăjitoarea şi-a îndreptat atenția din nou către redactorul şef:

— Într-o lună vi se va aproba dosarul de pensionare... şi dumneata o să-i iei locul, arătă ea spre mine....

— De unde ştii, Liliana? a întrebat-o el tresărind surprins, la care eu am răbufnit:

— Auzi, vrei să ne spui ceva care să nu pară că ai aflat de la Petreanu?

A devenit dintr-o data tristă şi s-a întors spre Elisa, colega noastră mai tânără:

— Mâine vor sosi rezultatele biopsiei pentru fratele tău: are cancer aşa cum bănuieşti deja ..., cât despre dumneata, dragă domnule, îmi spuse ea sfidător, în mai puțin de o lună te vei convinge că am dreptate, într-un fel în care nu o să-ți placă deloc... Absolut deloc...

— Da, am spus eu sarcastic, şi mâine va răsări soarele... Şi încă un lucru nemaipomenit şi extraordinar! Poimâine, la aceeaşi oră, va răsări din nou spre marea deziluzie a celor care nu cred asta...

Se uită la mine aşa cum te-ai uita la o gânganie sâcâitoare, dădu din umeri şi i se adresă lui Robert, care tremura cu vaza în brațe:

— Nu-i o noutate decât pentru ei, dar săptămâna viitoare se va pronunța divorțul...Îl va câştiga soția dumitale...

Pocnetul sec al vazei care se spărgea a fost acoperit de strigătele mele furioase... Îi acuzasem

atunci pe toți de complicitate cu vrăjitoarea, în numele unui scop tenebros şi deloc clar şi am sfârşit prin a-i da pe toți afară din birou, nu înainte ca rafturile cu cărți vechi, de care nu se atinsese nimeni, să cedeze brusc şi să cadă într-un nor de praf, sporind balamucul general…

*

De la întâmplarea cu pricina, am publicat mai multe articole în care combăteam vehement şi necruțător magia, superstițiile şi toate subiectele considerate mai mult sau mai puțin paranormale…Am studiat cu atenție cartea. Era tipărită cu peste o sută de ani în urmă, când încă tiparul era situat undeva între artă şi meşteşug. Exemplarul la care mă uitam era fără îndoială opera unui artist. Coperta din piele de vițel avea inscripționat în relief titlul „Carte de magie”, iar textul părea a fi desenat literă cu literă de un migălos caligraf. Şi nici prețul nu era mare. O găsisem cu totul întâmplător în anticariatul ce-şi întindea rafturile în zidurile vechiului turn de apărare al cetății. Intrasem acolo să mă ascund de o ploaie vijelioasă de vară. Ca să-mi treacă timpul mai uşor, am început să răsfoiesc distrat cărțile. Erau tot cele care le ştiam de ani de zile, turiştii în trecere prin cetate fiind interesați mai degrabă de mici suveniruri multicolore decât de cărți şi manuscrise vechi. Le deschideam cu evlavie sub privirea îngăduitoare a anticarului care îmi cunoştea pasiunea pentru ele. Şi mai ştia şi că veniturile mele destul de modeste de la

revistă îmi îngăduiau doar arareori să-mi cumpăr câte una. Dar asta nu mă împiedica să mă bucur de ele şi de atingerea lor reconfortantă. La un moment dat, mutând un teanc de cărți de pe un raft, în spate am găsit lipită de zid „Cartea de magie”. Părea căzută acolo de multă vreme sau pitită de cineva cu gândul să vină s-o cumpere mai târziu. Oricum, mi se părea un adevărat chilipir, aşa că am plătit-o fără să mai stau pe gânduri şi m-am îndreptat spre ieşire. Afară ploaia tocmai îşi scutura ultimii stropi.

Când să ies, de mine s-a izbit o tânără grăbită să ajungă înăuntru. A dat cu ochii de cartea din mâna mea şi s-a oprit brusc cu ochii țintă la ea. Am ridicat nepăsător din umeri şi am ieşit în aerul răcorit de ploaie. S-a întors şi a pornit după mine.

— Nu vă supărați, domnule, mi-a atins ea brațul...

Am privit-o şi am tresărit amândoi: era Liliana, vrăjitoarea adusă de Petreanu acum o lună, când încă mai era redactor-şef, să ne scrie un horoscop pentru revistă. Nu o mai întâlnisem de atunci şi, deşi tot ce spusese ea se adeverise într-un fel sau altul, eu eram la fel de neclintit în convingerile mele. Totul putea fi urmarea unor coincidențe sau, şi mai rău, o încercare deliberată de a ne induce în eroare. Cineva care ar fi vrut cu orice preț să pătrundă în bastionul redacției noastre, ar fi putut face câteva cercetări simple despre viața redactorilor. Mi-am eliberat brațul şi am dat să trec demn mai departe. În sinea mea, o consideram o impostoare şi nu aveam nici o urmă de înțelegere pentru asemenea persoane. Mai ales că acum, fiind

redactor şef, trebuia să veghez cu atenție la reputația revistei.

— Aş vrea să vă spun ceva... a insistat ea.

Am aşteptat să continue studiind-o atent. Mai atent decât atunci în redacție. Nu părea să aibă cu mult peste douăzeci de ani. Avea părul negru ca pana corbului, ochii întunecați, uşor migdalați, cu un farmec aparte, pe care îi remarcasem încă de la prima întâlnire. Pielea îi era extrem de albă, ca şi cum nu ar fi fost atinsă de loc de soarele verii. În mâna dreaptă strângea cu înfrigurare un pumn de bancnote. Cu ochii la cartea din mâna mea, începu să vorbească precipitat:

— Pentru mine această carte este foarte importantă. Am ascuns-o în spatele raftului şi am fugit acasă să aduc banii. Ştiu că am greşit... Ar fi trebuit să-l rog pe anticar să mi-o păstreze. Am nevoie de ea! V-o plătesc...

— De ce este aşa de importantă? am întrebat eu ironic.

Nu puteam pricepe de ce o carte atât de veche stârnea atâta interes la o fetişcană de douăzeci de ani, chiar dacă îi plăcea să bântuie prin lume şi să facă pe vrăjitoarea. Din câte văzusem răsfoind-o în grabă, nu conținea şi filtre de dragoste sau alte vrăji care ar fi putut să intereseze o fată de vârsta ei. Era mai degrabă o expunere teoretică destul de încâlcită a simbolurilor, termenilor şi a filozofiei magice, aşa cum era ea văzută de autor, acum o sută de ani. Am scuturat din cap:

— Îmi pare rău pentru tine, dar şi eu am nevoie

de ea. Lucrez la o serie de articole despre magie şi pigmentarea lor cu câteva expresii vechi mi se pare foarte potrivită. Văzând că se face dintr-o dată palidă, mi s-a făcut milă de ea şi am adăugat:

— Uite, dacă ții atât de mult să o ai, mergem undeva, la un xerox şi aştept până o copiezi.

A scuturat încăpățânată din cap.

— Nu, am nevoie de carte în original. Este foarte importantă pentru mine…

Mda… Exaltările de genul ăsta ale tinerilor îmi erau cunoscute. Se pare că, uneori, lecturile la o anumită vârstă ne fac să ne transpunem prea uşor în rolul personajelor şi, uite aşa, ne trezim că ne credem ba salvatorii lumii, ba distrugătorii ei. Am zâmbit indulgent, nevoind să renunț la carte şi ştiind că nici gândurile fetei nu le voi putea schimba. Totuşi, curios să văd ce anume a găsit atât de pasionant în „Cartea de magie”, i-am propus:

— Dacă îmi dai un motiv suficient de serios şi de credibil pentru care tu ai nevoie de original, am să păstrez eu copia.

M-a privit cu ochii mari, plini de speranță şi de spaimă.

— Ei, poți? am provocat-o eu, toată povestea începând să mă amuze.

— Da, pot… a ezitat ea. Am o dovadă… numai că va trebui să jurați că veți păstra secretul.

— Dacă trebuie, am să jur. Dar, de data aceasta, sper să fie o dovadă convingătoare.

Am pornit alături de ea pe străzile ude de ploaie ale vechii cetăți, unde casele păreau mici fortărețe

care aminteau de trecutul plin de asedii şi războaie al burgului. S-a oprit în fața unei porți, prin nimic deosebită de celelalte, a scos din cutia poştală o cheie cu o formă complicată, a deschis şi mi-a făcut semn să intru.

Ajunşi în curte, ne-am oprit lângă o masă unde mă pofti să iau loc.

— Vin imediat! s-a scuzat ea şi a intrat în casă de unde a ieşit în câteva clipe ținând în mâini o scrisoare îngălbenită de vreme. Mi-a arătat-o şi mi-a spus:

— Am primit-o ieri. Mi-a fost trimisă de Simion Magu. Făcu o pauză şi arătă spre „Cartea de magie". Acelaşi om care a scris şi cartea asta. Am privit-o lung şi bănuitor, dar ea a continuat:

— Ieri am crezut că e o glumă, aşa că nu m-am dus la anticariat. Dar azi-noapte n-am putut dormi de gânduri. Azi dimineață, m-am îmbrăcat, m-am dus la anticariat şi am găsit cartea. Nu aveam destui bani la mine pentru că nu credeam că aşa ceva ar putea fi adevărat. Am pitit-o după celelalte cărți şi m-am întors după bani. Până am ajuns, ați cumpărat-o dumneavoastră. Acum citiți scrisoarea până vă fac o cafea.

Am luat plicul cu grijă apucându-l de colțuri. Toată povestea căpătase un aer uşor ireal şi scrisoarea îngălbenită de vreme din mâna mea nu avea deloc darul să mă readucă în realitate. Mai avusesem hârtii şi manuscrise vechi în mână şi pot spune cu mâna pe inimă că sunt greu de indus în eroare. Scrisoarea era fără îndoială veche, din aceeaşi generație cu cartea.

Am studiat-o îndelung. Timbrul era un renumit „Cap de leu”, un exemplar pentru care oricare filatelist ar fi plătit bani grei. Tuşul ştampilei aplicat peste el aproape se ştersese din cauza vremii. Cea de ieri, în schimb, se vedea clar şi limpede. Am deschis plicul: înăuntru era o hârtie mătăsoasă cu filigran. M-a frapat data: ANNO DOMINI 1888 şi am citit fără să-mi cred ochilor cea mai imposibilă scrisoare care mi-a fost dat să o văd vreodată:

Anno domini 1888

„Draga mea strănepoată, Liliana,

Ai deschis o uşă pe care ar fi bine să o închizi cât mai grabnic şi să uiți de ea până vei fi pregătită. Te-ai lăsat dusă de trufie şi ai crezut că poți stăpâni singură Puterea Pergamentului. Însă darul cu care te-ai născut trebuie călăuzit cu grijă…

Când vei primi această scrisoare, du-te la anticariatul din strada Castelului şi caută pe raftul al treilea de la intrare. Vei găsi Cartea de magie, în care am adunat pentru tine toată ştiința moştenită de la străbunii noştri. Ia-o cu tine şi caută să pătrunzi adevărul învățăturilor ei.

Cel care veghează asupra ta din negura timpului,

Simion Magu”

Aveam o fire analitică, puțin înclinată spre misticisme de orice fel, care mă împiedica să accept ca atare o asemenea aiureală. Mintea mea carteziană ronțăia mărunt-mărunt faptele căutând o fisură sau o

explicație. „Fără îndoială că e o farsă”, m-am agățat eu de această idee ca de un colac de salvare, dar ştiam că nu este adevărat, cel puțin unul din faptele acestei întâmplări stranii contrazicând flagrant această ipoteză. „O farsă”, îmi repetam eu, deşi nu mai credeam. „O farsă bine ticluită în care copila asta nu este decât un pion dar de fapt eu sunt ținta „ şi, în minte, a început să mi se deruleze o listă interminabilă de colegi şi colege cărora, la rândul meu, le-am pus în scenă de-a lungul timpului farse mai mult sau mai puțin reuşite. Dar una atât de elaborată, cu atât de minuțioasă punere în scenă, nu ştiam care din cunoscuții mei ar fi în stare să facă. Şi atunci, mi-au căzut ochii pe marca scrisorii. Era amănuntul pe care subconştientul meu încerca să-l împingă în uitare pentru ca toate faptele să poată părea o simplă farsă. Un „Cap de leu” valora cam cât salariul meu pe zece ani, dacă era autentic, bineînțeles, şi, pur şi simplu, dintre cunoscuții mei, nici unul nu avea o asemenea sumă de aruncat pe fereastră în numele unei farse oricât de reuşite.

M-am adresat fetei care venea cu cafeaua:

— Ai, cumva, la îndemână o lupă?

— Cred că da, a spus ea şi a plecat să caute una lăsându-mă să sorb cu înghițituri mici cafeaua. Priveam din când în când lung spre scrisoarea uitată pe colțul mesei. Îmi lăsasem mintea să hoinărească, refuzând cu încăpățânare să mă gândesc la posibilitatea ca toate acestea sa fie adevărate, cel puțin până nu aveam să am o lupă în mână să constat autenticitatea timbrului, deşi ceva din mine îmi

spunea cu o stranie detaşare: „timbrul este original, aşa că fă bine şi caută altă explicație!"

Când mi-a adus lupa, mi-a fost de-ajuns o singură privire: marca era originală.

În fața mea, fata mă privea de parcă ar fi aşteptat de la mine o rezolvare a misterului. Şi totuşi, cheia întâmplărilor era la ea. Am privit-o insistent:

— Ceva nu se leagă în povestea asta... Ar fi bine să începi cu începutul şi să-mi povesteşti totul...

S-a aşezat în fața mea şi a început să-şi frământe mâinile uitându-se în jos:

— Acum doi ani, a început ea într-un târziu să povestească, am vrut să caut ceva în pod. Am găsit un cufăr vechi, plin cu tot felul de hârtii printre care şi un pergament vechi pe care era un fel de incantație pentru ... invocarea unei, eu ştiu, cum să-i zic, ceva ca o Putere, nu era prea bine explicat. Mi s-a părut incitant să am ceva care ar fi putut să fie duhul meu personal, mai ales că în familie am avut tot timpul ba un unchi, ba o mătuşă care se lăudau că pot avea aşa ceva. Mi se părea nedrept ca eu să nu am. Aşa că, într-o joacă, am făcut cele scrise acolo şi m-am pomenit că funcționează. M-am trezit posesoarea unui duh la purtător, a unei Puteri care îmi îndeplinea cea mai mare parte a dorințelor, aşa cum visează oricine, cred. Mă ajuta în orice împrejurare, fără nici o condiție... era aşa, ca o voce care îmi spunea ce şi mai ales, cum să fac... După un timp am văzut că, de fapt, nu făcea întotdeauna ceea ce aş fi vrut să fac... În loc ca forța pe care eu o eliberasem să fie sclava mea, să mă asculte orbeşte, încetul cu încetul, am văzut că

avea o voință a ei, că uneori făcea ceea ce îi ceream în felul ei. Era ca un copil râzgâiat… înclinat să facă mai mult lucruri rele, aşa, din pura plăcere de a face rău… Chiar şi atunci, la redacție… M-am înfuriat că nu vreți să mă credeți şi am dorit ca toate să cadă şi să se spargă… ceea ce s-a şi întâmplat de altfel. Pe de altă parte, chiar dacă îmi doresc foarte mult să fac un bine, să vindec o boală, să împiedic un accident, duhul pe care l-am invocat parcă nici nu ar exista… Nu este interesat decât de aspectele superficiale şi gălăgioase ale vieții… ca un copil mic care are un ciocan în mână şi căruia i se pare că toate obiectele din jur sunt cuie pe care el trebuie să le lovească…

Am privit neîncrezător spre fată:

— Stai aşa! am spus eu şi m-am ridicat în picioare de parcă aşa aş fi putut să fiu mai impunător. Vrei să spui că dacă îți doreşti un lucru rău sau, mă rog, distructiv, acesta se îndeplineşte?

— Cam aşa ceva… a aprobat ea ezitând.

— Uite, i-am arătat eu o sferă din piatră care împodobea una din coloanele de granit din grădină. Tu sau duhul tău distructiv, fă să se spargă această piatră. Dar de aici! Fără să te apropii nici un pas de ea…

Abia mi-am terminat vorba când sfera de piatră, cu un pocnet sec, îşi împrăştie țăndările până aproape de noi. M-am apropiat şi am luat una din aşchii în mână. Nimeni nu ar fi avut cum să premediteze că eu am să vreau să se spargă chiar bucata aceea de piatră.

Tocmai voiam să-i spun că regretam enorm că nu

i-am dat cartea fără să o mai întreb nimic când la poarta casei a sunat cu insistență soneria. Prin grilajul porții, se zărea figura plictisită a poştaşului şi un fior m-a trecut când mi s-a părut că zăresc în mâna lui un plic asemănător cu cel care se odihnea pe masă. Fata m-a privit neliniştită. Am ridicat neputincios din umeri.

— Du-te! Cred că pe tine te caută.

A plecat cu paşi nesiguri spre poartă, a semnat ceva într-un caiet pe care i l-a întins poştaşul şi a revenit la măsuță cu un plic identic cu cel pe care îl văzusem. L-a desfăcut cu mâini tremurânde şi a început să citească neliniştită scrisoarea. S-a oprit pe la jumătate şi a ridicat ochii spre mine:

— E vorba şi de dumneavoastră aici…

Am privit-o nedumerit. De unde oare putea să îmi cunoască expeditorul scrisorii numele? Când fata mi-a întins plicul şi scrisoarea, le-am luat cu o mişcare nesigură. Ne aflam în plin mister şi rezolvarea nu părea să vină de la bucățile de hârtie, oricât de vechi ar fi fost ele. Pe plic se lăfăia un alt „Cap de leu” şi, din câte ştiam eu, care nu eram un prea inveterat filatelist, nu erau mai mult de cinci sau şase în lume, ceea ce mărea la sume astronomice cifra de afaceri al unui eventual farsor şi adâncea şi mai mult enigma. Ştampilele pe care le-am studiat folosind lupa cu mare atenție, păreau şi ele autentice. Numele destinatarului, Liliana Dumitrescu, era scris cu un tuş persistent a cărui culoare bătea spre violet. Scrisul, deşi ferm, avea o caligrafie elegantă cum de multă vreme nu mai întâlnisem. Am desfăcut plicul. Acelaşi

scris elegant şi aceeaşi dată ca în prima scrisoare:

Ano domini 1888
Dragă Liliana,
Dacă tot ce am plănuit eu cu atâta grijă s-a îndeplinit, când vei citi această scrisoare, tu vei fi în posesia cărţii şi îl vei fi cunoscut pe omul care te va ajuta să închizi poarta. Ce trebuie să faci?! Te vei duce în pod şi vei căuta în cufărul dinspre răsărit Pergamentul. Ştiu că tu nu îl poţi ţine în mână pentru că Puterea te face să îl vezi înconjurat de flăcări.
Bărbatul pe care ţi l-am trimis în cale nu crede în magie şi astfel Puterea nu îl poate atinge. O să-l rogi să-l ţină pentru tine în aşa fel ca tu să poţi citi pe dos cuvintele descântecului de chemare. Când vei sfârşi, Puterea Pergamentului se va întoarce acolo unde îi este locul, până va veni vremea să o stăpâneşti pe de-a-ntregul.
Simion Magu"

M-am uitat la Liliana. Nu ştiam ce să cred. Viaţa mea atât de simplă şi de liniştită până acum, în numai câteva ceasuri s-a dat complet peste cap.

— Are rost să mai întreb dacă este un cufăr în pod? am întrebat eu, deşi bănuiam răspunsul.

— Este, mi-a răspuns fata. E cel unde am găsit pergamentul... Şi acolo îmi ţineam eu jucăriile când eram mică, a continuat ea şi a luat-o înainte spre scara ce ducea spre pod.

— O dată, a început ea să-mi povestească în timp ce urcam pe scară, cam acum doi ani, scotocind

printre jucăriile copilăriei mele, am găsit într-o nişă bine ascunsă pergamentul. Am citit şi că trebuie să citesc de la cap la coadă descântecul, dar, atunci când am vrut să o fac, am văzut cu spaimă că eu nu mai pot atinge pergamentul. Deşi mi se pare absurd, este ca şi cum ar fi înroşit în foc.

A ajuns lângă cufăr şi a început să-l golească de păpuşi, albume vechi şi haine de copil. Când a terminat, am văzut un cârlig. A tras de el şi, într-un locaş din peretele cufărului, a găsit pergamentul. L-am luat fără să simt nimic deosebit şi am coborât cu el în curte, la lumină.

— Eram conştientă că hârtia nu poate avea o asemenea temperatură fără să se distrugă... şi, totuşi, nu puteam să îl ating...

— Dezolant să vezi că numai la aşa ceva pare să fie bună o minte clară şi logică ca a mea, am murmurat eu nemulțumit întorcând pergamentul în aşa fel încât să îl poată vedea.

Aş vrea să spun că am simțit forțe încercând să îmi smulgă pergamentul pe care i-l țineam Lilianei să-l citească şi că s-a întunecat cerul şi că fulgerele au sfâşiat văzduhul în încercarea de a ne împiedica să trimitem forțele întunericului acolo unde le este locul. Nimic din toate astea nu s-a întâmplat...

Şi, uneori, în câte o vară la fel de călduroasă ca cea în care ne-am cunoscut, când stau la măsuța unde am băut prima cafea împreună, urmărind-o din ochi cum îi dădăceşte pe cei doi copii ai noştri şi mă gândesc mai mult la toată povestea asta, singura mea mare nelămurire este: cine a fost netotul care a dat

grămada de bani pe cele două timbre?

TĂIETORUL DE LEMNE

Cobora odată cu cețurile toamnei dinspre munți şi, la o privire fugară, ai fi zis că este adus chiar de ele. Era înalt şi părea bătrân, nu atât din cauza înfățişării, cât mai ales pentru că întreba pe toți copiii întâlniți în cale:

— Ce mai faceți, voi, dragii moşului? la care întrebare, copiii, priveau fâstâciți în pământ şi nu găseau niciodată răspuns. Ridicau numai într-un târziu ochii şi se uitau la el cu o fericire mută. Copiii şi animalele se simțeau bine în preajma lui… Şi femeile…

După câțiva ani, unii au aflat că îl cheamă Anatol. Cum nu a spus niciodată nici da, nici ba, oamenii s-au obişnuit să-i spună aşa, deşi mulți se îndoiau că ăsta ar fi numele lui adevărat. Oricum, de felul lui, era tăcut şi rar schimba câte o vorbă cu gospodarul la care tăia lemne.

Ca într-un ritual ciudat, fiecare gospodărie din mica aşezare de munte pregătea o grămadă de lemne cât să poată tăia el într-o zi. Nu lua niciodată plată, dar mânca alături de familie, iar noaptea nu dormea în casă ci, învelindu-se cu sumanul gros, se culcuşea în grajd lângă animale, care îl primeau fornăind bucuroase în mijlocul lor.

Uneori, în câte un an, când întârzia să coboare spre micul cătun de la poalele munților, o nelinişte

ciudată cuprindea aşezarea. Părea că toată suflarea ei încremeneşte într-o ciudată aşteptare şi că ritmul vieții se domolea cu fiecare zi care trecea şi că în curând se va opri de tot. Apoi, umbra lui înaltă se ivea cenuşie dintre fuioarele ceții şi un oftat colectiv îi însoțea apropierea de cătun. Paşii lui mari şi apăsați erau urmăriți cu ochi lacomi şi plini de speranță de după garduri şi perdele pe jumătate trase. Pentru că, deşi nu ştiau multe despre el, muntenii au observat repede un lucru: pe casa unde se oprea prima dată tăietorul de lemne, părea că îşi pune Dumnezeu mâna. Dacă era cineva căzut la pat, când se făcea focul cu lemnele tăiate de el şi după ce fumul se înălța drept spre cer, omul se scula de parcă nu ar fi avut nimic. Şi asta nu era tot. Fumul făcut de lemnele arse se ridica drept spre cer, oricât de tare ar fi bătut vântul. Ca o tainică legătură între pământ şi cer.

Dacă o familie o ducea greu şi nu se descurca de pe un an pe altul, după ce tăietorul de lemne îi intra în curte, părea că gospodarului i se dezleagă dintr-o dată norocul. Toate vitele păreau din neamul iepurilor şi vițeii şi mânjii creşteau peste noapte. Şi cel care se îndura să le vândă găsea repede cumpărători şi la preț de mirare. Vorbele despre el s-au răspândit degrabă şi prin alte aşezări, dar cei mai mulți nu credeau o iotă, pentru că omul se lăsa greu văzut de străini. Şi nici gospodarii nu erau dornici să dea amănunte, gândindu-se că dacă şi alții l-ar convinge să meargă prin satele lor să taie lemne, asta ar însemna să ajungă mai rar pe la ei. Aşa că dădeau din umeri, făcând pe neştiutorii şi taina tăietorului de lemne era

păstrată ca o avere de preț, ce aparținea obştii. Şi dacă cu străinii gospodarii cătunului nu prea vorbeau, între ei nu se sfiau să-şi dea cu părerea în serile lungi de iarnă, petrecute la gura sobei în care trosneau lemnele tăiate de el.

— E un sfânt! spunea Tănase, dar toți ştiau că ăsta era bisericos rău şi în fiecare duminică bătea cale lungă până în aşezarea vecină să caşte gura la slujbele ținute de un popă bețiv şi muieratic.

— S-o crezi tu că-i sfânt! îi tăia avântul Trofin. Poate că nu l-ai văzut cum bea vinarsul şi cum mănâncă slana. Sfinții nu beau vinars şi nu mănâncă slană. Mănâncă numai rădăcini şi ierburi…

— Rădăcini şi ierburi ați mâncat voi când v-ați pornit la vorbă, punea lucrurile la punct Chirilă, mai umblat prin lume şi mai isteț ca ceilalți. Sfânt, nesfânt, omul aduce noroc acolo unde pune mâna. De ce despicați voi firul în patru? Nu vă merge bine? Vreți să-l supărați şi să plece în alt cătun? Ar fi primit cu brațele deschise peste tot, aşa să ştiți… Şi, dacă asta nu vă ajunge, aduceți-vă aminte de Grancea…

S-au înfiorat toți de parcă ar fi revăzut totul cu ochii minții. Grancea era un gospodar zgârcit şi cârcotaş care găsea oricui pricină de sfadă. Îi mergea bine, dar nu era niciodată mulțumit. Nu i se părea firesc ca altuia să-i sporească avuția într-un an cât lui după o trudă de-o viață. Într-o toamnă, când a văzut că Anatol trece nepăsător pe lângă ograda lui la fel ca în alți ani, i-a aținut calea cu o puşcă retezată pe care o folosea la braconajul mistreților. Era băut bine şi vorba i se împleticea în gură:

— Până aici ți-a fost, neicuşorule! Anul ăsta intri la mine sau nu mai intri nicăieri...

Gospodarii care pândeau pe după porți au încremenit şi şi-au ținut răsuflarea. După ce întâmplarea şi-a deşirat ghemul încâlcit până la capăt şi au început să se învinovățească unul pe altul că nu au făcut nimic, fiecare a spus că a crezut că se va deschide pământul şi-l va înghiți pe păcătos.

— Ba eu am crezut că are să-l trăznească, a spus bisericosul de Tănase, făcându-şi cruci mari cât turla bisericii...

Nu se întâmplase însă nimic din toate astea. Tăieetorul de lemne l-a urmat încet pe Grancea în ogradă şi, sub amenințarea puştii retezate, a început să taie lemne. Odată cu sunetul sec al primului lemn despicat de topor, din grajd s-a auzit mugetul unei vite. Alt lemn tăiat, alt muget de vită. Grancea a fugit ca vântul în grajd şi s-a crucit. Vitele cădeau una după alta cu burțile umflate ca şi cum ar fi mâncat lucernă proaspătă. S-a întors negru la față spre Anatol. A armat puşca încrâncenat.

— De ăsta îmi eşti tu, neicuşorule? a râs crud Grancea şi a tras, iar puşca i-a înflorit ca o floare însângerată în față.

După ce totul a trecut şi Grancea a fost înmormântat, tăietorul de lemne s-a mutat la altă casă, a lui Pamfil, unde a început să taie lemne ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Gospodarul care zăcea de câțiva ani buni cu picioarele zdrobite de căderea unui copac, învinețite şi pline de puroi, după ce fumul din lemnele proaspăt tăiate se ridică drept spre cer, se

ridică şi el din pat. A ieşit afară din casă, s-a repezit sprinten după Anatol şi a dat să i se arunce la picioare să-i mulțumească. Cu un gest, acesta l-a oprit şi, deşi nu prea era auzit vorbind, a spus:

— Pentru munca mea am fost omenit cum se cuvine. Iar pentru altele, numai bunul Dumnezeu ştie de ce vrei să-mi mulțumeşti.

Pamfil nu a mai spus nimic, l-a petrecut numai cu ochii în lacrimi până nu l-a mai văzut. Apoi, întorcându-se spre casa de unde fumul se înălța drept spre cer, a tras aer adânc în piept şi a spus ca pentru el:

— Trag nădejde că fumul ăsta miroasă a tămâie şi nu a pucioasă…

După un timp, animalele lui Grancea şi-au revenit, iar oamenii şi-au adus aminte că puşca lui Grancea era veche şi, zgârcit cum era, nu voia să-şi cumpere alta, deşi multă lume i-a spus că vechitura aia o să-i crape capul într-o zi. Cum nu le făcea plăcere să-şi amintească de întâmplare, în curând, peste ea s-a aşternut uitarea.

Partea femeiească a aşezării avea altă părere:

— E un bărbat care a suferit mult din dragoste, spunea pătimaşă Paraschiva. Aşa simt eu şi la treburi din astea nu mă înşel. S-a retras ca un pustnic în munți, dar bărbatul din el nu-i dă pace. Când mă priveşte, mă trec toți fiorii…

— Lasă, Paraschivo, că pe tine te trec fiori şi când te uiți la sfinții din biserică, răspundeau femeile ciudoase.

— Mă trec, e drept, nu se lăsa Paraschiva mai

prejos, dar şi pe ei îi trec aşa pictați cum sunt.

— Păcătoaso! râdeau femeile cu îngăduință şi se depărtau dându-şi coate şi făcându-şi cruci mărunte. Într-un cătun aşa de mic, nu era greu de ştiut că tânăra vădană, de câțiva ani buni, îndruma primii paşi ai flăcăiandrilor pe cărările dulci ale dragostei. Ba şi unii gospodari aşezați îi mai călcau prin ogradă la ceas de seară, dar, cum nu se isca niciodată vrajbă, totul era trecut sub tăcere.

Şi, se părea că totuşi, Paraschiva a avut până la urmă dreptate, chiar dacă multora nu le-a venit să creadă. De vreo câțiva ani buni, după ce alegea din pricini numai de el ştiute o gospodărie sau alta ca şi cum ar fi scăpat de grija unei îndatoriri ce nu suferea amânare, se îndrepta glonț spre casa lui Zaharia, om aşezat, gospodar şi chibzuit. Toți îşi dădeau cu presupusul, dar până la urmă birui părerea Paraschivei:

— Precis aia mică a lui Zaharia seamănă cu femeia pe care a drăgostit-o el mai demult. Ascultați ce vă spun eu: într-un an, doi, când mai creşte mucoasa aia mică, îl vedem aşezându-se la casa lui…

— Eşti nebună, spuneau toți cu speranța să greşească. Tu nu vezi ce bătrân este… Şi cât de necoaptă este Irina lui Zaharia…

În anul în care s-a întâmplat, toți mai sperau ca Paraschiva să n-aibă dreptate, dar faptele s-au petrecut cu atâta repeziciune încât nimeni nu a avut timp să spună nimic, nicidecum să mai facă ceva.

Când a intrat în ograda lui Zaharia să taie grămada de lemne pregătită ca de obicei, în jurul lui s-

au adunat copiii şi câinii. Copiii se aşezau pe lângă el în cerc şi-l urmăreau cu priviri fascinate cum lua pe rând fiecare lemn, îl aşeza pe butuc apoi, cu o mişcare hotărâtă, îl despica în două sau în patru, după mărime. Şi, dacă pe copii toți îi mai înțelegeau cât de cât, nimeni nu pricepea ce anume îi atrage pe câini în preajma omului. Se înghesuiau printre copii şi se uitau cu ochi curioşi la omul din fața lor de parcă ar fi tăiat cârnați, şi nu lemne. Oricum, este sigur că nu a fost niciodată lătrat de vreun câine. Dincolo de cercul făcut de copii şi câini, se oprise fata lui Zaharia, Irina. Înaltă şi slăbuță, stătea rezemată de o magazie şi privea fix pe omul care tăia lemne, rozâdu-şi neliniştită unghiile.

După ce totul a trecut, copiii au încercat să povestească, dar fiecare spunea altceva, aşa că mare lucru nu s-a putut afla. Cel mai sigur părea a fi faptul că, la un moment dat, sprijinind un lemn care nu voia să stea singur pe butuc, Anatol a ridicat ochii spre Irina. Chiar în clipa aceea, toporul a pornit vijelios la vale, copiii au încremenit, şi, pentru prima dată în preajma lui Anatol, câinii au mârâit îndurerați. Cu ochii țintă la lemnul pe care cădeau picături mari şi roşii de sânge, Irina s-a apropiat de bărbat. Acesta îşi ținea mâinile pe față şi toți cei care l-au privit au crezut că plânge, pentru că umerii i se zguduiau cu mişcări largi. Abia când Irina i-a luat mâinile de pe față, s-a văzut că Anatol râdea fericit. Iar când fata a rupt o bucată din bluză să-l lege privindu-l fericită în ochi, ca treziți dintr-o vrajă, copiii s-au împrăştiat la joacă, iar câinii au plecat hârjonindu-se...

ÎNTÂLNIRE CU O ZEIȚĂ

Diana conducea cu dezinvoltura ei dintotdeauna. Maşina părea o simplă prelungire a ființei ei şi era o adevărată încântare să o priveşti cum şofează. Tocmai lua o curbă periculoasă când, dintr-o dată, mi-a venit ideea să o sărut. Mi-a simțit parcă gândul şi a întors capul spre mine să-mi răspundă, dar chiar atunci camionul uriaş, cu claxoanele sunând asurzitor, s-a repezit pe pantă în jos, spre noi...

M-am trezit transpirat tot, cu mâinile împingând un volan inexistent şi încercând – pentru a câta oară şi în al câtelea vis? – să evit inevitabilul. M-am ridicat şi, cuprins de aceeaşi teroare ca după fiecare vis, m-am îndreptat spre baie, unde, în dulăpiorul cu medicamente, aveam să găsesc alinarea. Doctorul îmi spusese, după ce îmi recomandase somniferele, că va fi de ajuns o pastilă în fiecare seară. Că nu voi mai avea coşmaruri şi că voi cădea într-un somn adânc. Numai că, înainte de a adormi, îmi dădea târcoale un gând: dacă eu nu m-aş fi aplecat să o sărut chiar atunci, oare ea ar fi putut evita accidentul? Somnul nu mai venea acum nici după două-trei pastile. Bătrânul medic s-a îngrozit când a aflat ce fac. Mi-a recomandat orice altceva, sport să mă obosească şi, eventual, să încerc să o înlocuiesc pe Diana în sufletul meu. Îi venea uşor să vorbească, pentru că el nu a iubit-o pe Diana şi poate că nu a iubit niciodată. În

mod sigur nu aşa ca mine. Poate părea absurd să spui că ai o singură iubire, dar în mod sigur eu am iubit o singură dată, şi niciodată nu o voi putea înlocui cu nimeni.

Am mai luat o pastilă din flacon şi m-am gândit iar la Diana înainte de a mă cufunda în apele pâcloase ale somnului brutal indus de somnifer. Uneori era atât de vie în amintirea mea, încât mi se părea că este de ajuns să întind mâna ca să o pot atinge. Sau că este destul să o chem, şi ea avea să-mi răspundă ca de fiecare dată. Apoi deschideam ochii şi îmi dădeam seama că totul nu este decât o iluzie. Ea trăia numai în mine şi prin mine...

După doi ani de la accident se părea că numai eu îmi mai aminteam de ea. Prietenii, puținii noştri prieteni comuni, nu mai vorbeau absolut deloc despre ea, şi mi se părea şi mie ciudat să pomenesc de ea în prezența lor. Morții cu morții şi viii cu viii... Era... ca şi cum nu ar fi existat niciodată, şi mi se părea atât de nedrept ca o ființă superbă ca ea să dispară, aşa, în neant. Când mă gândeam la ea mai mult, mi se părea că mobila începe dintr-o dată să trosnească şi că în pocnetele lemnului recunosc ceva din vocea ei. Era nefiresc ca o fată atât de plină de viață ca ea să moară aşa de tânără... Era cumplit de nedrept... şi uneori mă acuzam că lipsea numai puțin ca totul să se fi întâmplat altfel, iar ea să mai fie în viață acum. Chiar cu riscul ca eu sa fi fost acela care ar fi murit. De obicei, seara conduceam eu... dar atunci, la petrecerea la care am fost, am simțit nevoia, eu, care nu beau aproape niciodată, să dau pe gât un pahar de coniac

cu un vechi coleg pe care nu îl mai întâlnisem de mulți ani.

— Ai grijă, mi-a spus el după ce i-am făcut cunoştință cu Diana. Ştii ce se spune: femeia frumoasă îți aduce necaz în casă...

Am dat nepăsător din mână.

— Sunt obişnuit cu vorbe de genul ăsta, am spus eu plictisit. Numai că, vezi tu, eu şi Diana chiar ne iubim. Asta nu înțelege lumea.

A vrut să mai insiste, dar nu l-am lăsat. Am ciocnit paharul cu el şi l-am dat peste cap, apoi m-am îndepărtat furios. De fiecare dată, la fiecare petrecere, se găsea câte unul care să-mi strice cheful. Totul pleca de la înfățişarea Dianei. Era o fată superbă şi de obicei era în centrul atenției oriunde mergeam. Eram invidiat şi compătimit în acelaşi timp, pentru că eu, cu figura mea de mărunt funcționar, nu dădeam impresia că aş fi avut cu ce să o atrag. E adevărat că păream şters şi insignifiant pe lângă ea, dar noi chiar ne iubeam. Şi, dincolo de toate bârfele lor, ne înțelegeam de minune. La fel de adevărat e că, oriunde mergeam, ea era imediat înconjurată de bărbați chipeşi, care îi făceau o curte îndrăcită, silindu-se să îi câştige atenția. Era suficient să-mi prindă privirea peste capetele lor şi să îmi facă un semn discret cu mâna, ca mie să nu îmi pese de nimic. Era a mea! Simțeam asta, şi restul chiar nu mai conta. E adevărat că unii prieteni mi-au spus că iubirea ei pentru mine se aprinsese cam în acelaşi timp în care o moştenisem pe mătuşa din Canada, dar citeam în ochii lor invidia, atâta tot...

Gândul la ea mă chinuia atât de puternic, încât, chiar dacă simțeam chimismul somniferului cum încearcă să mă învingă, pur şi simplu nu puteam să adorm. Mă gândeam la banii pe care îi moştenisem, o sumă enormă pentru mine. Nu îmi mai foloseau acum la nimic şi i-aş fi dat pe toți să o pot aduce din nou pe Diana la viață fie şi pentru o singură clipă. Am adormit într-un târziu şi, prin valurile pâcloase de somn care mă învăluiau, o idee mă urmărea... ceva referitor la miracolele de la Lourdes...

A doua zi, gândul la Lourdes m-a urmărit peste tot unde am umblat. Simțeam că este vorba de ceva important, ceva în legătură cu mine şi cu Diana, dar nu puteam să îmi amintesc nimic precis. Pe la prânz, nemaiputând să îndur tensiunea, m-am dus la o bibliotecă publică şi am cerut tot ce aveau despre Lourdes. Cărțile nu m-au lămurit prea mult şi nu am aflat nimic în plus față de ceea ce ştiam deja: era un loc sfânt, ca multe altele, unde se întâmplau miracole. Bolnavi incurabili, atestați ca atare de medici serioşi şi responsabili, după ce beau din apa izvorului tămăduitor, se întorceau acasă vindecați. Spre stupefacția serioşilor şi scepticilor medici care îi trataseră în zadar până atunci. Şirul bolilor şi al bolnavilor era remarcabil. Cancer, SIDA, lepră, psoriazis, scleroză în plăci şi toate molimele pe care medicina modernă încă nu îndrăznea să le declare vindecabile.

„De ce mă obsedează pe mine Lourdes? Şi ce legătură are cu Diana? Ca şi cum moartea ar fi o boală pe care locul sfânt ar putea să o vindece...“

Abia mai spre seară mi-am amintit. Era o notiță într-o revistă, în care un medic încerca să explice miracolele de la Lourdes, şi nu numai de acolo, prin faptul că în preajma unor asemenea locuri înconjurate de credincioşi se crea un spațiu psihic în care energii misterioase făceau ca orice minune să fie posibilă... Locul unde gândurile şi credința se dirijau spre vindecare... Cei bolnavi se scăldau într-un ocean de credință şi nu le mai rămânea altceva decât să o accepte, să se lase pătrunşi de ea, şi transformările veneau de la sine...

Locurile unde gândurile se transformau în altceva... El aşa explica majoritatea fenomenelor încă neelucidate. În spațiile psihice, gândurile, credințele, ideile se pot transforma uşor, se pot materializa şi pot interacționa cu materia. Şi, cu lipsa de respect a omului de ştiință pentru divinitate, propunea o experiență foarte interesantă: să fie folosită puterea credinței acestor oameni pentru a produce un efect palpabil, măsurabil, controlabil şi, mai ales, repetabil, ceea ce ar fi demonstrat fără nici o putință de tăgadă veridicitatea ipotezei lui.

Ar fi trebuit să mă simt liniştit, şi totuşi nu ştiam de ce asociasem acest vechi articol, care îmi rămăsese agățat în valurile neliniştite ale subconştientului meu, cu Diana. Cu revenirea ei la mine! Oare asta voiam? Da, sigur că asta voiam! Dar oare nu era ăsta primul pas spre nebunie? Bătrânul meu medic deja mă trimisese la un psihiatru când îi spusesem că mi se pare uneori că o aud pe Diana vorbindu-mi. Mai citisem în copilărie o carte, al cărei titlu şi autor le

uitasem, dar îmi rămăsese viu în memorie un pasaj din ea:

„Zeii sunt într-adevăr veşnici şi nemuritori, dar cu un mic amendament: numai atâta vreme cât credem în ei!“

Deşi era un simplu eseu, autorul speculase ideea că vechii zei ar fi existat într-adevăr şi că ar fi avut perioada lor de glorie. Apoi, pe măsură ce apăreau alți zei şi credința în ei dispărea, piereau atât puterile lor, cât şi capacitatea de a se manifesta în lume. Lipsind din viața publică, încetul cu încetul li se micşora numărul de credincioşi, şi, uite-aşa, dispăreau şi ei rând pe rând. Pornind de la populația Greciei antice şi de la panteonul destul de bogat al zeilor, de la modul în care fiecare dintre ei se manifesta, autorul ajunsese la concluzia că, pentru a exista, un zeu are nevoie de un număr de cel puțin zece mii de adepți care, fără să fie foarte activi sau să-i aducă jertfe, să se gândească la zeul respectiv cel puțin o dată pe zi.

M-am culcat cu gândul ăsta în minte... Zece mii de credincioşi. Zece mii de oameni care să se gândească la o... zeiță. În momentul în care am pronunțat cuvântul zeiță, am ştiut că m-am gândit la ea. M-am ridicat şi, înfruntând efectul somniferului, m-am repezit la seiful unde extrasele de conturi bancare care îmi veneau lună de lună zăceau nedesfăcute.

Oare câți bani aveam? Mi-ar fi ajuns să „cumpăr”, nu găsesc alt cuvânt mai potrivit, suficienți credincioşi încât să pot da naştere la o zeiță? Diana, bineînțeles. Privind lungul şir de zerouri de pe cecuri,

i-am mulțumit în gând mătuşii mele şi, o clipă, mi-a fulgerat prin cap ideea dacă nu cumva banii ar fi trebuit să îi folosesc ca să îmi aduc mătuşa la viață, presupunând că o asemenea nebunie se dovedea posibilă.

Dar, amintindu-mi de firea ei de-a dreptul nesuferită, m-am hotărât să încerc totuşi cu Diana.

*

A trecut o lună din seara în care mi-a venit ideea. Când ai bani, realizarea oricărui lucru pare simplă. Prepararea unei zeițe seamănă atât de mult cu prepararea unei prăjituri, încât nu mă pot abține să nu dezvălui rețeta şi altora. Deşi este destul de scumpă, trebuie să spun asta de la bun început.

Deci: mai întâi se cumpără un spațiu pe un server web, suficient pentru a găzdui câteva pagini bune. Apoi, cu ajutorul unor webmasteri pricepuți, se afişează pozele celei pe care doriți să o zeificați. Explicați în câteva cuvinte simple că aceasta este o experiență ştiințifică şi că participanții la ea trebuie să fie voluntari de bună credință care să se roage fierbinte acestei zeițe. Prin această experiență simplă nu se urmăreşte altceva decât verificarea unei ipoteze: dacă prin rugăciune şi credință se poate crea un spațiu psihic care să creeze zei. Să se verifice, cu alte cuvinte, dacă este adevărat că oamenii sunt creatorii zeilor, aşa cum au susținut mereu mințile strălucite ale lumii. Apoi, pentru acest efort, oferiți o sumă modică. Eu am pus la dispoziție un dolar pentru

fiecare accesare a paginii în cursul unui interval de timp bine stabilit. Există, bineînțeles, posibilitatea ca cineva să deschidă pagina şi să încaseze banii fără să se gândească şi să se roage la zeiță. Dar, cum totul a fost prezentat ca o experiență ştiințifică, mă îndoiam că voi avea prea multe surprize neplăcute. Mai ales că eu plăteam totul în timp real: în fiecare oră transferam banii în contul celor care vizitaseră pagina până atunci. Aşa că vă voi spune cu destulă precizie că este nevoie de 9.830 de credincioşi ca să apară o zeitate. Cifra avansată de cercetătorul Greciei antice s-a dovedit surprinzător de exactă.

La început, câteva seri la rând, cifra a oscilat între două mii şi trei mii de „credincioşi" care îmi accesau pagina, apoi se vede treaba că vestea despre ea şi despre bonitatea mea, şi mai ales despre promptitudinea cu care plăteam, a făcut repede înconjurul internetului, pentru că numărul vizitatorilor a săltat seară de seară până când, în seara asta, a ajuns la 9.830.

— Mă aşteptai? a susurat o voce suavă în spatele meu şi, când m-am întors, acolo era mai surâzătoare ca niciodată... Diana.

— Diana! am vrut eu să mă reped la ea fericit.

Ea mi-a oprit entuziasmul cu un gest al mâinii.

— Opreşte-te George! Acum sunt zeiță! Ştii ce înseamnă asta?

Am clătinat din cap a negație. Totul era prea viu în mintea mea. Reuşisem, dar nu înțelegeam de ce se poartă aşa de rece cu mine.

M-a privit câteva momente lung, apoi a oftat.

— George, îți sunt recunoscătoare că m-ai readus la viață, şi încă sub forma unei zeițe... dar trebuie să-ți spun câteva lucruri. Nu te-am iubit niciodată! Am stat cu tine pentru ceea ce puteai să-mi oferi şi nu de dragul tău. Dar acum sunt zeiță şi chiar am puteri de zeiță... Vreau să mă bucur de ceea ce înseamnă asta... Să nu încerci să mă împiedici!

S-a îndreptat spre uşă să plece şi, în prag, după o clipă de ezitare, s-a întors din nou spre mine:

— Şi încă ceva: niciodată nu ai fost singurul bărbat din viața mea.

Am dat să spun ceva, dar cuvintele mi s-au oprit în nodul dureros din gât.

Nu ştiu dacă mutra simpatică a Dianei sau banii mei, dar pe la 12 noaptea numărul ei de credincioşi sporise la vreo 14 mii. Tocmai mă pregăteam să le virez banii, când Diana, însoțită de doi masculi muşchiuloşi, îşi făcu apariția, chicotind amețită.

Au trecut pe lângă mine fără să mă bage în seamă, îndreptându-se spre dormitor. Din uşă, Diana s-a întors spre locul unde eram, de parcă atunci şi-ar fi adus aminte că exist si eu:

— Ştiu cum m-ai creat! Numai că acum sunt prea puternică pentru a mai depinde de tine... Am puteri reale şi, chiar dacă nu este aşa spectaculos ca al lui Zeus, pot produce un fulger mititel, atât cât să-ți treacă pofta să mai faci ceva cu calculatorul ăla...

A întins o mână spre monitorul din fața mea şi „un fulger mititel“ s-a oprit în vechiul şi bătrânul meu calculator, care şi-a dat obştescul sfârşit într-o ploaie de scântei.

— Diana, ce faci? Lasă-mă să-ți explic...

— Să nu îndrăzneşti! mi-a şuierat ea cu un glas care mi-a blocat orice reacție. Altfel, o să ajungi o grămadă de scrum ca monitorul ăla! m-a amenințat ea şi a intrat în dormitor trântind uşa.

După zgomotele care răzbăteau prin uşă, părea că se simte foarte bine.

Nu mai ştiam ce să fac. Să mă duc să caut un calculator cuplat la internet ca să plătesc vizitatorii paginii, sau să aştept să văd ce se întâmplă? Ar fi trebuit ca, după trecerea unei ore, dacă eu nu efectuam nici o plată, numărul de vizitatori ai paginii să scadă brusc. Adică numărul de adoratori ai Dianei. Dar dacă, aşa cum spunea ea, avea acum destule puteri şi nu mai depindea de ei?

Eram curios să văd urmarea şi, pe deasupra, noul fel de a se purta al Dianei parcă mă înspăimânta. Nu am avut mult de aşteptat... Peste gemetele de plăcere din dormitor s-a suprapus dintr-o dată un țipăt cumplit.

Uşa dormitorului s-a izbit de perete:

— Bestie! Ce ai făcut?

— Nimic... , am îngăimat eu speriat de înfățişarea ei. Nu am făcut nimic!

Şi răspunsul meu era perfect adevărat.

— Minți! Priveşte-mă, ticălosule!

Prin mâna pe care o întindea spre mine se zărea fața ei încordată. Era dezbrăcată, dar nu am avut prea mult timp să îi admir corpul, pentru că îşi pierdea din consistență cu fiecare clipă care trecea... Pe lângă ea, ținându-şi hainele în mâini şi ferindu-se să o atingă,

s-au strecurat cei doi cu care venise. Au zbughit-o afară pe uşă fără să mai privească în urmă.

Am vrut să mă apropii de ea şi să o ating, dar era de acum un abur subțire...

*

Zeița mea a dispărut în neant, şi uneori, în nopțile lungi în care aştept ca somniferele să îşi facă efectul, mă întreb dacă totul nu a fost altceva decât o prelungire a vechilor mele coşmaruri...

VIS

Mă simt sfârşit, transpirat şi obosit şi mă întreb ce legătură este între rimele fără rost din propoziție şi starea mea. Am observat de mai multe ori că, în cazuri de angoasă sau de tensiune, versific ca şi cum aş găsi prin asta o supapă de a elibera tensiunea acumulată. Dar ar trebui să verific dacă nu cumva, aşa cum a zis Oana, ăsta este un simptom al nebuniei pe cale de a veni. Sau care s-a instalat deja. Dar atâta vreme cât te suspectezi că eşti nebun, probabil că suferi de altă boală. Mda… Boala răsăritului de lună, care o mai fi şi aia!

Oare am înnebunit totuşi? Mă ridic din pat şi deschid palma: în mâna mea străluceşte Piatra Lunii. „Ştii, mi-a spus Oana când am întâlnit-o prima oară, mi-a plăcut aşa de mult povestea ta despre piatra nestemată, încât am intrat în primul anticariat şi, lângă nişte cărți vechi, am găsit asta. Am numit-o Piatra Lunii!” O piatră ca toate pietrele, dar o vedeam pentru prima dată pe Oana. Era mai frumoasă decât frazele cu care mă enerva uneori, aşa că am spus prima minciună: „Vai ce piatră frumoasă!”. „He-he, a râs mânzeşte Oana, nu-i frumoasă! Dar când am trecut pe lângă ea mi-a şoptit: cumpără-mă!” M-am uitat compătimitor aşa într-o parte spre ea:

— Auzi, fată dragă, să ştii că nebunii nu sunt ca

lupii.

La ridicarea ei nedumerită din umeri am spus:

— Adică nu umblă nici în haite şi nici perechi. Dacă ai hotărât că dintre noi doi, eu sunt nebunul, te rog să mă laşi să-mi joc rolul ăsta în linişte şi pace.

M-a privit compătimitor:

— Hei, trezeşte-te! M-a rugat să o cumpăr… Ce e aşa mare lucru?

Chiar aşa! Putea să o roage să o fure şi atunci să te ții încurcături!

— Şi asta nu-i nimic, continuă Oana senină, dar, dacă noaptea o țin în mână, mă face să visez.

— Pe mine! sar eu bucuros cu gândul că la urma-urmei nu e nimic altceva decât o modalitate ceva mai deosebită de a-mi transmite ceea ce simte pentru mine.

— Nu pe tine, îmi pare rău. Visez o lume… să ştii că te-am căutat pe acolo dar nu erai… Nu e nimeni, sunt numai eu într-o țară minunată şi înconjurată de papagali. Ştii, în mod normal am alergie la papagali, dar acolo chiar îmi plac… În zare se văd nişte munți albaştri, iar lângă mine e un lac în care, dacă fac baie, mă simt mai tânără, mai frumoasă…

— Eşti frumoasă şi eşti tânără aşa că ce mai vrei?

— Ştiu, măi! Dar acolo par cu totul altfel… Aş vrea să vezi locul acela…

— Păi, dă-mi şi mie piatra la noapte.

— Ia-o! Să-mi spui mâine cum a fost.

Iau pietroiul din mâna ei şi o privesc pentru prima dată în față. E frumoasă! Prospector de fete

frumoase ar fi trebuit să mă fac. Am ghicit-o din o mie că este cea mai grozavă. Dumnezeu, când s-a gândit cum să o facă, parcă m-a întrebat pe mine. Pentru prima dată îmi regret vârsta, greutatea şi promisiunea unei relații platonice. Asta este... Vrei o fată, ai o piatră. „Bine că nu mi-a dat-o în cap”, îmi spun eu în gând şi scurtez cât pot de mult întâlnirea.

Acum stau pe marginea patului şi mă simt greu, transpirat şi murdar față de lumea de unde am venit. Am recunoscut imediat locul. Papagalii, lacul, în depărtare munții albaştri... Numai că, fire ceva mai analitică decât Oana, am verificat senzația de bine imediat în oglinda lacului: da, eram altfel. Aşa cum aş fi vrut să fiu dacă cineva m-ar fi întrebat aşa ceva. Sau dacă viața nu m-ar fi făcut suspicios, egoist şi rău. Aveam în priviri o seninătate pe care de puține ori în viață am întâlnit-o în ochii unor oameni şi întotdeauna am invidiat-o. „Eh, unde eşti acum Oana să mă vezi?” Am adormit fericit pe malul lacului. Deci totul era adevărat. Chiar şi florile ca nişte păpădii de pe malul lacului din care am rupt câteva fire...

M-am ridicat cu piatra Oanei în mână, am privit la cealaltă mână unde aveam florile galbene şi am mers la dulăpiorul unde era piatra mea. Era exact la fel. Deci bătrânul vrăjitor nu mă mințise.

Acum trebuia doar să mă duc să-i duc florile, să mai dau apoi o fugă la anticar să-i dau banii promişi pentru că a ținut vreme de o săptămână pietroiul lângă „Faust” de Goethe de care eu îi vorbeam până la exasperare Oanei. Şi despre colecția mea de cărți vechi. Ce face uneori subconştientul...bine îndrumat.

He-he, Oana dragă, ce victimă uşoară ai fost pentru un vulpoi ca mine. Îmi amintesc cu plăcere de vizita la bătrânul astrolog: cred că până şi pe el l-am manevrat puțin prin nehotărârea mea magistral jucată la început.

— Ştiți, i-am spus eu poticnit, iubesc o fată extrem de tânără în comparație cu vârsta mea.

Şi-a ridicat ochii cenuşii din astrolab sau ce instrument o fi avut el acolo, deşi eu mă aşteptam la vreun glob de cristal.

— Domnul meu, mi-a spus el privindu-mă grav, legenda lui Faust e veche de câteva secole. Nu văd de ce ar fi cazul să ne reamintim de ea. Sau, mai rău, s-o reedităm... Iar filtre de dragoste se vând cu două magazine mai jos...

— Ştiți, doctore, sau, mă rog, cum considerați necesar să vă spun... Nu vreau să o oblig să mă iubească. Vreau ... să mă iubească dar... (m-am poticnit teatral apoi am reluat)... ştiți, poate, dacă totuşi aş semna un act sau aşa ceva, ca sufletul meu după moarte să revină unor persoane interesate... şi am tuşit uşor arătând în jos, cam unde credeam eu că ar fi situat Iadul.

— A! făcu dumirit astrologul. Vă referiți la Diavol... Păi, mi-e teamă că nu prea ar fi interesat de sufletul unui ateu între două vârste care, după câte se pare, oricum a păcătuit destul ca să-i fie client sigur atunci când va veni vremea.

— Dar... tuşi el cu subînțeles, poate reuşim să rezolvăm altfel mica dumneavoastră problemă... Există posibilitatea trimiterii, a dumneavoastră şi a

tinerei domnişoare, într-o lume ideală, unde toate problemele se vor rezolva de la sine... numai că va trebui să întoarceți măcar o dată pentru a-mi aduce prețul pentru această călătorie...câteva fire de flori galbene ca nişte păpădii care cresc acolo, pe malul unui lac. Îmi sunt necesare pentru prepararea unor ingrediente ... să zicem indispensabile... Şi eu nu pot, din păcate, să vizitez această lume... Avatarul şi un anumit cod îmi interzic intrarea în această lume. Apoi, poți să rămâi acolo pentru totdeauna... tânăr... şi probabil iubit. Pentru asta va trebui pur şi simplu ca, atunci când veți ajunge amândoi acolo, să arunci pietrele în lac... Ca să fii sigur că nu vei fi tentat să te întorci...

*

Pe malul lacului, lângă Oana, privesc munții albaştri din zare. Sunt fericit, sunt iubit şi aş vrea ca clipa de acum să nu se mai sfârşească niciodată. Parcă ghicindu-mi privirea, se întoarse spre mine. Între noi stau cele două pietre. Le ia în mână şi le priveşte lung. Apoi cu o mişcare grațioasă le aruncă în lac.

— Hei, tresar eu, asta ar fi trebuit să o fac eu...

— Dacă aş fi aşteptat după tine, multe nu s-ar fi întâmplat... Poate nici nu l-ai fi vizitat pe magician...

La privirea mea nedumerita rupse o floare galbenă ca păpădia dintre noi şi mi-o arătă:

— Chiar crezi că pentru atâta lucru cineva ar facilita excursii într-o asemenea lume?

Mă privea zâmbind şi în ochi îi străluceau irizații aurii pe care nu le mai văzusem parcă până atunci.

— Cine eşti tu Oana?

Zâmbetul ei se accentuă:

— Poate o zeiță care se plictiseşte... şi care, din plictiseală, a inventat o lume. Şi te-a inventat şi pe tine... Sau sunt numai o femeie care iubeşte... mi-a şoptit ea mai târziu. De fapt e acelaşi lucru...

ADIO EFIDA

Eu sunt Dumnezeu! Am intrat în baie şi m-am uitat în oglindă. Deci aşa arată Dumnezeu! Ştiu că aceste cuvinte spuse într-un loc public mi-ar aduce o internare rapidă într-un loc unde, printre Napoleoni, Cezari şi alți cuceritori ai lumii şi întemeietorii de noi religii, pretențiile mele ar părea nu numai banale, ci s-ar pierde în anonimat. Sunt perfect conştient de asta şi nu am de gând să spun nimănui, deşi sunt convins că este adevărat. Briciul lui Occam ne spune că atunci când s-a înlăturat tot ce poate fi înlăturat, ceea ce rămâne este adevărul, oricât ar părea de imposibil. Şi Efida a înlăturat rând pe rând toate celelalte ipoteze până m-a lăsat în fața adevărului gol-goluț. Eu sunt Creatorul acestei lumi! Privesc iar în oglindă: un tânăr cu o mutră inocentă căruia cu numai câteva minute înainte i s-a demonstrat fără nici o putință de tăgadă că el este Dumnezeu.

Dincolo, în dormitor, eliberată de orice griji, Efida doarme şi sforăie uşurel.

Seara începuse destul de banal şi nimic nu prevestea întorsătura pe care avea s-o ia lucrurile. Eu scriam un articol despre Michael Drosnin, ziaristul american care găsise un cod secret în Biblie. Acesta, corect descifrat, cuprindea toate evenimentele trecute şi viitoare din istoria omenirii. Subiectul mi se părea

atât de interesant încât, după ce am terminat articolul, captivat de posibilitatea ca acest lucru să fie adevărat, am descărcat de pe Internet programul şi am încercat diferite combinații. Mi se părea fascinant ca o Entitate, Creatorul, să-şi ascundă într-un mod atât de ingenios mesajele peste vremuri.

— Extraordinar!, exclamam eu din când în când.

— Ce este extraordinar? mă întrebă Efida privindu-mă curioasă din pat unde citea unul din numeroasele ei romane siropoase. I-am explicat în câteva cuvinte.

— Of, ce copil eşti! se pisici Efida. Şi acum o să stai toată noaptea ca să afli un adevăr atât de evident.

— Ce adevăr?, am întrebat eu nedumerit.

— Că tu eşti Creatorul! mi-a trântit-o sec Efida.

— Ți-am spus să nu mai mănânci ciocolată seara! Îți tulbură mintea şi te face să vorbeşti prostii! m-am întors eu îmbufnat spre calculator. În loc să se supere, am auzit-o cum chicoteşte veselă sub plapumă. După un timp m-a întrebat:

— Dacă te ajut să afli adevărul, aşa cum îți place ție: logic, matematic şi cartezian, ce îmi dai?

— Nu îți dau nimic pentru că aberațiile nu pot fi demonstrate.

— Bineee! spuse ea, alintându-se. Atunci ascultă aici o mică poveste. Să presupunem că undeva, în Univers, există o civilizație atât de avansată, încât membrii ei sunt simple cuante de energie. Entități incredibil de puternice şi de slabe în acelaşi timp. În ciuda faptului că puteau obține tot ce îşi doreau, prin ființele lor de lumină nu trecea nici o tresărire de

emoție. Nu simțeau nimic. Nici durere, nici plăcere. Nici mângâierea vântului pe față, nici buzele moi ale ființei iubite. Nimic din ceea ce ne face nouă viața atât de plăcută. Bineînțeles că se formau şi acolo perechi. Energia Ying şi Yang este peste tot activă în univers, numai că asocierile respective se făceau mai degrabă pe criterii raționale. Poate greşesc, dar afectivitatea nu poate exista în lipsa simțurilor… Ei bine, şi într-una din zile, o astfel de Entitate, să-i zicem masculină, atotputernică, s-a hotărât să se joace puțin de-a Creatorul. A creat o lume, a populat-o cu oameni şi animale şi, văzând cât de bine o duc aceştia, s-a hotărât să se amestece printre ei şi să-şi piardă urma, nu înainte de a lăsa un mesaj criptat perechii lui. Ei, cum ți se pare? mă întrebă Efida.

Am ridicat din umeri:

— Cred că la Hollywood ai face carieră… Ca scenaristă, bineînțeles! Ştii că acolo se poartă alte măsuri, am spus eu făcând referire la silueta ei mignonă şi m-am ferit la timp de perna pe care o aruncase după mine.

S-a ridicat îmbufnată şi a venit cu un pix şi un caiet.

— Bine, Toma Necredinciosul, hai să-ți demonstrez, că altfel nu pricepi! Că tot eşti tu preocupat de codul Biblie, ia gândeşte-te, dacă nu ar putea să existe un cod mai simplu, mai vechi şi mai profund. Uite! Să luam numerele de la unu la nouă şi să scriem pătratul lor.

12 = 1

22 = 4

32 = 9
42 = 16
52 = 25
62 = 36
72 = 49
82 = 64
92 = 81

— Şi acum să luăm literele alfabetului şi să le numerotăm, spuse Efida şi scrise în continuare pe caiet:

A = 1
B = 2
C = 3
D = 4
E = 5
F = 6
G = 7
H = 8
I = 9
Î = 10
J = 11
K = 12
L = 13
M = 14
N = 15
O = 16
P = 17
Q = 18
R = 19
S = 20
Ş = 21

T = 22

Ţ = 23

U = 24

V = 25

W= 26

Y = 27

Z = 28

— Apoi luăm pătratele primelor patru numere: 12 = 1, 22 = 4, 32 = 9, 42=16, deci: 1,4,9,16, şi, conform codului alfabetic stabilit de noi, rezultă:

1 = A

4 = D

9 = I

16 = O,

adică „ADIO”.

Efida îmi zâmbi malițios.

— Să luăm acum şi următoarele cinci pătrate:

52 = 25, 62 = 36, 72 = 49, 82= 64, 92 = 81, din care vom considera numai ultimele cifre, adică 5, 6, 9, 4, 1. Şi va rezulta, conform aceluiaşi cod:

5 = E

6 = F

9 = I

4 = D

1 = A

adică „ Efida”.

Am privit-o interzis.

— Vrei să spui că...?

— Vreau să spun că, îmi răspunse ea, de foarte multă vreme mesajul ăsta există ascuns în cifre, dar nu s-a obosit nimeni să-l descifreze în afară de mine

pentru că-mi era destinat. Când am văzut ce-ai făcut, am luat o înfăţişare umană şi am venit şi eu după tine. Acum, du-te puţin în oglindă şi te admiră, Creatorule, pe urmă vino în pat şi arată-mi pentru ce am preferat noi înfăţişarea umană în locul celei de rază de lumină.

RITUAL DE TRECERE

Deasupra mării, cerul avea o nuanță cenuşie şi vântul care bătea dinspre larg făcea ca plaja să aibă un aspect dezolant. Din cauza norilor, soarele căpătase o ciudată culoare galben-verzuie, dând celor câțiva turişti răzlețiți pe plajă un aspect fantomatic. Când am zărit-o, nu mi-a venit să cred ochilor. Deşi era răcoare şi oamenii care treceau pe lângă mine în căutare de scoici şi cochilii erau îmbrăcați destul de gros, ea făcea plajă. Privind-o numai pe ea, nici n-ai fi crezut că e sfârşitul lui septembrie, ci, după dezinvoltura cu care, în costum de baie, încerca să capteze razele soarelui, te-ai fi putut imagina în plină vară. Dar, dacă ridicai ochii de pe apariția ei solară şi priveai cum vântul spulbera hârtiile murdare de pe plajă, reveneai înfiorat la realitate: era un rece sfârşit de septembrie. Şi, cu toate că se afla destul de departe de drumul meu, m-am simțit irezistibil atras de pata deschisă de culoare pe care cearşaful ei o făcea pe nisipul umed.

Stațiunea era mai mult pustie, populată de personaje fantomatice, ciudate şi în criză de bani ca şi mine, care profitau de reducerile de preț de la sfârşitul sezonului... De trei zile bântuiam pe plajă fără să am curajul să mă dezbrac şi chiar mă bătea gândul să

dau dracului biletul oferit generos de patronul meu şi să mă duc acasă unde tot singur aş fi fost, dar măcar acolo era mai cald... Şi fără atâtea babe reumatice în jurul meu care să-şi etaleze frumuseţile devastate de timp la trecerea mea de parcă aş fi fost cine ştie ce Făt-frumos.

Era ceva într-adevăr deosebit la fata asta, şi nu merita să ratez ocazia. Avea un trup superb şi un minuscul costum de baie portocaliu încerca în zadar să-i ascundă rotunjimile voluptoase. Ajuns lângă ea, aş fi putut să trec mai departe sau să mă opresc şi să încerc să intru în vorbă. Ca să întreb ce? „Nu ţi-e frig?” sau, „nu vrei să faci o baie?” Cuvinte care mi s-au părut cu atât mai ridicole cu cât am apucat să văd în timp ce mă apropiam, cartea pe care o citea: Filozofia Alchimiei. Şi tot pe cearşaf, un alt teanc de cărţi din care nu am putut să-i descifrez titlul decât la una singură: Ritual de trecere.

Recunosc că nu făceam o figură foarte inteligentă stând proţăpit în faţa cearceafului şi încercând cu disperare să găsesc o frază care să arate că nu sunt chiar atât de idiot precum arătam. Umbra mea se oprise palidă pe cartea pe care o citea, astfel încât, într-un târziu, m-a băgat în seamă şi a ridicat ochii spre mine.

— Mă duceam spre terasă, am arătat eu spre clădirea de la marginea plajei, şi m-am gândit că, poate, vrei să-ţi aduc când mă întorc un ceai sau o cafea să te încălzeşti.

— Nu mi-e frig, a scuturat ea din cap răvăşindu-şi buclele roşcate, dar când revii poţi să-mi aduci o

bere neagră. La cutie, a mai adăugat ea şi s-a cufundat din nou în lectură.

Mi-am târât perplexitatea prin nisipul umed de pe plajă până la terasa unde speram să găsesc berea neagră pe care, vrând-nevrând, eram nevoit să o caut. O clipă mi-a trecut prin cap ideea să intru, să beau o cafea şi apoi, profitând de faptul că nu mai eram în raza ei vizuală, să dispar. Dar, fie gândul că s-ar putea s-o mai întâlnesc, fie gena corectitudinii care de-a lungul vieții m-a făcut să intru în multe încurcături, m-a îndemnat să mă apropii de chelneriță şi să-i cer:

— O cafea şi-o bere neagră, vă rog!

Abia când mi-a adus cafeaua şi sticla de bere neagră mi-am adus aminte de formularea expresă: o bere neagră la cutie. Când i-am cerut asta, femeia m-a privit cu milă:

— Nu se fabrică bere neagră la cutie, domnule. Sau cel puțin eu nu am auzit.

— Dar... bine... m-am fâstâcit eu, i-am promis unui prieten că-i duc o cutie de bere neagră.

— Prietenul dumneavoastră, a zis chelnerița uitându-se semnificativ spre plajă, trimite în fiecare zi pe cineva după bere neagră la cutie. Răspunsul meu e acelaşi: nu se fabrică bere neagră la cutie.

Prietenii care mă cunosc pot depune mărturie că nu strălucesc prin inteligență şi totuşi, uneori, mai rar, mult mai rar decât mi-aş fi dorit, am câte o tresărire, câte o scânteie care luminează cenuşiul şi monotonia unui an întreg. Cum a fost şi ideea care mi-a venit pe moment.

— Păi, atunci, goliți berea asta din sticlă într-o

cutie şi am să i-o duc aşa...

Zâmbetul malițios cu care chelnerița mi-a ascultat sfatul m-a făcut să mă simt ca un mic Alexandru Macedon care, în sfârşit, a găsit rezolvarea nodului gordian.

Am străbătut iar plaja spre fată ținând cutia de bere cu grijă, ca pe un trofeu de preț. Când am ajuns, fata renunțase la alchimie şi la filozofia ei frunzărind acum altă carte: „Ritual de trecere”

A luat berea, mi-a mulțumit fără să pară că a observat substituirea făcută de mine şi mi-a făcut semn să iau loc alături. A băut o gură de bere apoi mi-a spus:

— Ştii ce mă-ntreb? Uite! Cartea asta am găsit-o într-un anticariat din oraş. Are mai mult de o sută de ani vechime şi omul care a scris-o chiar crede că tot ce a afirmat el aici, este şi adevărat. De exemplu sunt date o mulțime de metode prin care, cu ajutorul unor simple ritualuri de trecere, poți chema duhuri, monştri, djini, fantome şi tot ce-ți mai doreşte inima, să treacă în lumea noastră ca să-ți îndeplinească orice dorință... Poate autorul nu a făcut decât să dea glas unor superstiții specifice timpurilor lui...

Făcu o pauză, mai luă o gură de bere, mă privi cu ochii ei verzi şi imenşi şi mă întrebă:

— Dar dacă e adevărat? Ai avea curaj să încerci?

M-am uitat în jur. Turiştii singuratici se lămuriseră într-un târziu că sezonul estival s-a încheiat şi că nici nu avea să mai fie altul până la anul. Aşa că plecaseră spre hotelurile ieftine în care se cazaseră, lăsându-ne pe noi doi singuri pe toată plaja.

Am privit-o drept în față. Bea în continuare din cutia de bere cu înghițituri mici uitându-se la mine curioasă în aşteptarea răspunsului meu. Am avut o clipă impresia că o revăd pe profesoara mea de biologie privind insensibilă o insectă abia pusă în insectar. Tresăririle insectei, care pe noi, copii, ne impresionau cel mai mult, pentru ea nu existau Am ridicat din umeri înfiorându-mă pentru că acum eu mă simțeam insecta.

— Nu cred că aş avea curaj... E posibil să fie numai o superstiție, aşa cum zici tu. Dar dacă e adevărat? Dacă există cea mai mică şansă să fie totuşi adevărat? Ai avea curaj să dai drumul la unul ca ăsta în lume? şi i-am arătat miniatura de pe copertă unde un monstru uriaş şi verzui îşi ridica din apa mării aripile imense încercând parcă să cuprindă lumea cu ele.

— Ideea pare tentantă, nu-i aşa? Mai ales când ştii că îl stăpâneşti tu, a zâmbit fata ispitită de gând.

A rămas cu ochii fixați spre largul de parcă ar fi văzut deja uriaşul ei sclav ieşind din apele mării.

— Am să o citesc cu atenție la noapte şi am să-ți spun mai multe când ne revedem... şi începu să-şi strângă cu gesturi grăbite lucrurile de pe cearşaf. Am condus-o până la hotel, ajutând-o să-şi ducă cărțile. La despărțire mi-a spus:

— Mă cheamă Lisa. Să mă cauți mâine la zece. Aş fi curioasă să încercăm, totuşi, un ritual de trecere. Şi pentru asta este nevoie de doi... mi-a zâmbit ea misterios lăsându-mă nedumerit în holul hotelului.

M-am îndreptat confuz spre pensiunea unde

aveam o cameră închiriată pentru încă o săptămână. În cameră: un dulap, o noptieră şi un pat în care m-am aşezat şi, cu ochii în tavan, am început să mă gândesc la Lisa. Oare ce a vrut să spună cu „trebuie să încercăm un ritual de trecere”? Cu gândul la ea am adormit şi am visat-o toată noaptea mergând cu mine de mână printr-un labirint. Deşi nu văzusem labirintul, aşa cum se întâmplă deseori în vis, ştiam că la capătul lui ne aşteaptă un pat, în care, într-un târziu am şi ajuns. Cu privirea țintă în ochii ei mari, verzi-aurii, am început să o dezbrac dar, dintr-o dată, pielea ei albă şi fină a erupt în mii de locuri lăsând să se vadă sub ea solzii unui monstru care, în urâțenia lui, mai păstra încă trăsăturile Lisei.

— Vino, îmi şoptea ea, am nevoie de tine să… A mai spus ceva, dar nu am înțeles ce pentru că patul a luat foc şi ne-am prăbuşit amândoi într-un abis din care numai soneria telefonului m-a putut scoate.

— Nu uita să vii azi, la zece! mi-a şoptit o voce senzuală pe care, într-un târziu, am recunoscut-o ca fiind a Lisei. Am vrut să mai spun ceva, dar ea pusese deja receptorul în furcă.

M-am uitat buimăcit la ceas. Era nouă dimineața. Dormisem aproape douăsprezece ore, lucru care nu mi s-a mai întâmplat niciodată. Drumul cu Lisa prin labirint îmi părea încă atât de real, încât m-am ridicat din pat căutând din ochi zidurile înalte şi cenuşii ale labirintului pe care semne şi simboluri ciudate spuneam ceva într-un limbaj ce nu voiam să-l ştiu.

Am coborât amețit în sala de mese sărăcăcioasă

a pensiunii, mi-am băut ceaiul călduț şi am mâncat tartina cu unt şi dulceață gândindu-mă dacă să mă duc sau nu la întâlnirea cu Lisa. O voce interioară îmi spunea că cel mai bun lucru pe care puteam să-l fac era să urc înapoi în cămăruță, să-mi iau geamantanul şi să prind primul tren spre casă, uitând de Lisa şi de ritualurile ei de trecere. „Dar dacă, îmi şoptea un drăcuşor neastâmpărat din mintea mea, toate astea nu sunt decât un joc menit să alunge plictisul şi să ne aducă mai aproape.”

— Sper că suficient de aproape încât să merite efortul! am mormăit eu încruntându-mă la tartina cu dulceață.

Cu inima cuprinsă de o presimțire sumbră dar, în acelaşi timp, cu senzația că fac un lucru misterios şi interzis, m-am îndreptat spre hotelul Lisei. Mă aştepta în hol şi, când i-am văzut ochii senini şi strălucitori, mi-am spus că fără îndoială coşmarul de azi-noapte se datora poveştilor cu care mă speria bunica în copilărie.

M-a luat de mână cu o nerăbdare vizibilă:

— Mergem? m-a îndemnat ea surescitată încât, fără să vreau, m-a trebut un fior. Avea cartea sub braț şi o sacoşă mică pe care mi-a dat-o mie s-o duc. În momentul în care am plecat cu ea de mână de-a lungul plajei pustii, m-am simțit pătrunzând pe un tărâm misterios şi vrăjit în care nimic nu era imposibil. Am mers mai departe decât de obicei şi ne-am oprit în mijlocul unor stânci care ne fereau de ochii indiscreți. Valurile erau mai mari şi mai cenuşii în dimineața asta şi lumina părea filtrată prin apa

unui acvariu imens care atârna deasupra noastră şi ținea loc de cer. A întins cu mişcări grăbite cearşaful dar, cum era mult mai frig ca ieri, nu s-a mai dezbrăcat în costum de baie, ci s-a întins pe el, aşa, îmbrăcată.

— Vino lângă mine, m-a chemat ea cu o voce dintr-o dată răguşită. M-am aşezat lângă ea şi atunci, cu o mişcare felină, s-a aplecat deasupra mea:

— Ei, o facem? a întrebat cu o voce persuasivă. Aici nu ne vede nimeni...

M-a trecut un fior scurt şi am dat s-o cuprind în brațe dar ea s-a scuturat revoltată:

— Eu mă refeream la un Ritual de Trecere. Tu ce credeai?

Am mormăit ceva despre cât este de frig şi că ar trebui să ne încălzim înainte de a începe ceva serios.

— Cunosc o metodă mai sigură pentru asta, a spus ea şi a scos din sacoşă un termos cu ceai cald.

— Iar ceai?! m-am revoltat eu. Am băut oceane de ceai în concediul ăsta.

— Al meu e cu rom, a zâmbit ea malițios. Aşa că, precis te va încălzi. Am băut strâmbându-mă un pahar cu ceai apoi am plecat bosumflat după ea spre malul mării.

-Uite-aici o să îl facem! a indicat ea un loc mai ferit pe plajă. A deschis cartea şi mi-a arătat desenul unui altar primitiv făcut din pietre.

— Uite! Aşa trebuie să arate. Eu o să-i desenez conturul, iar tu o să aduci pietrele...

Până m-am întors eu cu pietrele, ea desenase deja conturul incintei sacre după modelul din carte.

Ne-am apucat amândoi să clădim micul altar. Ar fi trebuit să aibă forma unui cerc cu diametrul de vreo doi metri şi cu înălțimea de 20-30 de centimetri, adică cât vreo trei patru bolovani aşezați unul peste altul. De fapt aici era toată problema noastră. Pentru că bolovanii erau umezi şi alunecau mereu, tot chinul nostru părea un fel de muncă a lui Sisif, bineînțeles păstrând proporțiile.

— Ar fi trebuit să aducem var să facem un pic de mortar, am venit eu cu o idee, sperând să amân pană mâine sau, oricum, pe mai târziu munca noastră.

— Nu e bine să folosim mortar, m-a contrazis ea. În carte scrie că pietrele trebuie să stea în echilibru, fără nici un fel de liant...

— Susținute numai de credință, eventual... am mormăit eu înciudat, dar ea s-a făcut că nu mă aude.

În sfârşit, când construcția noastră a început să semene îngrijorător de mult cu desenul din carte, Lisa a scos din sacoşă un soi de amuletă şi, folosindu-se de trei bețe, a încropit un trepied şi a atârnat-o într-un echilibru fragil deasupra altarului.

Eu tot mai credeam că totul este doar un pretext, un moft pentru a amâna folosirea cearşafului în scopul în care speram eu. Dar Lisa părea hotărâtă să ducă ceremonialul din carte până la capăt. Mă aşeză la intrarea în mica incintă sacră, în postură de mare preot probabil, iar ea a intrat în interiorul cercului şi, cu fața spre mare, a început să citească din carte incantația către zeul ei păgân. O citi şi o reciti iar şi iar, fără un efect vizibil, în timp ce eu, în spatele ei, plimbându-mi privirea peste trupul ei, mă întrebam

când va termina odată cu jocul ăsta prostesc.

Într-un târziu umerii i se încovoiară a neputință şi se întoarse spre mine învinsă.

— Nu merge! şopti ea stins. Ceva nu am făcut aşa cum scria în ritual... Şi mai este şi o pagină lipsă în care cred că erau lucruri esențiale...

— Cred că cei doi care efectuează vraja asta trebuiau să facă sex înainte, am încercat eu să aduc discuția spre punctul care mă interesa. Doar aşa, ca să-şi golească mintea de păcatele cărnii, am adăugat eu văzându-i sclipirea furioasă din ochi.

— Nu ai înțeles nimic, nu? Prin incantația mea eu ar fi trebuit să-l chem din adâncurile mării pe Odkinn... Şi din câte se spune în carte, lucrul ăsta, trecerea lui spre noi, se poate face numai la o dată fixă... la fiecare 11 ani, pe 21 septembrie... El ar fi trebuit să treacă în lumea noastră şi eu să-i devin mireasă... şi apoi zeiță...

A aruncat cartea furioasă în nisip şi s-a îndreptat abătută spre cearşaf. Atât de frumoasă şi atât de nebună!

Odată excursia noastră pe tărâmul zeilor terminată, Lisa a devenit ceva mai prozaică şi a început să umble bosumflată în sacoşă, scoțând şi aşezând o masă frugală. Am mâncat în tăcere. Ea deprimată şi eu frustrat. Cum puține speranțe pentru o partidă de sex mai rămăseseră, mi-am permis să devin mai sincer şi mai rău:

— Lasă-l naibii pe zeul tău marin şi gândeşte-te că până peste 11 ani o să fii măritată şi cu o groază de copii şi nu o să mai ai timp de el...

S-a întors cu spatele la mine, fără să mă bage în seamă. Cum vântul rece începuse să mă pătrundă prin hainele subţiri şi cum ziua mi se părea definitiv şi iremediabil compromisă, am început să devin obraznic, socotind că tot nu am ce pierde. Am luat o cutie de sardine în care mai rămăseseră câteva resturi şi i-am zis sarcastic:

— Dacă pe zeul tău marin nu l-au atras incantaţiile tale vrăjite, ia să vedem dacă mirosul de peşte nu o să-l tenteze mai mult....şi, trăgând de capacul cutiei, am răsturnat sardinele rămase în mijlocul altarului.

— Nu face asta! a ţipat Lisa la mine.

Uitându-mă spre ea am simţit cum capacul tăios al cutiei îmi pătrunde în palmă şi câteva picături de sânge au căzut pe nisipul din altar.

Brusc am simţit că se schimbă ceva: amuleta din vârful beţelor a început dintr-o dată să pulseze de parcă ar fi fost vie şi rubinele ei false au prins a străluci rece.

— Asta era! a sărit Lisa brusc înviorată. Sigur că da! Asta era: jertfa de sânge. Fără asta nu funcţionează nici un ritual…

A luat cartea de jos şi a pornit să recite ca în transă. La primele cuvinte, undeva în larg, deasupra norilor, fulgere îndepărtate au început să ţească o plasă deasă deasupra mării. Zgomote stranii s-au iscat din adâncuri şi nisipul plajei părea că fierbe.

— Vino lângă mine, m-a strigat Lisa excitată. Vino şi ţine de amuletă! Trebuie să o ţinem amândoi. Aşa scrie aici…

— Lisa, nu ştiu dacă este bine ce faci... m-am codit eu.

— Vino odată! m-a apucat ea de mână şi m-a tras în interiorul fragilului cerc din bolovani.

Pune mâna pe amuletă...

Am întins mâna tremurând şi ochii mi-au fugit spre largul mării unde din ape o pereche uriaşă de aripi stăteau să se desprindă să cuprindă lumea.

— Lisa, priveşte! i-am arătat eu marea şi, înfricoşat dintr-o dată, am început să tremur.

A aruncat şi ea o privire şi ochii i-au devenit strălucitori:

— Merge... trebuie să continuăm...

Am privit-o îngrozit. Era nebună... Frumoasă, dar atât de nebună... Am prins-o de umeri şi am întors-o cu fața spre mine:

— Lisa, revino-ți! Nu trebuie să faci asta!

Era căzută în transă. Privirea ei era fixă şi pupilele păreau două hăuri întunecate.

— Trebuie... murmură ea. Trebuie ... e o şansă unică ... o dată la 11 ani, nu înțelegi?...

Nu am spus nimic dar am zgâlțâit-o cu putere de umeri, încercând să o fac să-şi revină.

Cartea i-a scăpat din mâini şi a lovit în cădere amuleta care s-a zdrobit de bolovani...

A tresărit îndurerată cu ochii țintă la cioburile amuletei:

— Ticălosule!... Ai făcut-o intenționat...

— Lisa, nu am vrut... am dat eu să neg, dar dinspre mare s-a auzit un zgomot surd, ca şi cum un corp uriaş s-ar fi scufundat brusc în ape...

Am privit într-acolo. Aripile monstrului nu se mai zăreau şi o linişte ciudată se aşternuse peste plajă, întreruptă numai de plânsul Lisei. Plângea cu suspine lungi, ca eliberată de o vrajă.

*

În majoritatea familiilor, după o ceartă mai serioasă, soția îşi amenință printre hohote de plâns perechea:

— Să ştii că mă duc la mama!

Pe mine Lisa nu m-a amenințat niciodată aşa, oricât de tare aş fi supărat-o. În schimb, se îndreaptă spre bibliotecă de unde scoate o carte cu coperțile scorojite pe care o priveşte gânditoare şi îmi spune privindu-mă insistent:

— Mi-e dor de o excursie la mare…

PESCĂRUŞUL

Bărbatul înalt, grizonat, cobora cu grijă strada în pantă uşoară care ducea spre port. Plouase de curând şi pavajul umed îl făcea să-şi aleagă atent drumul. Ochii cenuşii se opreau în răstimpuri cu o privire cercetătoare pe clădirile din jur. Nemulțumit, le privea o clipă apoi trecea mai departe. Ajunse aproape de port când, într-o fundătură, descoperi ceea ce căuta: o tavernă pe jumătate pustie, prin a cărei uşă deschisă mirosurile amestecate de mâncare şi băutură se revărsau în stradă. Intră înăuntru şi se aşeză la o masă. Hainele elegante contrastau cu interiorul tavernei aşezată strategic în calea marinarilor care voiau să mai tragă o duşcă înainte de îmbarcare. Bănuind un chilipir neaşteptat, patronul, un grec ce părea a fi uns cu toate alifiile, se înființă de-ndată la masa străinului.

— Cu ce să îl servim pe domnul? făcu acesta o semiplecăciune.

Străinul zâmbi misterios şi privi în jur ca şi cum ar fi căutat un meniu. Dându-şi seama de inutilitatea gestului privi spre patron.

— Mai întâi aş dori o mastică... Apoi aş dori ceva de mâncare mai special... Dar mă-ndoiesc că voi putea găsi aici aşa ceva... Grecul clipi şiret din ochi în timp ce turna cu o mână tremurândă mastica.

— Domnule, la taverna „ Steaua de mare” se poate mânca orice. De la caracatiță marinată la rechin file. Noi vă putem servi cu orice…

Străinul gustă din paharul cu mastică şi zâmbi iar.

— Ei, pretențiile mele nu se ridică chiar atât de sus. Aş dori o mâncare mai simplă… Şi mai uşor de gătit…

— Spuneți ce anume şi va fi o plăcere pentru noi să servim.

Străinul privi precaut în jur şi se asigură că cei câțiva marinari din fundul încăperii erau atenți numai la sticlele lor de rom apoi îi făcu semn patronului să se apropie.

— Aş dori să mănânc, spuse el în şoaptă, o friptură de pescăruş.

— Domnule, se îndreptă ofensat patronul, noi nu servim friptură de pescăruş din cel puțin două motive. Mai întâi, veniți cu mine să vedeți! Şi apucându-l de mână îl conduse spre uşa din spate. Uitați-vă acolo, şi arătă un şir de tomberoane de gunoi în care pescăruşi mari şi lacomi ciuguleau gălăgioşi din gunoaie. Pescăruşii sunt păsări murdare, care mănâncă orice. Şi din cauza asta au carnea grețoasă şi cu un miros greu. Apoi, în al doilea rând, marinarii, chiar dacă nu îi consideră sacrii, au un respect aparte pentru ei. Şi asta pentru că, din clipa în care zăresc primii pescăruşi, e semn că uscatul nu este prea departe. Nici un marinar nu mi-ar mai călca pragul dacă s-ar afla că eu frig pescăruşi aici. Într-o lună aş da faliment!

Străinul îşi eliberă cu delicatețe brațul şi se întoarse la masa unde îl aştepta paharul de mastică. Marinarii îşi terminaseră între timp romul şi se-ndreptau spre ieşire îngânând împleticit un cântec. În tavernă mai rămăseseră numai ei doi. Străinul ridică ochii săi cenuşii spre patron şi spuse:

— Aduceți sticla de mastică şi un pahar încoace şi am să vă povestesc de ce vreau să mănânc friptură de pescăruş. Poate vă veți schimba părerea....

Patronul aduse sticla şi paharul şi se aşeză la masă privindu-l neîncrezător. După ce umplu amândouă paharele, bărbatul începu să povestească cu glas domol:

— În urmă cu vreo doi ani, eu şi soția mea, Clara, ne-am hotărât să petrecem câteva săptămâni pe mare. Eram căsătoriți de curând şi afacerile m-au împiedicat să avem cu adevărat o lună de miere. Acesta urma să fie cadoul meu de nuntă pentru ea. Trei săptămâni pe mare, numai noi doi. Eram un navigator bun, iar sezonul furtunilor trecuse deja, aşa că nu părea să ne pândească nici o primejdie... Plănuisem să traversăm marea încet, lăsându-ne în voia curenților, uitând de toți şi de toate. La o săptămână de la plecare, într-o noapte, ne-am trezit în plină furtună. Marea fierbea dezlănțuită în jur şi micul nostru iaht trosnea înfricoşător la fiecare nou asalt al valurilor. La un moment dat cu un pârâit puternic catargul s-a prăbuşit într-o învălmăşeală de pânze sfâşiate. De sub punte Clara a țipat îngrozită că vasul ia apă. M-am repezit după ea, i-am făcut vânt pe scări în sus apoi am apucat în fugă vestele de salvare şi ce

am mai putut prinde în grabă din cambuză. Împreună cu Clara care plângea înspăimântată, am lansat în ultima clipă barca de salvare la apă. Abia am apucat să ne îndepărtăm câțiva metri şi iahtul s-a scufundat bolborosind sub valuri...

Spre dimineață când furtuna s-a potolit, ne-am pomenit, sfârşiți dar bucuroşi că mai eram în viață. Alături de noi în barcă erau un butoi cu apă, o butelie cu arzător, o carte şi o pungă cu biscuiți. Nu mi-am făcut prea multe probleme pentru că, în momentul în care ne-a surprins furtuna, eram foarte aproape de rutele comerciale. Şi oricât ar fi fost de puternică, în numai câteva ore nu putea să ne îndepărteze prea mult. Abia după două zile mi-am dat seama că situația devenea gravă. Biscuiții se terminaseră, butoiul de apă era pe jumătate gol şi, pentru că nu aveam cu ce să pescuiesc, butelia cu arzător ne era cu totul inutilă. În a treia zi, de foame şi de insolație, Clara a început să aibă halucinații. Spunea mereu arătând spre capătul micii noastre bărci:

— Pescăruşul... uite un pescăruş... Să-l prindem şi să-l mâncăm...

În a patra zi Clara a căzut într-o comă profundă, în schimb am văzut şi eu pescăruşul. Stătea pe marginea bărcii şi mă privea sfidător. Cu ultimele puteri am luat vâsla şi l-am lovit disperat. Probabil că nu se aştepta pentru că l-am nimerit şi a căzut ca secerat. L-am prins, l-am jumulit şi l-am fript... Şi poți să zici ce vrei dar avea o carne delicioasă... Din păcate pentru Clara a fost prea târziu. În fiecare zi, cu precizie de cronometru, la amiază venea un nătâng de

pescăruş care se lăsa omorât de mine. Şi asta vreme de două săptămâni, până când am fost salvat…

Patronul dădu paharul cu mastică peste cap şi scutură înfiorat din umeri.

— Bine, în cazul acesta, am să frig unul pentru dumneata. Sper să nu facă prea mult miros şi mai ales să nu se afle.

Peste o oră, când se întoarse cu friptura, străinul aproape terminase sticla de mastică. Când mirosul friptùrii îi ajunse la nas acesta se strâmbă neîncrezător:

— Ăsta e pescăruş?!

— Sigur că da, domnule, se revoltă patronul. L-am prins şi l-am gătit cu mâna mea.

Nedumerit străinul tăie o bucată şi gustă grăbit. Făcu o grimasă şi scuipă îmbucătura de carne.

— Ăsta nu-i pescăruş.

— La naiba, domnule, vă asigur că e pescăruş!

— Ăsta nu-i pescăruş! se încăpățână străinul. Pescăruşul are carnea dulce şi atât de fragedă, încât, uneori, nici nu mai aşteptam să se frigă…Muşcam din ea aşa cum era, albă, pufoasă, cu degete prelungi şi ojă sângerie pe unghii care mă făceau să ezit…

Dintr-o dată ridică ochii spre patron care şi el, cutremurat de aceeaşi relevație, rămăsese încremenit.

— Am mâncat-o pe Clara… îngăimă el ridicându-se de la masă şi orbecăind spre ieşire.

Ieşi afară împleticindu-se cu lacrimi curgându-i şiroaie pe obraji.

— Nu am mâncat nici un pescăruş… am mâncat-o pe Clara…

Cerul se înnorase din nou şi-şi scutura mohorât povara lichidă peste lume. Bărbatul şi-a târât paşii grei pe trotuar. În fața lui, pe bordură, s-a oprit din zbor un pescăruş. Avea în cioc o bucată de carne. L-a privit pe om complice şi a început să ciugulească lacom din ea. Străinul a rămas nemişcat o clipă, apoi s-a repezit feroce asupra pescăruşului, care şi-a luat zborul cu un țipăt ascuțit, abandonându-şi prada ...

Omul s-a aplecat tremurând asupra bucății de carne, a luat-o de jos cu gesturi febrile, a şters-o de noroi apoi a strâns-o la piept, murmurând:

— Clara, ce dor mi-a fost de tine… Clara… Clara…

RAFAEL

Sunt urât! Sunt atât de urât încât întotdeauna am iertat-o pe biata maică-mea că m-a abandonat după naştere. Putea să mă şi ucidă... Probabil că păcatul i-ar fi fost iertat, aşa cum iertate sunt toate crimele săvârşite în numele Domnului. Pentru că oricine mă priveşte odată, rămâne încredințat că nu pot fi decât fiul Diavolului. N-o cunosc pe maică-mea. Poate că a fost o țărancă simplă care, într-o seara înnorată, a întârziat la munca câmpului iar la întoarcere a fost prinsă în plasa destinului. De unde şi gestul ei de a mă abandona la poarta mânăstirii. Sau poate a fost o tânără orăşeancă plictisită care, în căutare de noi distracții, a invocat un demon. Acesta, din slugă fidelă şi ascultătoare, s-a transformat peste noapte în amant damnat. Rămân numai ipoteze pe care pot să le construiesc în liniştea nopților şi nu pot să spun că una este mai adevărată decât alta. Ce pot să-mi amintesc este că fratele Samuel, cel care m-a ridicat de la poarta mânăstirii din roua care căzuse peste mine şi hainele mele, mi-a spus atunci când am putut să pricep cât de cât:

— Când te-am văzut acolo, la poartă, cum mă priveai încrâncenat şi neclintit am crezut că eşti însuşi

Satana, trimis asupra noastră ca pedeapsă pentru multele păcate săvârşite de unii dintre frați. Apoi a venit abatele şi te-a privit în ochii albaştri, dintr-o dată luminoşi, a privit în sus, a murmurat o rugăciune, apoi ne-a zis: „ Să fie botezat în numele Domnului. Şi numele lui să fie Rafael, ca al îngerului celor nevoiaşi!”.

De obicei când îmi povestea asta, fratele Samuel era încruntat. Împingea spre mine cu un gest brusc, un nou teanc de cărți şi continua:

— Oricât mi-ar povesti mie starețul de îngeri, eu tot sămânța diavolului te cred. Nimeni, niciodată, nu o să mă convingă că lucrurile stau altfel…

Uneori bănuiam că are impresia asta din cauza cărților citite de mine. Din porunca starețului, pe care nimeni nu o înțelegea dar nici nu o comenta, mă bucuram de un tratament preferențial. În locul corvoadelor din mânăstire eu aveam de îndeplinit un alt canon care celorlalți li se părea cu mult mai greu decât munca câmpului: trebuia să citesc! Teancuri după teancuri de cărți îmi erau aduse de fratele Samuel dintr-o bibliotecă care părea inepuizabilă. Uneori starețul mă căuta pe neaşteptate şi, după ce privea mulțumit la grămada de cărți devorate de mine, mă întreba din cele citite. Prea puține lucruri păreau să aibă de-a face cu credința aşa cum îşi imaginau ceilalți frați. Întrebările lui erau destul de misterioase şi nu întotdeauna aştepta un răspuns de la mine. Părea că voia să se audă vorbind deşi, pe măsură ce înaintam în vârstă, dorea să-i şi răspund. Era mulțumit de cunoştințele mele.

La mânăstire nu aveam nici o oglindă dar m-am văzut odată când am coborât în sat împreună cu călugărul care se ocupa de aprovizionare. Aveam vreo şaisprezece ani... Intrasem în micul magazin să-l ajut să care cele trebuincioase. Într-un colț am văzut un dreptunghi luminos şi, intrigat, m-am apropiat de el. M-am cutremurat. Un fel de monstru, cu o înfățişare vag umană mă privea blând din apele limpezi ale oglinzii. Şi acum mă mir cum biata oglindă nu şi-a scuturat scârbită apele de imaginea mea pentru că, destul de repede, mi-am dat seama că oroarea de dincolo de apele pure ale cristalului eram eu. M-am prăbuşit în dreptul ei, luminat dintr-o dată de înțelegere: abia acum pricepeam privirile furişate în lături ale celor cu care stăteam de vorbă. Eram cumplit la înfățişare. Pe lângă urâțenia chipului, cocoaşa şi membrele strâmbe, diforme, aproape că nici nu se mai băgau de seamă. Veneau ca o completare firească a urâțeniei mele şi sunt sigur că, dacă în afara capului aş fi avut corpul normal, contrastul ar fi părut tuturor mai hidos. M-am adunat de pe jos şi am ieşit afară la lumina soarelui. Măgăruşul înhămat la cotiuga cu care căram mărfurile a scos un răget scurt când m-a văzut. M-am dus în fața lui, l-am prins de căpăstru şi m-am uitat adânc în ochii lui. Mă privea la fel ca întotdeauna. O ființă căreia nu-i păsa cum arătam. Asta însemna oare că eu nu puteam găsi înțelegere şi acceptare decât între animale? Fratele Clement a ieşit într-un târziu din magazin şi m-a cuprins de după umeri:

— Să mergem, frate Rafael...

M-am desprins din privirea măgăruşului care, icnind, a pornit să tragă cotiuga spre dealul unde se afla mânăstirea. Înainte de a intra m-am întors spre tovarăşul meu de drum:

— Frate Clement, de ce sunt eu aşa de urât?

Şi-a ferit privirea.

— Nu eşti urât… Eşti neobişnuit numai… A vrut să mai spună ceva dar s-a poticnit în cuvintele care nu voiau să-i iasă.

L-am lăsat să descarce singur cele cumpărate din sat şi m-am repezit cu înfrigurare asupra cărților. Câtă alinare poți găsi într-o carte…

*

Când a venit circul în sat, îndată s-a simțit în aer o schimbare ca şi cum oamenii aceia nomazi ar fi adus odată cu ei şi cu aerul care îi însoțea o nelinişte a cărei vibrație se transmitea pe nevăzute căi tuturora. Cum? Nimeni nu putea să răspundă, deşi vibrația aceea adâncă şi profundă pătrunsese cumva până în cele mai ascunse chilii. Eu i-am văzut prima dată a doua zi după ce sosiseră. Coboram iar cu fratele Clement spre sat după obişnuitele cumpărături când am întâlnit grupul gălăgios şi vesel.

— Lume, lume, vino să vezi cele mai uimitoare minuni la circul Globus, țipa din toate puterile o piticanie de om agitând frenetic o portavoce. Femeia cu barbă şi femeia-sirenă… omul-lup şi omul-tigru…magie şi miracol la circul Globus… Desearăprimul spectacol…

În urma lui veneau câteva cuşti pe roți în care chiar se putea zări un om cu înfățişare de tigru, o femeie bărboasă şi un mic acvariu în care o sirenă înota grațioasă.

Când cotiuga noastră s-a întâlnit cu alaiul lor ne-am oprit ca şi cum întâlnirea ar fi fost de multă vreme predestinată. Un observator atent şi imparțial nu ar fi putut spune care din cele două grupuri a fost mai impresionat. Ei au rămas ca loviți în loc uitându-se țintă la mine. Omul cu porta-vocea a lăsat-o brusc în jos şi a icnit:

— Măiculiță mamă...

Omul-tigru a uitat să mai ragă, iar femeia sirenă a rămas cu mâinile agățate de marginile acvariului privindu-mă țintă. Nimeni nu mai mişca şi nici un zgomot nu se auzea. Era ca la începutul lumii. Liniştea a fost brusc sfâşiată de o voce cristalină care venea din spatele convoiului:

— De ce v-ați oprit?

Un înger supărat şi blond s-a ivit de după cuşca omului-tigru scuturându-şi nedumerită cârlionții. Era o fată tânără îmbrăcată într-o bluză şi o fustă albastră care scotea şi mai mult în evidență auriul părului ei. În mână avea câteva făclii acum stinse. S-a apropiat şi mai mult şi atunci a dat cu ochii de mine. Aş fi vrut să intru în pământ, să mor, să zbor, să iau foc, orice numai să nu mai rămân acolo profanându-i lumina ochilor. Cum nu mă puteam mişca, am închis numai ochii aşteptând ca Dumnezeu să facă dreptate şi să mă şteargă de pe fața pământului.

— Oh, am auzit vocea ei surprinsă. Din cauza ta

s-au oprit!?

Era mirare şi întrebare în vocea ei. Erau multe în vocea ei dar nu scârbă şi dezgust ca în vocea celor care mă vedeau prima data.

— Larisa, s-a auzit o voce îngrijorată, nu te apropia...

— De ce nu? A întrebat ea alintată... E atât de drăguț...

Am deschis curios ochii. Fata lăsase să cadă la pământ făcliile stinse şi se apropia cu paşi mici. Se uita la mine zâmbind. Privirea ei era senină şi plină de o mirare ciudată. Când a ajuns lângă în fața mea a ridicat amândouă mâinile şi mi-a cuprins fața în palme. După o clipă cât o eternitate m-a sărutat pe frunte uşor ca atingerea unui fluture şi mi-a şoptit:

— Sărăcuțul de tine, cât ai suferit!? Nu-i nimic, acum m-ai întâlnit pe mine. Deseară după spectacol să vii să mă vezi.

M-am sprijinit de hulubele cotiugii în timp ce alaiul vesel şi gălăgios se scurgea pe lângă mine fără să-l mai văd.

*

Priveam prin crăpătura cortului la feeria de sunete şi lumini care se revărsa afară în noapte. Când totul s-a sfârşit şi spectatorii au început să plece am pornit în căutarea ei. Lângă o uşă deschisă mi s-a părut că aud vocea ei şi m-am apropiat.

— Nu se poate să faci aşa ceva, Larisa! spunea o voce răguşită de femeie mai în vârstă.

— Eşti nebună, mamă! Cât crezi că ne va mai ține aici, pentru talentele noastre… vezi că nu se mai uită nimeni al numărul nostru … pe când el… Ai mai văzut de când eşti ceva mai hidos?

— Ce-i drept, nu… recunoscu cu jumătate de voce femeia mai în vârstă.

— Şi pe deasupra mă place, chicoti veselă Larisa. O să facem o avere, mamă, o să vezi!

Am plecat fără să mai văd nimic în față mea, cu ochii împăienjeniți de lacrimi. Am intrat în cortul circului, acum întunecat. Am văzut scara pe care urcase ea ca să ajungă la trapez şi am început să urc. Părea că mai păstrează mirosul trupului ei… Am ajuns sus. Lumea părea atât de mică privită de aici încât, atunci când Larisa şi un bărbat au intrat în arenă, am crezut mai întâi că sunt două păpuşi.

— Nu se poate acum, Paul, înțelege-mă! Trebuie să aştept pocitania aia de la mănăstire, poate că o conving să vină cu noi…

Paul, aruncătorul de cuțite, nu prea părea să aibă nici înțelegere şi nici răbdare pentru că a trântit-o pe maldărul de frânghii de la marginea arenei.

Părea să fi uitat şi ea de mine pentru că în curând dinspre arenă nu se mai auzea decât un suspin înăbuşit întrerupt din când în când de gâfâiturile bărbatului. M-am apropiat de marginea platformei. În cărțile pe care mi le dădea starețul să le citesc scria despre cocoaşa oamenilor că nu este altceva decât locul unde îşi țin îngerii aripile ca să poată trece neobservați printre omeni. Mi-am dezbrăcat încet hainele… Şi că, uneori, atunci când au

nevoie, ei le pot scoate ca să zboare... Sub mine gemetele erau tot mai sacadate şi mai profunde. Acum aveam să aflu dacă în cărțile mele erau şi lucruri adevărate, nu numai „cuvinte bune să-ți scrântească mintea” cum spunea fratele Samuel. Un suspin prelung venit din întuneric mi-a anunțat că cei doi s-au eliberat de fierbințeala sângelui. Acum era rândul meu... M-am aruncat în gol şi am simțit pielea de pe cocoaşa mea trosnind şi desfăcându-se. Aveam să zbor şi să o răpesc pe Larisa şi să o păstrez numai pentru mine.

— Priveşte! am auzit eu o şoaptă sau poate că era un țipăt şi pentru mine totul s-a luminat. Din înălțimi se revărsa peste mine o muzică divină şi, uitând de Larisa, am început să zbor spre ea desfăşurându-mi larg aripile...

VÂNZĂTORUL DE PODURI

Cu ghinionul care mă caracterizează din totdeauna, am observat atunci când m-am apropiat de vamă că şirul de maşini din fața mea se întindea departe, până la ieşirea de pe pod. Nimic nu este mai enervant decât să fi ultimul la o interminabilă coadă aşa că mi-am oprit maşina în parcarea micului local din apropierea vămii. Preferam să aştept la o cafea scurgerea lentă a şirului de maşini. Am căutat o masă undeva, la umbră, de unde să pot supraveghea şoseaua. Am găsit una singură aşezată suficient de convenabil, la care un bărbat între două vârste îşi savura în linişte paharul cu vodcă. Cum nu mă dau în vânt după conversații cu oameni care beau votcă înainte de amiază, i-am cerut scurt permisiunea să iau loc la masă apoi, sorbind alene din cafea am început să privesc şoseaua şi podul.

Clădirea vămii era aşezata chiar la intrarea pe pod şi vameşii controlau meticulos maşinile care treceau. Erau mai atenți ca altădată şi părea că un fel de comisie venită de la Ministerul Vămilor se hotărâse să afle modul în care intrau în țară cantități importante de cafea, băutură şi țigări. Singurul efect vizibil al acestui supracontrol părea să fie doar încetinirea exasperantă a fluxului de maşini şi

exacerbarea tendinței vameşilor de a se crede vedete în filmele de prost gust de peste ocean. Sub ochiul atent al celor ce îi controlau, mişcările lor altădată sigure şi eficiente se transformaseră într-un adevărat balet din care mai lipsea doar lacul ca să-i crezi cu adevărat lebede. Prins cu totul de artificialului gesturilor lor, am auzit numai într-un târziu că omul de lângă mine îmi spune ceva. M-am întors încruntat spre el, privindu-l nemulțumit:

— Ați spus ceva?

— V-am întrebat dacă nu doriți să cumpărați un pod.

Am făcut ochii mari:

— Un pod?... Am înțeles bine? Vreți să vindeți un pod?

— Da, a confirmat el liniştit. Podul asta din fața noastră. Şi a arătat spre podul unde maşinile păreau că şi-au căpătat un pic din fluența de altă dată semn că supracontrolul s-a plictisit şi s-a retras să scrie procesul verbal că totul este în regulă.

L-am privit ceva mai atent înainte să-i răspund. Nebunii şi bețivii trăiesc într-o lume a lor din care este bine să nu îi scoți prea brusc sau, dacă poți şi nu ai un interes anume, să nu îi scoți deloc. Omul din fața mea nu părea nici nebun şi nici beat, aşa că scăpa clasificării mele fugare. Avea într-adevăr un pahar de votcă în fața lui dar nu părea să fi băut prea mult din el. Era îmbrăcat destul de bine, avea ochii limpezi şi nu părea unul din cerşetorii care împânzesc vămile în speranța unui chilipir de la contrabandiştii de ocazie. Şi din câte speram, nici eu nu arătam a

contrabandist. M-am hotărât să nu îl contrazic şi să nu îl trezesc din reveria lui în care era un bogat proprietar de poduri.

— Nu, am răspuns eu cât de politicos am putut. Nu sunt interesat de ofertă. În primul rând am finanțele cam zdruncinate şi apoi, tocmai plec din țară pentru o perioadă mai lungă de timp... Şi nu ştiu cum aş putea avea grijă de investiția mea în aceste condiții...

Se părea că nimerisem tonul corect pentru că omul s-a înclinat politicos spre mine.

— Înțeleg, a murmurat el uşor deprimat.

Părea că se obişnuise cu ideea pentru că mai luă o gură de votcă şi se întoarse spre pod resemnat.

Cum şirul de maşini se subțiase binişor, iar dintre cei de la supracontrol nu se mai vedea nici urmă am dat să mă ridic.

— Nu l-aş vinde... se confesă omul din fața mea, văzând că vreau să plec. Dar m-am săturat de el, zău aşa... Să îi port de grijă, să văd zilnic dacă totul este în regulă...

— E greu... vă cred, am intrat eu în jocul lui fără să mă las însă prins.

— Nu plecați! insistă el.

Am privit precaut în jur: şeful vămii tocmai se aşezase cu cei din echipa de control la o masă ceva mai retrasă să pună la punct ultimele amănunte. Cu ochii la ei şi cu gândul la portbagajul plin de țigări fine pe care trebuia să îl trec prin vamă, am acceptat să continui discuția în speranța că nu voi atrage atenția prea mult. M-am aşezat înapoi pe scaun şi am sorbit

din cafeaua care între timp se răcise.

— Vă ascult... i-am spus eu omului din fața mea.

— Îl dau ieftin, la preț de chilipir numai să scap de el, a oftat cu obidă omul din fața mea.

Am respirat uşurat: omul nu era totuşi decât un subtil cunoscător al contrabandiştilor şi al zicalei lor: „Fă bine dacă vrei să-ți fie bine!” Poate este numai o superstiție, dar de fiecare dată când treceam vama cu o cantitate mai mare de țigări, obişnuiam să dau ceva unui cerşetor. Ceva mai consistent, bineînțeles.

— Cât? am întrebat eu, îngrijorat totuşi că sub aspectul meu de turist onorabil omul reuşise să mă descopere.

— Nu mult, murmură omul încet de parcă nu ar fi vrut să fie auzit de cei din jur. Cât să-mi iau o sticlă de vodcă. Să îmi fie despărțirea mai uşoară... totuşi după atâția ani... Îl am moştenire de la bunicul...

— E normal, am răsuflat eu uşurat şi am scos o bancnotă din buzunar. Totul se potrivea cum nu se poate mai bine. Făceam şi eu un pustiu de bine unui cerşetor şi profitam şi de relaxarea din vamă de după fiecare control.

Am dat să plec, liniştit de data asta.

— O clipă numai, a spus el şi a scos o hârtie din buzunar. Semnați aici şi după asta sunteți proprietar...

Cu ochii la vameşii care începuseră deja cheful, am semnat hârtia pe care era desenat schematic podul din fața noastră.

Am luat peticul de hârtie în mână şi m-am ridicat cu ochii la pod. La podul meu. Gândul mă

amuza puțin dar eram prea grăbit să prind momentul potrivit pentru a-mi trece în siguranță țigările.

— De-acum va trebui să stați cu ochii pe el, murmură omul şi se ridică să plece.

— Hei! Ce faceți voi acolo? strigă deodată cu o voce autoritară şeful vămii şi veni cu paşi mari spre noi.

Mi-am luat ochii de la pod şi l-am privit neliniştit: oare totul nu a fost decât o capcană abil pusă la cale?

Nu am avut timp să îmi duc gândul la capăt pentru că dinspre pod s-a auzit un fâşâit metalic ca şi cum cineva ar fi tras un fermoar gigantic. De sub maşinile care cădeau cu un plescăit sonor în fluviu, podul se retrăgea uşor ca şi cum o mână de uriaş l-ar fi tras spre noi.

— V-am avertizat să stați cu ochii pe el! a spus vechiul proprietar al podului pe un ton uşor acuzator îndreptându-se spre ieşire.

— L-ai vândut până la urmă! i-a reproşat cu năduf şeful vămii când a ajuns lângă noi.

— L-am vândut… confirmă acesta şi trecu nepăsător mai departe. Dacă voi nu ați vrut să îl cumpărați… De ani de zile mă rog de voi să îl luați şi nu ați vrut. Eu, unul, m-am săturat de el! mai aruncă el peste umăr şi păşi spre şoseaua unde maşini de pompieri şi de salvare începeau deja să se adune încercând să-i scoată pe nefericiți şoferi din apă.

ULTIMA ZI

Sfârşitul lumii a venit într-o joi... Aşteptam în staţie, ca în fiecare zi de lucru, să vină troleibuzul şi tocmai mă aplecasem să mă închei la şireturi cu ochii la picioarele blondei din faţă când mi-am dat seama că nu pot să fac şi una şi alta. Adică să mă închei şi la şireturi şi să mă uit şi la picioarele ei. Am hotărât să acord o plăcută amânare picioarelor şi m-am concentrat asupra şireturilor care se încăpăţânaseră să formeze un nod chiar mai încâlcit decât cel gordian. Până la urmă i-am dat de cap şi, înainte de a mă ridica în picioare, am hotărât să profit de poziţia strategică în care mă aflam ca să-i mai studiez o dată blondei partea de jos a caroseriei, dacă ar fi fost să mă exprim în limbajul meseriei mele de zi cu zi: eram mecanic auto. Am întârziat, deci, cu mâna pe şireturi şi am ridicat privirea. Prima reacţie a fost să mă ridic în picioare şi să strig furios:

— Bă, care mi-aţi luat blonda!?

Abia mai apoi am văzut că, de fapt, nu numai blonda, ci şi ceilalţi oameni din staţie dispăruseră de parcă i-ar fi luat vântul. Am rumegat câtva timp gândul ăsta privind neliniştit în jur şi aşteptându-mă la orice: chiar şi s-apară unii de la Camera Ascunsă şi să-mi filmeze faţa buimacă. Ce-i drept, ar fi avut ce să

filmeze!

Am rămas aşa minute în şir privind năuc în jur şi abia apariţia troleibuzului în staţie m-a dezmeticit puţin. A trecut pe lângă mine încet fără să oprească şi am putut vedea că pe locul şoferului nu era nimeni. De fapt nu era nimeni în toată maşina. Când a ajuns la capătul străzii, în loc să cotească la stânga, pe traseu, a luat-o tot înainte intrând într-un gard şi captatorii săriţi care se bălăbăneau ca două mâini neajutorate m-au făcut să tresar, cutremurat de un gând: „Am rămas singur pe lume!"… Alte maşini scăpate de sub control se izbeau unele de altele sau de clădiri oprindu-se până la urmă în trosnet de tablă sfărâmată. M-am tras înapoi când una a trecut prin staţie doborând chioşcul de ziare de lângă mine şi abia când s-a izbit în plin de o clădire luând foc, mi-am dat seama că nu putea fi vorba de nici o cameră de râs. Totul era real şi trosnetele flăcărilor care cuprindeau lacome clădirea din lemn m-au convins m-ai mult decât orice altceva că totul era cât se poate de real.

Am plecat nehotărât pe jos, spre centrul oraşului, privind cu speranţă în jur. Pustietatea străzilor m-a convins foarte repede de un adevăr incontestabil: eram singur, cel puţin aici, în această parte a oraşului. Văzusem destule filme despre al treilea război mondial ca să nu mă gândesc mai întâi la această ipoteză: o armă tăcută, insidioasă, care ucide numai oameni, lăsând infrastructura neatinsă. Arma pe care şi-o visează în taină orice general…

„Bine, dar atunci eu de ce nu m-am evaporat sau neantizat la fel ca toţi ceilalţi?" Sau poate că

extratereştrii, înainte de invazie, s-au gândit să facă curățenie pe această planetă, care ar fi pentru ei mai plăcută fără oameni? Rămânea aceeaşi întrebare: de ce toată lumea a dispărut şi eu nu?

Târziu, spre seară, după ce mă lămurisem că în tot oraşul nu mai este nici un suflet viu, m-am îndreptat spre casă pregătindu-mă pentru cea mai grea noapte din viața mea. După ce m-am zvârcolit până spre miezul nopții în pat fără să pot dormi, m-am ridicat, m-am îmbrăcat şi am ieşit afară în aerul răcoros al nopții de vară. Intenționasem să caut o farmacie şi să încerc să găsesc un somnifer, pentru că era sigur că gândurile negre ce mă bântuiau şi spaima că aş fi rămas singurul, ultimul om de pe Pământ, nu avea să mă lase să dorm liniştit multe nopți de acum încolo. Nu eram obişnuit să văd oraşul aşa, întunecat şi fără nici o rază de lumină. Ultimele incendii se stinseseră în cursul serii şi acum totul era învăluit în beznă. Am intrat în prima farmacie şi, abia ajuns înăuntru, mi-am dat seama că nu pot găsi ceea ce căutam pentru că îmi lipsea lumina. Ar fi trebuit să încep mai întâi cu un chioşc de țigări şi să iau o cutie de chibrituri sau o brichetă, dar mă îndoiam că aş fi putut găsi ceva în întuneric. Noaptea era fără lună şi lumina stelelor era insuficientă ca să mai pot face ceva. Orbecăind, m-am îndreptat spre casă rememorând-mi în minte cât de multe aveam de făcut mâine.

„ Dacă va mai fi un mâine”, mă străbătu un gând. Tocmai treceam pe lângă vechiul turn al țesătorilor când mi-a trecut prin cap să mă urc până

în vârful lui. „Poate, îmi spuneam eu înfiorat, dacă ar mai fi rămas cineva în viață şi ar fi fost mai chibzuit ca mine şi ar avea la îndemână o lampă sau o lumânare, de acolo, din turn, aş avea ocazia să-l văd”.

Cuprins de surescitare am suit în fugă treptele. Când am ajuns sus am făcut ochii roată peste oraş. Nicăieri nici o lumină... Ba nu ... undeva aproape de barieră o lumină slabă pâlpâia anemic. M-am frecat la ochi, să-mi limpezesc vederea şi am privit din nou. Chiar era o luminiță acolo. Slab, părând gata să se stingă în orice clipă, dar era acolo. Mi-am întipărit bine în minte locul şi, după ce am coborât în fugă din turn, am pornit spre ea.

„Oare cât să fie până acolo?” mă întrebam, în timp ce mergeam în liniştea netulburată de nimic a nopții de vară. Născut şi crescut în oraş, abia acum îmi dădeam seama că în locul ăla nu fusesem niciodată. Ca şi în multe alte părți ale oraşului. Porțiuni întregi din el îmi rămăseseră necunoscute şi misterioase şi aveam să le văd acum numai datorită acestei întâmplări. Atât cât le voi putea vedea în noaptea asta.

După aproape o oră de mers întins, am ajuns în locul unde ar fi trebuit să fie luminița zărită din turn. În jur numai case întunecate…Am străbătut străduță după străduță şi, când să ajung aproape de barieră, m-am oprit dezamăgit. Luminița venea dintr-o bisericuță mică care, înfruntând nu se ştie cum valul construcțiilor şi modernizărilor de tot felul, rezistase uitată de vremuri între case. În mod sigur era o lumânare rămasă aprinsă de dimineață şi care mai

ardea cu ultimele pâlpâiri. „Deci nici vorbă să mai fie rămas cineva în viață”.

Am intrat făcându-mi cruce, înfiorat dintr-o dată fără să ştiu de ce. Biserica era pustie şi lumânarea era aprinsă chiar lângă altar, trimițându-şi în jur lumina tremurătoare... M-am apropiat încet... Lumina lumânării pâlpâia tot mai slab ca şi cum ar fi fost pe cale să se stingă... Sfinții din icoane păreau că mişcă uşor din bărbile lungi şi mă îndemnau să mă apropii mai mult... Am mai făcut un pas şi din altar a ieşit un bătrân cu barbă albă şi lungă. Credințele şi miturile copilăriei m-au năpădit brusc, dar nu am avut timp să le rememorez şi nici să cad în genunchi pentru că bătrânul m-a privit zâmbind cu ochii lui albaştri şi mi-a spus:

— M-ai găsit în sfârşit, fiule!

Am vrut să zic ceva, să întreb, dar nu mi-a dat timp.

— Acum ascunde-te tu!... Ai un miliard de ani ca să o faci...

ÎN TRECERE PRIN PREDEAL

Victor se trezi abia atunci când un tunet prelung scutură geamurile camerei. Încercă o clipă să ridice capul, dar fulgerul care îi străbătu gelatina care îi ținea loc de creier îl făcu să se aşeze înapoi. Cuminte. Trăgând uşor de firul fragil al memoriei, încercă să-şi reamintească. Ce a fost de data asta?

Fusese numai una dintre obişnuitele beții, una dintre cele care se repetau din ce în ce mai des în ultimul timp, sau fusese altceva? O maşină de mare tonaj care trecea pe stradă rupse firul de care tocmai trăgea el, şi recăzu neputincios în valurile vagi ale durerii şi uitării. Nu-i nimic, fără îndoială avea să-şi reamintească totul ceva mai târziu. Spera numai că nu făcuse prea multe prostii.

Acum parcă îşi amintea... un restaurant mic pe undeva prin spatele spitalului militar şi pe Tase, care spunea: Dacă bem până ni se face rău, cel puțin putem merge la spital.

„Nu putem, că nu avem uniforme!" se maimuțărise Geta. Şi el ce a răspuns? A spus ceva, cu privirea şefului ațintită asupra lui. Prin aburii vinarsului tare, mirosind a prună culeasă de zâne din livezi cețoase, şi-a dat seama de gafa făcută şi a dat

paharul peste cap, căutând în băutură o alinare care nu avea de unde să vină.

Ce a spus? Ce a făcut? După arsura vinarsului a băut repede câteva guri de apă verzuie şi coclită. Apă verzuie... acvariul... Lângă ei era un acvariu imens, sau poate numai aşa i se părea lui, cu apele verzi şi limpezi ca ochii ei şi cu peştii vioi si portocalii mişcându-se ca nişte reproşuri mici şi tăcute prin apă.

A cufundat paharul în acvariu şi a băut ca într-un vis. Câțiva dintre ei l-au privit din paharul cu apă pe care l-a dat peste cap. Oare a băut sau a mâncat peştii ăia, ori totul e doar o prelungire firească a coşmarului din care tocmai se trezise? Se pipăi uşor cu mâna pe burtă, de parcă ar fi putut să-i simtă. Nu mişca nimic. Trase iar uşor de firul coşmarului: doi peştişori i se mai zbăteau încă între dinți când s-a ridicat de pe scaun clătinându-se. A extras unul de coadă şi i l-a oferit elegant Getei: E tot ce mai pot să-ți dau, un peşte mic şi o iubire mare.

A trecut apoi demn printre rândurile chelnerilor până la uşă. S-a întors teatral, a dat cu ochii de mutra vineție a redactorului-şef şi l-a arătat chelnerilor cu mâna: Peştii îi plăteşte el!

„Şi pe Geta o plăteşte!“ ar fi vrut să le strige tuturor, dar poate ca nu era adevărat. Spera să nu fie adevărat.

Plângând prin ploaie, s-a târât până la redacție. O să şterg, dracului, toate reportajele mele... tot... tot.

„O sa se ducă dracului ziarul vostru.“

Pornise calculatorul în întunericul lânced al serii de sâmbătă când toată clădirea dormea sub ochiul vigilent al portarului. Doar la etaj mai era o lumină aprinsă unde o stagiară voia să-şi depăşească norma. Oare a şters ceva? Şi oare ziarul chiar nu ar mai fi apărut fără cele trei reportaje pe care fostul lui coleg i le publica din milă? Prin aburii beției începuse să râdă, trântindu-şi mâinile pe taste, pornind arabescuri de programe. Unul clipea indecent într-un colț al monitorului.

Clic!

— Salut! a scris Oana.

Cineva îl salutase. Cineva nu-şi întorcea fața de la el aşa cum o făcuse Geta când încercase să o sărute. Oana! Conştiința lui, care se pregătea sa alunece undeva în adâncuri, ieşi la suprafață. Cineva l-a salutat. Oana.

— Hi, Oana!

— Sunt în Cluj şi mă plictisesc grozav. Vrei să vorbeşti cu mine?

— Vreau, tastă el grăbit.

Eu sunt în Braşov şi mă trezesc greu, gândi el. Dacă mă voi mai trezi vreodată. Dacă nu cumva ăsta e un delirium tremens mai special. Gândacii şi şerpii înlocuiți cu fantome blonde.

— Eşti blondă ? întrebă el grăbit spre a-şi confirma bănuielile.

— Şatenă, sosi răspunsul ei prompt. De ce, nu suporți blondele?

— Nu, îi confirmă el la fel de prompt, gândindu-se la cârlionții Getei.

Apoi... Cât au mai discutat? Toată noaptea aproape... Şi mâine mă duc acasă, în Brăila, spunea ea... Vreau să mă opresc o oră în gara din Predeal şi să beau o cafea cu tine... Se poate?

„În gara cu formă de fluture“, a spus el, sau ea, pentru că de la o vreme intraseră într-un fel de sincronism care îi făcea să-şi ghicească gândurile cu o clipă înainte de a fi exprimate. Cu nimeni, niciodată nu mai simțise şi nu mai trăise aşa ceva.

S-a putut oare? Duminică la miezul nopții, în gara Predeal! De ce acolo, de ce atunci? Ziua, lucrurile atât de frumoase şi de minunate din timpul nopții parcă îşi mai dăduseră jos din stratul de minunată poleială. Gemând, se dădu jos din pat şi privi la ceas. Mai avea timp berechet, dar oare cât era vis şi cât realitate? Într-un fel de vis l-a crezut şi taximetristul care l-a dus spre seară în Predeal, pentru că i-a cerut să-i achite cursa în avans. A ajuns fugind în gară, împleticindu-se pe peron.

Trenul trecea alunecând încet pe lângă el. Vagoanele se clătinau şi o uşă se deschise.

„Oana!“ şopti el şi îi văzu ochii întunecați cufundându-se în adâncurile minții lui.

„Deci tu erai?“ întrebă el şoptit, mai mult a confirmare decât întrebare, şi înclinarea grațioasă a capului ei putea fi un răspuns.

— Vino, şopti ea, sau doar i se păru lui că şopteşte, şi vagoanele se clătinară dintr-o dată amenințătoare.

Făcu un pas înainte, şi un impiegat strigă ceva dinspre gara în formă de zbor de fluture.

Mâna Oanei îl cuprinse tandră de după gât, şi vertebrele îi trosniră uşor. Buzele i se desfăcură într-un surâs tandru sub sărutarea ei...

* * *

Impiegatul le explica celor adunați lângă trupul dintre linii:

— A trecut cu ochii spre linia cealaltă, fără să se uite nici o clipă la marfarul care se apropia. Se uita țintă la linia doi, dar acolo nu era nimic, abia peste o oră vine acceleratul de Cluj...

LEGENDĂ FĂRĂ SFÂRŞIT

Undeva departe, la o margine de lume, se povesteşte că ar fi un munte despre care vechi legende spuneau că ar ascunde în adâncurile lui stâncoase o minunată piatră prețioasă. Celui care ar avea-o i-ar aduce toate bucuriile lumii. Mulți, de-a lungul vremii, au încercat să o găsească pentru că se spunea despre ea că poate să îndeplinească toate dorințele. Dacă un pictor care ar avea nestemata, ar picta un izvor, la tabloul lui ar veni sfioasele căprioare să se adape. Dacă un poet ar stăpâni piatra prețioasă, versurile lui ar aduna puhoi de lume în jurul lui să-i asculte vorbele picurând. Iar dacă un violonist ar avea nestemata atunci când ar cânta, miere şi venin i-ar curge din arcuş, durere şi bucurie s-ar înălța din corzile viorii, viață şi moarte s-ar repezi spre ascultătorii lui. Cei ce l-ar asculta ar vrea şi să plece, dar şi să rămână, să moară, dar şi să trăiască, să fie şi, în acelaşi timp, să nu mai fie…

Dar nu a fost dat să asculte nimeni asemenea versuri şi nici să-şi încânte auzul cu minunatele sunete, pentru că, deşi generații după generații au căutat nestemata, nimeni nu a găsit-o. Şi nu au căutat-o numai poeți, pictori şi violonişti, ci şi generali

dornici de glorie şi cămătari care voiau să-şi umple mâinile cu aur… Căutările nu le-au folosit la nimic şi nestemata nu a fost să fie găsită. Când am ajuns eu în oraşul de la poalele minunatului munte, orăşenii aproape că uitaseră de legendă. Doar bătrânii îşi mai aminteau de ea şi povesteau în serile lungi celor care voiau să asculte.

„Tinere prinț“, mi-au spus ei în prima zi când am sosit în oraş, „caută nestemata, şi dacă o vei găsi vei fi fericit! Vei clădi un imperiu cum nu a mai fost altul…“.

Sosirea mea a redeşteptat vechile sărbători prilejuite de sosirea unui căutător al nestematei. Am fost purtat pe brațe pe ulițele strâmte ale oraşului până am ajuns în Piața Sfatului. S-au aprins focuri de artificii şi vinul a curs în valuri pentru cei care mă slăveau şi-mi urau noroc în căutarea nestematei.

Am tras apoi la cel mai măreț han. Am băut şi am mâncat cu noii mei prieteni, apoi, dis-de-dimineață, am plecat singur, după obicei, în căutarea nestematei.

Drumul nu era lung, dar era greu şi plin de gropi. Am bântuit zile întregi printre grohotişuri şi stânci. Uneori, mi se părea că zăresc strălucirea nestematei printre tufişuri, dar nu era decât un ciob de sticlă pierdut Zilele au început să se scurgă încet, încet, tot mai asemănătoare una cu alta. Banii mi s-au terminat, prietenii, la fel, aşa că m-am mutat la un han mai ieftin de la marginea oraşului, dar zilnic băteam cu încăpățânare acelaşi drum. Fie ploaie, fie vânt, fie zi lucrătoare sau zi de sărbătoare, eu urcam

muntele... Zilele s-au preschimbat în ani, pletele bălaie, în şuvițe cărunte de păr, iar tânărul prinț care eram odinioară, într-un bătrân gârbovit de ani, care urca tot mai greu muntele. Curând, banii, aşa puțini cum erau, mi s-au terminat cu totul, şi la hanul unde am fost găzduit altădată cu măreție eram ținut acum numai din milă să mătur prin curți şi magazii. Din când în când, în oraş, răsunau iar chiote de bucurie şi piața se lumina din nou a sărbătoare. Semn că un alt căutător al nestematei avea să mi se alăture în curând.

Într-una dintre nenumăratele zile, apropiindu-mă de munte, cu ochii arşi de căutări, m-am auzit strigat cu voce slabă:

— Hei, tinere prinț! Tinere prinț, priveşte spre mine!

Mi-am coborât privirea din înălțimile semețe al muntelui: la picioarele mele o piatră ca toate pietrele era aruncată în colbul drumului. Îmi vorbea cu o voce asemănătoare cu a Daniei, tânăra bălaie care, acasă, înainte de a porni la drum, o întâlneam mereu în drumurile mele.

— Eu sunt, tinere prinț, nestemata pe care o cauți. Ridică-mă şi bucură-te de darurile mele!

Am ridicat-o şi am rupt o fâşie din hainele mele sărăcăcioase ca să o şterg. Sub colb, strălucea nestemata.

— Eşti singurul care mă merită! Fie să fiu pe veci a ta...

Am alergat ca un nebun în oraş:

— Am găsit nestemata. Oameni buni, am găsit nestemata...

La început, s-au adunat câțiva oameni pe lângă mine, dar văzând piatra din mâinile mele au plecat râzând.

— Bietul bătrân... a înnebunit de atâtea căutări. O piatră ca oricare alta, şi el spune că a găsit Nestemata!

— Am să vă arăt eu vouă, am mormăit, ştergând cu înfrigurare piatra să îndepărtez colbul şi noroiul de pe ea. Am să vă arăt...

Am luat o vioară şi am început să cânt, dar mâinile obosite de căutări nu mai puteau ține arcuşul, şi scâncetele viorii au alungat puținii ascultători. Penelul, când am încercat să pictez, lăsa numai pete de culoare pe pânză, iar vocea mea era atât de răguşită, încât nimeni nu-mi înțelegea versurile.

— Ți-am spus că voi fi numai a ta, a şoptit prețioasa piatră cu tristețe. Nu mă poți împărți cu nimeni şi cu nimeni nu poți împărți bucuria că mă ai! Numai tu mă vezi aşa cum sunt şi eu numai pentru tine exist..., a şoptit piatra, amintindu-mi de Dania.

O clipă, am vrut să o păstrez, în amintirea ei, dar dezamăgirea era prea mare.

— Ce să fac cu tine, atunci? Eu te voiam ca să te pot arăta lumii... Să mă laude lumea, şi prietenii să te vadă şi să mă vadă în adevărata mea măreție... Ce rost are că te-am găsit dacă nu mă pot mândri cu tine nimănui...

Cu un gest obosit am aruncat piatra în apele mocirloase ale râului care trecea prin oraş şi m-am

întors la han să-i mătur curțile şi magaziile, în aşteptarea altui căutător al nestematei.

Au trecut anii şi puterile m-au lăsat cu totul. Mă țineau pe lângă han mai mult din milă. Uneori, când ieşeam pe ulițele oraşului, copiii strigau după mine:

— Nebunul! Faceți loc, trece nebunul…

Într-o noapte mai friguroasă ca altele, am simțit că este ultima mea noapte şi că alt răsărit de soare nu o să mai apuc. Cu ultimele puteri, am ieşit în uşa magaziei în care dormeam de obicei, încercând să găsesc pe cineva să mă ajute… sau măcar să fie lângă mine. În oraş, se dădea o mare petrecere în cinstea unui tânăr şi bogat prinț venit să caute nestemata. La han, ca şi pe ulițe, nu era nimeni. Toți erau în piață, la petrecere. Tânărul prinț dădea de băut tuturor. M-am aşezat înapoi pe zdrențele pe care mă culcaseră…

— Asta este, mi-am spus resemnat, fiecare moare singur…

Un foşnet şi o lumină undeva într-un colț…

— Nimeni nu moare singur, tinere prinț, a şoptit ea apropiindu-se de mine. În lumina pâlpâitoare venind din stradă, părea o nălucă bălaie năucitor de asemănătoare cu Dania din ziua când am plecat de acasă. Se trântise atunci în colbul drumului, îmbrățişându-mi strâns genunchii:

„Nu pleca după năluciri! Nimeni şi nimic nu o să te facă mai fericit decât te pot face eu…“

Mândru şi disprețuitor, o dădusem la o parte. După un timp, când am privit în urmă, am văzut-o ghemuită, ciudat de mică în colbul drumului, şi doar hohotele de plâns care îi zguduiau umerii mai arătau

că era o ființă vie, nu o piatră din nemărginirea lumii…

Lumea veselă a oraşului trecea chiuind pe ulițe, purtându-l pe brațe pe tânărul prinț, iar eu, de mână cu Prințesa mea, treceam în tăcere…

— Ține minte, şopti ea. În fața morții toți suntem prinți şi toți avem câte o prințesă ca să ne treacă dincolo.

Mâna ei, atât de mătăsoasă şi de caldă la atingere, mă cuprinse dintr-o dată şi mă trase după ea. Am închis ochii orbit de lumină şi mi-am simțit trupul zguduit şi ridicat de brațele celor care mă purtau în triumf.

— Trăiască Prințul şi fie să găsească piatra prețioasă! strigau ei amețiți de băutura dată din belşug de mine…

Pe lângă zidurile ulițelor am văzut alunecând o umbră. O tânără alerga alături de chefliii străzii, parcă nevăzută de nimeni… Lângă fântâna arteziană s-a oprit, fantomă tremurătoare şi bălaie în umbrele nopții. Peste chiotele celor din jur, mi s-a părut că o aud şoptind:

— Fie ca de data asta să mă găseşti!

O CLIPĂ DE NEMURIRE

Soarele se pregătea să răsară cu străluciri solemne deasupra munților. Totul părea plin de măreție aici, aproape de acoperişul lumii, şi John Smith era cuprins până în adâncul ființei lui de această măreție. Aici nu mai aveau nici o importanță miliardele lui de dolari, şi până şi dorința lui începea să i se pară oarecum lipsită de importanță. Se înspăimântă dintr-o dată de prostia ce-i trecuse prin cap. Cum adică să fie lipsită de importanță? Bătuse atâta drum până aici, în creierul munților, luptându-se cu formalități umilitoare pentru el, cu oficialitățile care pe de o parte considerau drumurile spre Tibet un fel de zăcământ național, care trebuia concesionat numai pe bani grei, iar pe de altă parte nu ar fi vrut cu nici un preț să admită că ar fi ceva de văzut sau de aflat acolo. Iar după ce a dat grămezi de bani ca să ajungă aici, lama ăsta, sau ce rang o fi având el, îi cere douăzeci de mii de dolari pe un flacon cu Elixirul Nemuririi. Mai întâi, a vrut să se tocmească, dar, văzând privirea fixă a bătrânului lama, a renunțat. Cu cel care îl adusese aici, în vârful munților, s-ar mai fi putut discuta, dar dispăruse ca în ceață după ce îl predase în mâinile bătrânului. Spunea că ar fi un fel

de administrator laic al lamaseriei şi părea că nu se bucură de cine ştie ce considerație printre călugări.

— Ştiți, se scuzase el pe drum, într-o engleză de-abia inteligibilă, nu am înstrăina cu nici un preț nici o picătură de elixir, dar o să vedeți în ce stare deplorabilă se află lamaseria. Şi călugării nu ştiu nimic de treburile lumeşti decât că totul trebuie să fie gata la timp. De unde bani, nu i-a interesat niciodată! Abia i-am convins să se despartă de un flacon din prețiosul lor elixir. De altfel, e prima dată când o fac, şi tare mi-e teamă că şi ultima dată… Aşa că ar fi bine să aveți grijă ce răspundeți şi mai ales să nu vă târguiți, indiferent cât v-ar cere.

Dacă John Smith a crezut asta un fel de abilă regie şi un fel de punere în gardă pentru a obține un preț bun, şi-a schimbat impresia imediat ce l-a întâlnit pe bătrânul lama. Un timp, acesta l-a privit în tăcere. Apoi, într-o engleză cursivă, cu mult mai bună decât a administratorului, l-a întrebat:

— De ce vrei să devii nemuritor, domnule Smith?

În orice altă parte a lumii, John Smith probabil că l-ar fi repezit pe cel care i-ar fi pus o asemenea întrebare:

— Eu am banii, tu ai marfa, aşa că nu te interesează pe tine de ce – şi i-ar fi trântit banii pe masă.

Cu instinctul care îl făcea întotdeauna să câştige şi să manevreze oamenii spunându-le de fiecare dată ceea ce voiau ei să audă, a răspuns:

— Am câştigat o mulțime de bani… Mă simt bătrân, aproape de moarte, şi, cum uneori am câştigat

aceşti bani făcând rău altor oameni, acum am nevoie de timp să fac bine... mult bine. Am nevoie de încă o viață să o consacru numai binelui... – şi John Smith se miră de cât de sincere îi sunau cuvintele.

— Şi mai ales deoarece crezi sincer că eşti prea bun ca să mori, domnule Smith!

John Smith se cutremură în adâncul ființei lui: „De unde a ghicit asta bătrânul pungaş? Că doar nu am spus-o nimănui!“

Lama îl privi țintă pe bărbatul din fața lui, apoi adăugă:

— Asta nu contează chiar aşa de mult. În adâncul ființei noastre, toți credem că suntem prea buni ca să murim. O vanitate măruntă de care numai moartea ne vindecă... O să-ți dăm un flacon, domnule John Smith. Mai bine zis, o să-ți vindem unul pentru că, aşa cum vezi, lamaseria este destul de dărăpănată ca să necesite reparații serioase. Voiam numai să mă asigur că eşti o persoană serioasă, care va şti să păstreze secretul, pentru că, sper, îți dai seama ce lovitură ar fi pentru credința noastră dacă s-ar afla că noi comercializăm aşa ceva. Am fi ostracizați, chiar şi numai dacă s-ar afla că distilăm un asemenea preparat, darămite că îl şi vindem. Tradiția cere ca nemurirea să se obțină prin rafinarea conştiinței, puterile şi ştiința să vină din interior, prin forțe proprii. Este periculos să trezeşti asemenea puteri şi să le pui la îndemâna unor oameni care le-ar putea utiliza greşit. E ca şi cum ai da un cuțit unui copil mic, domnule Smith. Poate că nu va ucide pe nimeni, poate că se va răni singur, sau poate că va pierde

cuțitul fără să-l folosească. Dar noi trebuie să ne asigurăm că veți folosi aşa cum se cuvine această putere.

— Mult bine voi face, şopti John Smith ca în transă, şi chiar era convins că se va putea lipsi de câteva milioane.

— Atunci, ia flaconul şi mâine dimineață să-l bei pe tot o dată pe măgura din fața lamaseriei... chiar în clipa în care vei zări prima rază a soarelui.

Asta fusese ieri-seară, iar acum John Smith aştepta pe colină ca soarele să-şi termine tot spectacolul de lumini şi el să poată să-şi ia doza de nemurire, deşi, ca să fie sincer, nu prea credea că momentul administrării are chiar o aşa mare importanță. Dar, cum nu voia să rişte câtuşi de puțin, în momentul în care zări prima rază de soare dădu pe gât flaconul. În prima clipă nu simți nimic decât un gust de apă sălcie. Apoi tot trupul părea că îi este cuprins de căldură şi o gheară rece i se strecură spre inimă: „Bătrânul pungaş, totuşi până la urmă m-a otrăvit. Mi-a luat banii şi m-a otrăvit ca să şteargă urmele... Aşa cum am bănuit, nu există nici un elixir...".

Peste câteva ore, administratorul năvăli înspăimântat în chilia bătrânului lama:

— Mărite, străinul... a fost găsit mort în vârful măgurii...

Bătrânul lama îl privi un timp în tăcere, apoi şopti:

— Minunate sunt căile prin care soarta omului se împlineşte.

— Dar, mărite, dacă se fac cercetări, îl vor găsi acolo sus, otrăvit...

— Otrăvit, fiule? Apa din fântâna lamaseriei noastre este băută de oameni de sute de ani, şi încă nu a otrăvit pe nimeni. Ce-i drept, nimeni dintre noi încă nu şi-a dorit să devină nemuritor...

* * *

Undeva într-o maternitate din Manhattan, într-o sală de naşteri, se aude dintr-o dată țipătul pur şi înalt al unui copil nou-născut. Doctorul îl cercetează atent, îl pune pe cântar, apoi, mulțumit, se întoarce spre tânăra mamă:

— Felicitări, doamnă! Aveți un copil foarte sănătos! Ce nume vreți să-i puneți?

Femeia se trezeşte ca dintr-o transă, apoi priveşte lung şi nedumerită la medic:

— John Smith este numele lui, doctore!

VIZITĂ DE LUCRU

Bătrânul profesor scria. De mulți, de foarte mulți ani scria. Din când în când își arunca ochii pe geam, fără să vadă nimic dincolo de transparența sticlei, de parcă și-ar fi căutat în oglinda imperfectă a geamului inspirația. O pală de vânt mai puternică aduse o hârtie prin fața ferestrei, distrăgându-i pentru o clipă atenția și făcând geamurile să zăngănească. Cu un gest reflex se ridică, verifică dacă sunt bine închise, apoi se apleca iar asupra mesei de scris:

„Hunii au inventat – sau poate numai au perfecționat – arcul cu dublă extensie. La prima vedere nu pare un lucru foarte important, dar, dacă ne gândim că vorbim despre arma care le-a adus, pentru o bună bucată de timp, supremația pe două continente, merită să ne oprim ceva mai îndelung asupra acesteia. Arcul, inventat și utilizat de milenii, nu suferise de la descoperirea sa modificări și perfecționări majore. E adevărat, s-au utilizat diferite esențe, săgețile au fost în permanență transformate și adaptate pentru trecerea de la vânătoare la război. Toate acestea erau îmbunătățiri care nu au schimbat nimic din principiul de funcționare a arcului. Arcul era construit în general din esență tare și era prevăzut cu o coardă care, prin extensie și apoi eliberare, arunca săgeata brusc spre țintă. Aici intervenea

momentul critic: săgeata trecea într-un timp extrem de scurt, practic instantaneu pentru percepția obişnuită, de la starea de repaus la viteza maximă. Atunci interveneau mişcări şi faze tranzitorii care aveau ca efect final creşterea impreciziei tirului. Spre deosebire de arcul rotund, în forma literei C, care îşi pierdea eficiența la o încordare prea puternică, arcul cu dublă extensie al hunilor avea câte o încovoiere în afară, între locul de unde se ținea în mână şi marginea lui. De asemenea, marginile şi mijlocul erau întărite cu fragmente de oase plate şi elastice, în aşa fel încât încordarea acestui arc se obținea din încovoierea celor două părți laterale, care astfel acționau împreună. În acest fel, în momentul eliberării săgeții, exista un timp scurt, de accelerație, care împreună cu forma nouă a vârfului săgeții, cu trei laturi, îi permiteau acesteia păstrarea unei traiectorii optime spre țintă…“

Se opri din scris şi se apropie iar de geam. După fiecare pagină, ca într-un fel de ritual, se întrerupea din scris, se ducea lângă geam şi privea afară. De multe ori privea în gol, fără să vadă nimic, dar în tot acest timp mintea lui continua să ordoneze cuvintele, aşa cum aveau să se înşiruie pe pagina albă care îl aştepta flămândă.

În fața geamului, cu două etaje mai jos, se aşternea piața centrală a orăşelului. În partea opusă a pieței era singurul hotel al localității, iar alături primăria, poşta, biserica şi banca. Piața părea şi poate chiar era centrul a tot ce se întâmpla în micul orăşel. În fața hotelului îşi făcea veacul un grup de pierde-vară, câțiva tineri, mereu aceiaşi, în aşteptarea

puținilor excursioniști străini. Tot acolo aştepta de obicei şi Roza, blonda şi durdulia Roza, singura prostituată a localității, în speranța unui client matinal.

Profesorul îşi amintea că trecuse odată, într-o dimineață, prin dreptul ei, când, cu hohote vesele, tinerii încercaseră să-i explice că ceea ce vinde ea, bărbații cumpără mai spre seară, mai ales după ce beau ceva. Parcă spre a-i contrazice, chiar atunci ieşise din hotel un nordic solid şi roşcat, care o chemase cu un semn scurt. Se vede treaba că mai apelase la serviciile ei. Ridicând nepăsătoare din umerii masivi, Roza intrase în hotel, nu înainte de a arunca o privire sfidătoare în jur. Trecând pe lângă ei, şoptise şuierat, într-o parte:

— Bărbații care-s bărbați sunt bărbați şi dimineața, şi seara.

Hohotele izbucnite atunci i s-au părut profesorului puțin forțate, încărcate de o uşoară invidie pentru vikingul roşcat care cu noaptea în cap apela la farmecele Rozei. Profesorul îşi cumpărase grăbit țigările din chioşcul de la intrarea hotelului şi intrase în casă, urmărit de impresia că, atunci când aruncase privirea sfidătoare spre grupul de bărbați, Roza îl inclusese şi pe el.

„Nu se poate“, îşi şoptise el atunci în barbă, grăbindu-se să urce scările şi să se apuce de scris.

„Poate că nu a observat că sunt şi eu printre ei. Va trebui să discut cu ea, să-i cer scuze şi să nu creadă că am râs şi eu de ea...“

Totul a rămas la stadiul de bună intenție. Când o întâlnea, în drumul lui spre chioşcul de țigări, o saluta deferent, făcând-o pe biata Roza să trăiască într-o dulce ambiguitate: oare vrea sau nu Profesorul să apeleze la serviciile ei?

Spre deosebire de tinerii din fața hotelului, care trăiau din expediente, Profesorul îşi dădea seama că prostituția a avut rolul ei deloc neglijabil în istorie. Uneori se întreba cum ar fi dacă ar chema-o pe Roza până sus la el să dezbată problema. Dar acest lucru nu s-ar putea întâmpla fără ca tinerii puşi pe glume din fața hotelului să afle. Cum ar putea el să mai treacă prin fața lor după țigări? Anticipând reacția lor, s-a oprit la timp, deşi de multe ori în clipele de relaxare şi-a imaginat cum ar decurge discuția lui cu Roza.

Profesorul nu era misogin. Pur şi simplu pentru el femeile se reduceau la Amalia, menajera care îi făcea curat, îi gătea şi îi spăla rufele. Înțelegea perfect rolul pe care femeile l-au jucat în istorie, atât şi nimic mai mult. Acum o mulțime de ani, nici nu putea să mai spună câți, aproape că alunecase pe o pantă domestică. Familia lui, compusă dintr-un număr impresionant de mătuşi, îi prezentase, imediat după terminarea facultății, o fată blondă şi împlinită, pentru inocența căreia oricare dintre mătuşi ar fi băgat mâna în foc. Un timp, totul a decurs conform tipicului, cu interminabile ore de plimbări exasperante, furate cu greu studiului, şi cu nesfârşite vizite la un şir şi mai interminabil de rude. O chema Mirela şi când, după un an de vizite şi plimbări, a fugit cu un marinar venit

în concediu, a oftat uşurat. A acceptat o catedră în capitală, mai mult ca să scape de corul rudelor revoltate şi de noile lor tentative de a o înlocui cât mai urgent pe Mirela. După mulți ani, când rudele i-au trecut în neființă sau au început să populeze în număr tot mai mare spitalele şi azilurile, având suficiente preocupări ca să nu mai reprezinte un pericol pentru el, a revenit în oraşul natal, dedicându-se cu totul studiului şi scrisului. Un timp, la început, Amalia a încercat timid să-i propună diferite partide care, nu-i aşa, ar „lumina pustietatea unei case atât de frumoase". Din fericire, profesorul făcea parte dintre persoanele care nu au nevoie de două greşeli ca să învețe, şi menajera, pusă în fața alternativei ca Profesorul să se dispenseze de serviciile ei sau să îl lase în pace, a ales cu înțelepciune calea înțelegerii. Deşi uneori, când trecea pe lângă Roza, i se părea că îi simte parfumul de femeie tânără invadându-i simțurile şi mintea, trezindu-i amintiri fugare din vremea când el şi Mirela se plimbau de mână prin parc, alunga impresia cu uşurință, refugiindu-se în scris.

*

De atunci, adică de vreo câțiva ani buni, pentru el toată viața însemna scrisul. A, şi bineînțeles, biblioteca. Biblioteca era izvorul din care, într-un mod minunat, lua informațiile. Informații pe care le prelucra, le tria şi găsea apoi asociații şi corelații pe

care confrații lui nu avuseseră norocul sau talentul să le facă, deşi aveau totul acolo, sub ochi lor, de o mulțime de vreme.

De ani de zile, în fiecare zi scria câte 20 de pagini. Zece dimineața şi zece după-amiaza. 20 de pagini scrise mărunt şi ordonat. 120 de pagini pe săptămână, pentru că duminica nu scria. Duminica se odihnea şi apoi recitea cele scrise. Rar găsea câte o greşeală, câte un cuvânt nepotrivit, pe care să simtă nevoia să-l modifice. Abia după ce termina cartea simțea că trebuie să treacă încă o dată textul prin filtrul des al intransigenței care îl făcuse atât de renumit în mediile academice.

Când se simțea nesigur pe o temă, căpătase obiceiul de a privi în spatele lui spre cele 23 de cărți publicate până atunci, care se odihneau cuminți în copertele lor de piele. Încă de la a zecea carte publicată începuse să fie numit „Herodot al popoarelor migratoare“ şi cuvântul lui ajunsese să fie lege pe orice subiect legat de această temă. După a douăzecea carte, începuse să plouă cu oferte din partea universităților şi se vorbea chiar de un loc în Academie. Zâmbea amuzat tuturor acestor elogii şi refuza cu încăpățânare să părăsească refugiul micului orăşel. Tot ceea ce-i trebuia era linişte, cărți şi material bibliografic, de care, mai ales în ultimul timp, nu dusese deloc lipsă. Orăşelul îi oferea din plin liniştea, iar după ce ajunsese cunoscut, orice bibliotecă din lume se simțea onorată să-i satisfacă orice cerere. Atunci, de ce să plece? Aici se simțea bine.

Făcu o pauză mai lungă şi se ridică de la masă. Strânse mai bine pe el halatul călduros şi ieşi în balcon. Deşi era mai şi totul înverzise, din când în când se strecura dinspre munții încă înzăpeziți care înconjurau oraşul câte o pală de vânt rece ca gheața. Se înfioră şi privi în jur. Erau peste o sută de metri între balcon şi intrarea hotelului, dar Roza îl văzu şi îl salută cu o clătinare a capului politicoasă şi totodată cochetă. Îl văzură şi tinerii de lângă ea şi îl salutară şi ei. Le răspunse la toți la salut, apoi, trăgând în piept încă o gură de aer rece, se întoarse zâmbind la masa de scris.

Într-o parte a pieței, aproape de bancă, îşi avea taraba un țigan mare, gras şi bărbos, cu un cap imens, care, atunci când îl zări la balcon, întoarse ostentativ capul în altă parte. De ani de zile, de câte ori îl vedea trecând pe lângă el să îşi cumpere țigări, îl îmbia să cumpere ceva. Avea o tarabă plină de suveniruri, cum le spunea el, şi la un moment dat, într-una dintre zile, exasperat de lipsa de interes a Profesorului, îi ieşise în cale:

— Domnule Profesor, am ceva pentru dumneavoastră. Marfă garantată, să mor io. Originală… adusă de sus din munți, de la ruine…

Undeva sus în munți se găseau ruinele unei vechi cetăți de apărare răscolite de ani de zile de căutătorii de comori în speranța găsirii unor piese rare, pe care să le ofere apoi valurilor de excursionişti care năvăleau vara în oraş.

Privise atunci nehotărât la coiful pe care țiganul îl scosese de sub tarabă. Lustruit şi bine lucrat, de parcă ar fi fost fabricat cu o oră în urmă.

Ridicase din umeri şi i-l înapoiase plictisit:

— Este un fals, tinere! îi spusese el calm. Şi te rog să nu mă mai plictiseşti cu asemenea fleacuri.

Nu l-a mai plictisit, dar nici nu l-a mai salutat de atunci, spre hazul prost ascuns al tinerilor care îi pândeau trecerea pe lângă tarabă. Uneori, în clipele în care frazele nu i se înşirau pe hârtie aşa cum ar fi vrut, i se părea că de fapt grupul gălăgios de tineri fusese în spatele încercării de a-i vinde coiful, mai ales că uneori i-a văzut şi pe ei oferindu-le vizitatorilor naivi inele şi cercei, descoperite, chipurile, întâmplător, în timpul unei excursii, printre ruine. Când vedea capul mare al țiganului întorcându-se ostentativ şi supărat într-o parte când era nevoit să treacă pe lângă el, îl cuprindea o stare de veselie pe care nu şi-o putea explica. Poate pentru faptul că îi dejucase atât de uşor încercarea de a-i vinde un fals. De fapt nici nu era sigur şi nu se baza decât pe intuiție, pentru că Profesorul nu folosise niciodată obiectele istorice, ci doar izvoarele scrise pentru a studia. O amforă lui nu îi spunea nimic. Dar ceea ce a scris un istoric sau altul despre acea amforă îi permitea să rafineze şi să filtreze adevărul istoric în adevărate capodopere. Uneori îşi dădea seama că trăia prin cărțile şi lucrările altor oameni, pentru că, deşi cunoştea pe dinafară o mulțime de situri istorice, nu ținuse niciodată în mână o unealtă folosită în mod obişnuit la săpături. Da, trăia prin explorările şi cărțile

altor oameni, dar extrăgea din ele lucruri care treceau neobservate pentru cei cu experiență nemijlocită de teren şi făcea corelații pe care aceştia erau incapabili să le surprindă.

„Poate că totuşi ar exista o posibilitate să fi fost autentic“, se gândea el uneori când îşi amintea de coif. „Poate că, nepriceput cum este, țiganul l-a lustruit pentru a-l face vandabil“ – şi încerca atunci să-şi aducă aminte dacă pe lângă niturile care prindeau legăturile se vedeau urme de oxidare.

Parcă erau, se îndoia el uneori – alungă asta din minte, cu gândul să i-l mai ceară o dată pentru a-l examina mai bine. „Va trebui să iau o lupă la mine“, hotărî el cu inima împăcată şi se aplecă asupra foii de hârtie, revenind la subiectul lui preferat.

„Sunt prea tehnic în descrierea arcului“, se gândi el, revăzând cele scrise. „Dar este esențial pentru a putea explica succesul pe care l-au avut hunii în fața trupelor romane…“, îşi spuse Profesorul şi se apucă iar de scris.

„ Săgețile, aşa cum s-a mai spus, aveau vârfuri din fier cu trei laturi, cu o lungime de pană la 80 de centimetri şi cu o putere de pătrundere uluitoare, astfel încât întreaga lume occidentală a intrat imediat în panică la apariția hunilor la granițele lor. Surse demne de încredere (Priskos, Ammianus şi Zosimos) povestesc despre faptul că arcul hunilor era atât de bun, încât săgețile lor nimereau ținta chiar de la o sută de metri. De la această distanță străpungeau ilicele din piele ale luptătorilor romani ca şi cum ar fi fost din hârtie. În acest fel luptătorii huni rămâneau la

o distanță destul de mare de armelele grele ale duşmanilor. Aceasta era adevărata lor forță: luptau fără să intre în contact cu duşmanul.”

Profesorul se opri iar din scris şi privi pe geam, spre Roza. Deci, calculă el, dacă unul dintre călăreții huni s-ar afla lângă Roza şi dacă ar dori, ar putea să mă ucidă foarte uşor. O pală de vânt mai rece pătrunse nu se ştie pe unde în bibliotecă şi îl făcu să se înfioare. „Ca o presimțire“, îşi spuse Profesorul, apucându-se iar de scris:

„Tot hunii au adus pentru prima dată în Europa şaua cu scară, care le permitea ca în timpul galopului să se întoarcă şi să tragă în urmăritori. Ăsta era de fapt principalul lor mod de luptă: atacau în forță de la o distanță sigură, în pâlcuri de câte două, trei sute de călăreți, apoi se prefăceau copleşiți de superioritatea numerică a duşmanilor şi se retrăgeau urmăriți de aceştia. Din fuga calului, se întorceau şi decimau rândurile urmăritorilor. Apoi, când conducătorii lor considerau că a venit momentul prielnic, unul dintre aceştia trăgea cu o săgeată prevăzută în coadă cu anumite orificii care scoteau şuierături specifice, care constituiau semnale de luptă. Atunci, toate micile pâlcuri se reuneau şi distrugeau duşmanul de la o depărtare confortabilă…Victoriile lor au fost atât de rapide şi de însemnate, încât în anul 410, anul in care Alaric, regele vizigoților, cucerea Cetatea Eternă, hunii îşi pregăteau deja cuceririle care aveau să facă în numai câțiva ani din regele lor cel mai puternic suveran al Europei.“

Mai scrise câteva ore, până îşi completă cele zece pagini plănuite, apoi se opri şi se întinse obosit. Sosise vremea să plece după țigări. Ca multe alte lucruri din viața lui, şi mersul după țigări devenise un ritual. Ar fi putut să-şi ia zece pachete o dată ca să scape de corvoada coborâtului zilnic. Dar nu mai era de mult o corvoadă. Era un simplu pretext de a mai ieşi din casă şi de a se mai dezmorți după ce termina munca de dimineață. Cumpăra țigările din fața hotelului, apoi o pornea spre parcul din marginea oraşului. La ora amiezii de obicei era pustiu şi putea să fumeze câteva țigări în linişte, privind spre panorama oraşului, şi să-şi ordoneze gândurile…

Se schimbă şi coborî. Vânzătorul de la chioşcul de țigări nici nu îl mai întrebă ce doreşte: de ani de zile, la aceeaşi oră, acelaşi pachet de țigări. Luă pachetul şi porni spre parc.

— Bună ziua, domnule Profesor, îl salută Roza tot ca de obicei, cu glasul înecat de emoție.

— Bună ziua, Roza, îi răspunse el, întorcându-se apoi să le răspundă şi tinerilor, care îl salutau într-un cor de mormăituri încurcate.

Până acum câțiva ani nu-i acordaseră nici un fel de atenție. Asta până când a apărut la televizor, premiat la o ceremonie fastuoasă, de un cap regal din bătrâna Europă, pentru „contribuția deosebită la elucidarea unor enigme din istoria poporului nostru". De fapt era vorba pur şi simplu de câteva studii minuțioase care atestau prin girul lui continuitatea familiei regale, pusă la un moment dat la îndoială de un grup înfocat de republicani.

Parcul era amplasat puțin mai sus decât localitatea şi oferea o panoramă cuprinzătoare asupra împrejurimilor. Uneori încerca să-şi explice cum luase naştere aici, în depresiunea asta, oraşul. Era înconjurat din toate părțile de munți, şi doar un defileu îngust, înzăpezit şi impracticabil cea mai mare parte a iernii făcea legătura cu restul țării. Una dintre multele enigme pe care numai timpul avea să le rezolve. Dacă avea să le rezolve vreodată…

Se aşeză pe banca preferată, cu fața spre oraş, gândindu-se la altă mare enigmă pe care trebuia să o dezlege zilele acestea, poate chiar astăzi: religia hunilor. Datele erau puține şi se ştia că, asemenea multor alte popoare asiatice, legătura dintre oameni şi zeii lor – care or fi fost aceia – se făcea prin intermediul unui şaman, care era al doilea ca importanță, după rege, în ierarhia lor extrem de bine organizată. Şi în mod sigur tot ceva legat de religia lor era felul în care procedau cu ținuturile cucerite. Nu doreau să țină sub stăpânire ținuturile ocupate. Nu alungau țăranii de pe pământurile lor pentru a se ocupa de cultivarea pământurilor. Nu alungau meşteşugarii şi locuitorii oraşelor pentru a le lua locul în casele părăsite. Nici nu îi ucideau pe nobili pentru a le lua privilegiile. Pur şi simplu ucideau tot ce le ieşea în cale, prădau şi devastau totul cu o cruzime ieşită din comun şi al cărei motiv nu a putut fi niciodată pe deplin elucidat. Ca şi cum poporul lor ar fi fost odată trădat şi apoi ar fi avut de răzbunat ceva. Era obişnuit cu manifestările de cruzime ale popoarelor orientale, cu excesele lor după ce cucereau o localitate, dar

hunii nu erau doar mai cruzi, poate că nu acesta era cuvântul, ci cu totul altfel. „Trebuie să aflu de ce", îşi spuse hotărât şi se ridică de pe bancă pregătindu-se să coboare în oraş.

Dinspre defileul nordic se porni un vânt rece, care, dacă ar fi fost cu o lună mai devreme, s-ar fi transformat fără îndoială în viscol. Profesorul îşi strânse hanoracul subțire pe lângă corp şi se grăbi spre casă.

Acum câțiva ani, pornind de la forma alungită a craniilor găsite în mormintele hunice, un confrate avansase ipoteza că hunii, la fel ca multe alte popoare primitive, practicau, din motive încă necunoscute, deformarea capetelor copiilor prin presarea lor până luau o formă alungită. Şi de aici cruzimea deosebită. Ipoteza era prea hazardată, şi Profesorul era sigur că explicația trebuia să fie legată de religia lor. Ceva legat de renumitele lor vase de bronz pentru ritual. Care fuseseră descoperite peste tot de-a lungul migrației lor. Şi care fuseseră socotite suficient de importante ca să fie purtate cu ei oriunde se duceau, în ciuda faptului că erau atât de incomod de transportat. Unii confrați au presupus că erau folosite pentru fierberea şi purificarea rituală a morților. Absurd, din moment ce în toate mormintele hunii erau găsiți îngropați întregi; iar uneori, dacă rangul lor era destul de important, cu un vas de ceremonie alături. Şaizeci de centimetri înălțime şi aproape cincizeci de kilograme avea cel mai mare şi mai impunător care fusese descoperit până acum. Prevăzut cu agățători, ca să poată fi transportat cu ajutorul unui cal. Transportat

şi, bineînțeles, folosit. Parcă citise sau auzise undeva fraza asta, dar atunci îi trecuse pe lângă ureche. Trecu în grabă, răspunzând mecanic la salutul Rozei şi al tinerilor de lângă hotel, şi urcă scara cufundat în gânduri. Era sigur că se apropia de ceva foarte important. Undeva în mintea lui atât de metodică şi ordonată erau adunate acum toate informațiile de care avea nevoie. Trebuia doar să aştepte, să le dea timp să se ordoneze şi, ca de atâtea ori, să se transforme în fraze frumoase, impecabile, imposibil de contrazis. Îşi îmbrăcă halatul călduros, privi încă o dată spre cărțile din bibliotecă, care aşteptau parcă dornice să fie răsfoite, şi se apucă de scris convins că vasul de bronz al hunilor îşi va dezvălui astăzi taina. O rafală de vânt puternică zgudui geamurile şi îl făcu să se ridice de la masă ca să le închidă mai bine. Fără să vrea privi spre piață, unde tinerii nepăsători de adineauri priveau îngrijorați spre înălțimi. Până şi Roza, atât de puțin interesată de obicei de starea timpului, acum privea nedumerită în sus. De unde, aduşi de vânt, soseau fulgi mari în rafale dese. Deşi erau deja în luna mai. Profesorul parcă îşi mai amintea că oraşul mai avusese parte de asemenea scurte zăpezi ale mieilor, care țineau câteva ore, apoi se topeau de parcă nici nu ar fi fost. În timp ce privea afară, în numai câteva minute un strat subțire de zăpadă acoperise piața, purtată de colo-colo de vântul ce se transformase pe nesimțite într-un adevărat viscol. Peste şuierul vântului se auzea un zgomot ciudat, pe care nu îl putu identifica. Şi țipete. Se apropie curios de geam să vadă mai bine. Dinspre marginea oraşului se apropia un

tramvai, săltând uşor pe şine. Era acoperit de un strat subțire de zăpadă, şi Profesorul se miră cum imaginea primăvăratică a pieței fusese înlocuită în numai câteva minute cu insolitul aspect hibernal. Vântul spulbera acum zăpada, făcând-o să se adune în mici troiene pe lângă ziduri şi garduri. Îngreuna şi vederea, dar nu într-atât de mult încât să nu vadă pâlcul de călăreți care depăşeau în goana cailor tramvaiul. Tot dinspre ei veneau şi zgomotele acelea care păreau un fel de țipete fără nici o noimă, şi, o clipă, Profesorul se temu că iar se face un film în piață, aşa cum se mai întâmplase în urmă cu vreo trei ani, când săptămâni în şir nu putuse să scrie din cauza zgomotelor. Intrigat, a dat perdeaua la o parte şi şi-a lipit fruntea de geam să vadă mai bine. Dacă era un film, atunci era extraordinar de bine realizat şi cu efecte speciale cu totul deosebite, pentru că un călăreț, trecând pe lângă țiganul de la taraba cu suveniruri, scoase sabia şi, fulgerător, îl lăsă fără cap. Capul mare şi tuciuriu se rostogoli de câteva ori înainte de a se opri într-o poziție incertă, sprijinit de un coş de gunoi. Profesorului i se păru că acesta priveşte direct spre el şi, înfiorat, făcu fără să vrea un pas înapoi, lăsând perdeaua să cadă. Într-un târziu, când putu să-şi desprindă ochii de pe capul căzut pe jos, observă cu stupoare că imaginea paşnică de acum câteva minute a pieței se schimbase cu totul. Grupul de tineri pierde-vară fusese împrăştiat: doi zăceau şi ei decapitați pe treptele hotelului, iar ceilalți trei o zbughiseră spre ieşirea din piață. Unul dintre călăreți, dându-şi seama că nu-i mai poate ajunge, îşi struni calul şi, cu o

viteză şi o precizie uimitoare, scoase arcul de pe umăr, îl încordă şi, înainte de a apuca să dea colțul, cei trei tineri se prăbuşiră, pe rând, la intervale de numai câteva clipe unul de altul.

La câțiva metri de el, alt călăreț descălecase în grabă şi, fără să țină seama de țipetele disperate ale Rozei, o trânti pe treptele hotelului, îi ridică rochia din volănaşe roz şi se înfrupta grăbit din farmecele ei în strigătele de încurajare ale celorlalți. Arcaşul ridică scârbit din umeri şi îşi întoarse calul spre vitrina unui magazin de gablonzuri, spărgând-o cu piciorul. Zgomotul geamului spart atrase şi alți călăreți, care, cu mâinile încărcate de fleacuri strălucitoare, părură să uite un timp de Roza. Abia atunci Profesorul putu să observe mai bine călăreții şi mai ales arcurile lor reflexe. Încremeni. Ăştia erau huni! Fără nici o urmă de îndoială, cei de jos erau huni. Dar cum era posibil aşa ceva? Uitând de orice precauție, Profesorul deschise uşa şi ieşi în balcon să-i observe mai bine. Era extraordinar, cu aşa ceva nu avea să se mai întâlnească niciodată, şi, copleşit, nu ştia unde să privească mai întâi. Era fermecat, şi totuşi, dincolo de lăcomia cu care îi privea, nu putu să uite de o doză minimă de precauție, aşa că se trase prudent după stâlpul de susținere al balconului, de unde privea totul cu ochi curioşi. Doi călăreți, care după îmbrăcăminte păreau a fi căpetenii, ducând de căpăstru al treilea cal, îşi făcură încet apariția şi se opriră lângă hotel. Coborâră dintr-o săritură şi părură să nu o bage în seamă pe Roza, care se jeluia acum monoton, violată de al treilea sau al patrulea hun. De

pe şaua celui de al treilea cal, coborâră încet un vas de ceremonie, cel mai mare vas pe care îl văzuse vreodată Profesorul: părea să aibă peste un metru înălțime. Turnară mai întâi din nişte burdufuri un lichid uleios şi întunecat la culoare, apoi începură un fel de ritual magic pe care Profesorul, din cauza luminii care scăzuse pe neaşteptate, nu-l putu vedea prea bine. Scoase mai mult capul, dornic să vadă, când una dintre căpetenii îl strigă pe arcaş. Chiar atunci se dădură la o parte, şi Profesorul văzu pe vasul înalt de peste un metru un fel de indicator care plutea pe lichidul întunecat. Părea asemenea unui imens ac de busolă, care oscila nehotărât de colo-colo, tremurând parcă, în căutarea nordului. După câteva clipe, văzu că acul se stabilizează, se îndreaptă spre balcon şi, cu o precizie necruțătoare, se ridică tremurând şi îl arătă pe el. În aceeaşi clipă îl văzură şi cele două căpetenii, şi arcaşul.

— Domnule Profesor! izbucni dintr-o dată țipătul Rozei, de lângă ei, culcată sub al cincilea hun. Fugiiiiiiiițiiii!

Nu stătu să se mai întrebe de unde îşi dăduse seama Roza că discutau despre el, indicatorul din vasul de ceremonie îi spusese şi lui destul de clar că nu era bine să mai zăbovească pe acolo. Se întoarse cu o vioiciune de care la vârsta lui nu se mai credea în stare, se împiedică de ceva şi căzu, auzind cum săgeata se înfige cu un zbârnâit sinistru în tocul uşii, acolo unde cu o clipă mai devreme se aflase capul lui. Se târî în patru labe în cameră, la adăpostul zidului, şi se ridică în picioare.

„Doamne, Dumnezeule, ăştia îmi vor capul! Au venit aici pentru mine, dar de ce?“ se întrebă Profesorul cu înfrigurare, părându-i-se că aude deja tropotul paşilor grei pe scară. În clipa aceea, privirea îi căzu pe foaia de pe masă, unde tocmai începuse un nou capitol: „Religia hunilor“.

„Deşi nu avem prea multe relatări despre religia hunilor şi nici dovezile arheologice nu ne ajută mai mult, dacă punem cap la cap toate informațiile, putem obține o imagine coerentă a misterioasei lor religii, religie care ne lămureşte mult din comportamentul acestui popor. Aşadar, putem presupune fără nici o urmă de îndoială că religia hunilor explică în mod extrem de simplu una dintre enigmele primordiale ale cosmogoniei. Şi nu numai că o explică, dar, din felul în care procedau, se vede treaba că şi aplicau într-un mod eficace şi mai ales unic cunoştințele obținute într-un mod necunoscut încă...“ – şi aici se oprise, atras de zgomotele făcute de huni în piață.

Aplecându-se şi ferindu-se să nu ajungă în dreptul ferestrei, întinse mâna şi luă de pe masă foaia pe care începuse ultimul capitol. Se mai întinse o dată şi, tot de pe masă, luă bricheta. Cu părere de rău, aprinse un colț al foii de hârtie. Ezitând, dădu perdeaua la o parte şi ieşi în balcon. Arcaşul ridică instantaneu arcul şi, o clipă, Profesorul şi el se priviră încordați de-a lungul săgeții. Flutură hârtia arzând, şi cel care părea a fi şeful îi puse arcaşului mâna pe umăr, spunându-i ceva. Indicatorul sau ce o fi fost se roti de câteva ori şi se cufundă bolborosind în lichidul negru şi uleios. Un strigăt scurt îi adună pe toți

călăreții răspândiți pe străzile din jur după pradă. Vărsară în zăpadă lichidul negru din vas, apoi îl urcară pe cal şi se pierdură în galop spre munții din zare. Înainte de a da colțul, căpetenia se mai întoarse o dată să-l privească pe Profesor, ca şi cum i-ar fi transmis un tăcut avertisment.

Lăsă foaia încă arzând să cadă ca o jertfă peste capul țiganului decapitat. Vântul se oprise şi, dintr-o dată, din norii ce se împrăştiaseră ca prin farmec, soarele îşi aruncă ultimele raze, înainte de a apune, peste oraşul devastat, ca un semn că totul reintrase în normal.

NĂSCOCIREA

Tatăl meu se numea Adamescu. Matematician Adamescu. Marele matematician Adamescu, ca să spun totul. Din fericire pentru el, a murit înainte de a afla ce mister cumplit reprezenta pentru mine matematica: eram convins, şi încă mai sunt, că această ştiință este o superbă şi inutilă înşiruire de simboluri legate între ele printr-o lipsă totală de logică. Sau – oricum – printr-o logică care mie îmi scăpa. Poate nu aveam destui neuroni, cum încercam să mă scuz uneori. Sau poate că mie îmi funcționa numai emisfera dreaptă, cea pentru poezii şi sentimente, iar cea stângă îmi era blocată din motive necunoscute. Sau poate îi semănam mamei, apariție eterică printre amintirile mele, prea timpuriu dispărută ca să mi-o amintesc bine, dar oricum suficient de desprinsă de realitate ca să îmi furnizeze o scuză valabilă...

Ultimii ani nu au fost altceva decât un imens complot prin care eu şi profesorii mei încercam să îl înşelăm pe tatăl meu cum că eu aş fi, dacă nu strălucit la matematică, cel puțin un „tânăr şi promițător talent“, după cum mă lăuda conducătorul meu de lucrări. Şi tatăl meu, prins cum era cu o nouă

teză despre teoria haosului sau alte chestii la fel de obscure, înghițea totul ca atare, mulțumit că nu îi dădeam prea multă bătaie de cap. Uneori, în neghiobia mea, îmi imaginam că toată munca tatălui meu nu era decât o superbă farsă în care el, talent de necontestat, cu sute de cărți şi articole publicate, se mulțumea acum să furnizeze misterioase lucrări din care nimeni nu pricepea nimic, dar, cum purtau semnătura marelui profesor Adamescu, le înghițeau ca atare, nevrând să afle ceilalți că de fapt nu înțelegeau nimic. Ca într-o sofisticată poveste cu hainele împăratului...

La mai bine de o lună de la moartea tatălui meu, îndelung deplânsă de comunitatea ştiințifică internațională, cum se apropia şi vremea să îmi dau licența, am trecut să îl văd pe profesorul care îmi coordona lucrarea. Întâmplarea a făcut să îl găsesc la el în cabinet şi pe rectorul universității, o somitate ştiințifică cel puțin de nivelul tatălui meu.

M-au privit curioşi în timp ce intram. Mă simțeam ca o insectă sub lupa unor entomologi.

— Ia loc, tinere! m-a îndemnat rectorul cu o voce gravă.

Înfățişare leonină, privire strălucitoare şi o siguranță pe care i-o simțeam acum puțin zdruncinată.

M-am aşezat timid pe marginea unui fotoliu, fixat de privirile celor doi matematicieni. Rectorul a ridicat un dosar pe care l-am recunoscut cu groază a fi lucrarea mea de licență. Speram în sinea mea să fi nimerit pentru prima – şi ultima dată – în viață

legătura corectă dintre simboluri. Nu aveam să mai recidivez niciodată, dar acum aş fi vrut ca acele câteva foi pe care le ținea rectorul în mână să i se pară măcar pentru câteva clipe o lucrare rezonabilă. Nu a fost să fie aşa.

— Am aruncat o privire peste ceea ce dumneata consideri a fi o lucrare matematică, m-a strivit el cu o privire ce mi se părea ucigătoare. Nu ştiu cum să îți explic, tinere… Nu vreau să fiu sarcastic, dar cu lucrarea asta ai avea toate şansele să câştigi un premiu – trase aer în piept pentru a-şi face rezerve de dispreț – la un concurs de poezie modernistă, sau mai ştiu eu unde se pune accentul pe aiureli şi pe lipsa de logică.

Trânti cu un gest sec dosarul pe masă:

— În acest dosar este orice – dar nu o lucrare matematică!

Se întoarse spre profesorul meu şi îl privi crunt:

— Sper că dumneata îți dai seama că nu se poate prezenta cu aşa ceva în fața comisiei de licențiere…

— Domnule rector, eu v-am informat din timp asupra situației şi ați fost de acord să mai amânăm…

Privirea rectorului se mai înmuie, şi de asemenea şi tonul:

— Da, ştiu, ai dreptate – dar, sincer să fiu, nici o clipă nu mi-am putut imagina că situația se prezintă atât de dezastruos. În amintirea colegului Adamescu, am acceptat să jucăm această farsă – dar acum spune-mi: cum o să ieşim din ea? În anul terminal, cu

o lună înainte de prezentarea lucrărilor de licență, ne pomenim cu un…

Căută un epitet suficient de dur ca să mă caracterizeze şi, negăsind la repezeală unul, preferă să dea din mână a lehamite. Privi crunt când spre mine, când spre şeful de lucrări:

— Vă întreb acum doar atât: cum naiba să o scoatem la capăt? În aşa fel încât să salvăm şi prestigiul facultății, şi memoria colegului nostru… Şi gândeşte-te că nu vreau ca… această nulitate matematică să ajungă asistent în facultatea mea, aşa cum spera tatăl lui… Studenții noştri sunt foarte isteți… În primele zece minute şi-ar da seama cu cine au de a face… Sper că nu vrei să urmezi o carieră universitară, tinere, s-a întors el furios spre mine.

La negația mea vehementă, s-a mai liniştit puțin, apoi s-a ambalat iar:

— Să ştii că nici la un liceu nu aş avea curaj să te las să predai… Eşti prea străin de frumusețea matematicii ca să te pot lăsa să mutilezi mintea dornică de cunoaştere a tinerei generații…

— Dacă îmi permiteți, se auzi vocea persuasivă a şefului de lucrări… Aş avea o idee, pe care cu ajutorul dumneavoastră sper să o putem pune în practică.

— Spune, îşi înmuie vocea şi rectorul. Accept orice, numai să nu ajungă la catedră…

Şeful de lucrări coborî tonul de parcă ar fi pus la cale o conspirație:

— Cu câteva mici modificări, aş putea aranja ca această lucrare să poată trece prin fața comisiei, numai să avem grijă să nu o prezinte personal… O

stare gripală, la care se adaugă şi renumele tatălui său… şi faptul că cei mai mulți dintre colegii noştri ştiu bine cu cine au de a face…

— Mda, făcu neconvins rectorul, asta rezolvă numai jumătate de problemă. Dar ce facem cu el pe urmă? Avem totuşi nişte datorii morale față de strălucitul nostru coleg…

— M-am gândit şi la asta, domnule rector… – coborî vocea şi mai mult şi se aplecă spre noi. Dacă ne promite, dacă ne dă solemn cuvântul că nu va încerca niciodată să predea matematică sau să profeseze o meserie din care să se vadă ce nulitate matematică este, putem rezolva şi asta…

— Cum asta? se aplecă şi rectorul spre el, dintr-o dată curios.

— Simplu… Peste două luni iese la pensie vărul meu de la Oficiul Teritorial de Invenții şi Mărci… Cu puțină străduință, am putea aranja ca tânărul domn să-i fie succesor…

— Păi – se împotrivi rectorul, dar se vedea că împotrivirea este pur formală –, acolo, ca să faci față, nu trebuie să cunoşti matematică?

— Nici vorbă, jubilă şeful de lucrări. Vărul meu este agronom şi de douăzeci de ani se descurcă de minune. De altfel, acolo este un simplu punct de primire unde trebuie să refuze propunerea spre patentare a unor invenții cu adevărat imposibile, cum ar fi de exemplu perpetuum mobile sau quadratura cercului. Propunerile cu adevărat importante trec mai departe spre comisii formate din specialişti…

— Mi-ai luat o piatră de pe inimă, atunci, răsuflă rectorul uşurat şi se îndreptă spre uşă să plece. Aranjează dumneata totul... Ai asentimentul meu total.

Din uşă se mai întoarse încă o dată, privindu-mă cu milă:

— Nu fi trist, tinere... Este o realitate crudă, dar spectacolul matematicii nu se dezvăluie oricui... Şi apoi, nu uita că ai avut un strălucit şi ilustru înaintaş: Einstein a lucrat pe vremuri la Oficiul de Invenții şi Mărci din Berna. Poate, cu timpul, ai să descoperi şi dumneata ceva la fel de important ca Teoria Relativității...

Ipoteza i se păru atât de caraghioasă şi de improbabilă, încât multă vreme i-am auzit râsul sonor răsunând pe coridoare.

*

Şi uite aşa am ajuns marele şef peste Oficiul Teritorial de Invenții şi Mărci. Prea multe lucruri nu aveam de făcut. Să refuz din start un număr de invenții imposibile, iar pentru celelalte să completez un număr de formulare, nu prea mare, şi să expediez totul la Oficiul Central de Invenții şi Mărci. Rezonabil, nu? Suficient de rezonabil chiar şi pentru un antitalent matematic ca mine? Aşa am crezut şi eu la început, mai ales în cele câteva zile pe care le-am petrecut împreună cu Gil, vărul fostului meu şef de

lucrări. Un om remarcabil de nescorţos, dacă ţinem seama de rubedeniile lui colaterale. Mi-a arătat mai întâi cele câteva afişe atârnate peste tot în mica încăpere: „Nu se primesc pentru înregistrare perpetuum-uri mobile!“ , „Quadratura cercului este ilegală!“, „Oameni invizibili, nu vă putem înregistra… pentru că nu vă vedem!“.

La strâmbătura mea ironică, a izbucnit în râs:

— Să ştii că mulţi ţicniţi te vor bate la cap cu tot soiul de aiureli… În viaţa unui om ilogic orice argument logic este lipsit de consistenţă… Nici nu ştii de câţi nebuni m-au scăpat afişele astea. În faţa unui nebun, mai degrabă are efect un afiş decât un argument logic… Şi, dacă totuşi insistă, spune-le că nu ai formulare… Şi, dacă nici aşa nu scapi de ei, trimite-i la Centru… să simtă şi ei că îşi câştigă leafa, nu?

În ultima lui zi de muncă parcă nu s-ar fi dat deloc dus, lucru pe deplin de înţeles dacă ne gândim că vreme de vreo douăzeci de ani descurajase aiuriţii oraşului să ajungă cu inepţiile lor mai departe. Am alcătuit procesul de predare–primire a modestului inventar. L-am semnat amândoi şi, înainte de a pleca, mi-a mai spus o dată:

— Două sfaturi aş vrea să îţi mai dau înainte de a-ţi începe munca: unu – caută-ţi o preocupare, dacă vrei să nu înnebuneşti… Cu cele două-trei cereri de brevete pe săptămână nu prea o să ai de muncă… Trebuie să îţi umpli timpul cu ceva… şi, crede-mă, nu rebusul este soluţia. Doi: ai aici trei pagini dactilografiate mărunt cu invenţiile considerate

imposibile de către comunitatea ştiinţifică. Ar fi bine ca nici una să nu apară pe vreun referat al tău trimis la Centru, asta numai dacă ţii la postul ăsta.

Am dat mâna şi a plecat grăbit, de parcă i-ar fi dat lacrimile şi nu ar fi vrut să îl văd…

Câteva zile am huzurit şi, în ciuda sfatului lui Gil, am rezolvat toate careurile din revistele de rebus care mi-au căzut în mână. Apoi, tocmai când mă plictisisem de rebus, au început să apară inventatorii. Poate că vestea ieşirii lui Gil la pensie făcuse înconjurul oraşului şi, crezându-mă mai tânăr şi mai neexperimentat, vedeau în asta o ocazie de a-şi strecura invenţiile spre Centru. Am dat drumul uneia care părea viabilă (un culegător automat de mere) şi am respins vreo cinci care frizau absurdul sau erau inutile: ceas deşteptător care în loc să sune îl stropea pe somnoros cu apă rece, un dispozitiv de lustruit pantofii care, dacă nu aş fi avut intuiţia să îl probez pe pantofii inventatorului, mi i-ar fi făcut ferfeniţă pe ai mei, şi multe, multe altele destul de asemănătoare. Pentru una singură am fost nevoit să îi dau telefon lui Gil: dispozitiv de curăţat tălpile fiarelor de călcat.

— Este un ins slăbuţ şi chel, cu un tic nervos la ochiul stâng? m-a întrebat Gil în loc de răspuns. Am privit spre inventator, care îmi făcea cu sârg din ochiul stâng.

La răspunsul meu afirmativ, a râs uşurel:

— Îl am client de vreo cincisprezece ani… ca şi clinica de psihiatrie, de altfel. Nu ştiu ce să îţi spun, invenţia s-ar putea să meargă, dar este atât de

minoră, atât de lipsită de importanță față de cât suflet pune în ea, încât ... Oricum, fă cum vrei...

Am acceptat să îmi prezinte o demonstrație, şi, spre surprinderea mea, din grămada de fiare pe care le-a adus cu el, nici unul nu a rămas necurățat. Principiul nu era unul nou, se baza pe ultrasunete, dar modul în care era aplicat îl făcea să aibă atributele unei invenții. Am făcut actele respective, le-am înaintat mai departe şi invenția a fost brevetată. A fost un caz particular, care nu s-a mai repetat. L-am aşteptat să mai vină şi cu alte invenții, pentru că, aşa cum se ştie, de obicei inventatorii, o dată stârniți, nu se mulțumesc cu o singură invenție, ci, pornind de la neastâmpărul acesteia, adaugă noi şi noi născociri. În schimb, cam la vreo lună după instalarea mea în noul post, a început să mă calce un personaj în legătură cu care de asemenea mă avertizase Gil: un ins mărunțel, cu un halat ponosit şi murdar pe el, de parcă atunci ieşise dintr-o forjă. Părul îl avea vâlvoi, crescut în dezordine, şi mai avea şi un set întreg de ticuri nervoase pe care le repeta cu o precizie remarcabilă.

— Ghinea mă numesc, se prezentă el de cum intră în birou, şi, cum eram tocmai în perioada în care mă plictisisem de rebus, am privit ca pe o binecuvântare apariția lui.

S-a aşezat pe scaunul din fața biroului şi a început să îmi aşeze riglele, creioanele şi hârtiile de pe masă paralel cu marginea. Şi despre asta mă avertizase Gil. După ce a terminat de aşezat tot ce se putea aşeza în partea lui de masă, a început să îşi tragă manşetele de la cămaşă, apoi a început să se

tragă de gulerul cămăşii de parcă nu ar fi avut aer destul. După ce termină toate astea, o luă de la capăt cu riglele, astfel că am început să înțeleg de ce Gil mă prevenise că o discuție cu el era greu de purtat pentru că, fără să vrei, în loc să-i urmăreşti cuvintele erai tentat să-i urmăreşti mâinile, care păreau două animale ce scăpaseră complet de sub controlul lui.

— Da, domnule Ghinea, cu ce vă pot ajuta? l-am întrebat eu, fascinat de spectacolul mâinilor lui neastâmpărate.

M-a privit oarecum uimit, ca şi cum abia atunci ar fi luat act de prezența mea, dar, după ce s-a oprit o clipă, şi-a reluat tot tipicul de gesturi şi, în timp ce le executa cu precizie, a început să îmi vorbească:

— Bănuiesc că domnul Gil v-a avertizat cu privire la persoana mea – şi îmi aruncă o privire furişată în timp ce îndrepta cu încă un milimetru alinierea creioanelor de pe birou. Pe undeva, poate că are dreptate, toate invențiile mele sunt atât de... cum să le zic... nonconformiste, încât nici nu mă mir că nu le-a putut recepta cu adevărat valoarea. Nici nu îl condamn, de altfel... Este o caracteristică firească a oamenilor care se apropie de vârsta pensionării să nu mai accepte cu aceeaşi uşurință noul... Este trist, dar perfect adevărat, şi de asta m-am bucurat când am auzit că vine o persoană nouă, tânără, cu o minte deschisă la nou...

Ridică ochii spre mine ca să vadă ce spun, dar, sincer să fiu, în ciuda avertismentelor lui Gil, rămăsesem fără replică în fața spectacolului dezlănțuit de omuleț în fața mea.

Profită de starea mea de stupoare, murmură un „îmi dați voie?“ formal şi se întinse peste birou, aşezând paralel cu marginea acestuia pixul pe care îl lăsasem din mână.

Obosit de spectacol şi simțind că îmi vine şi mie să aşez liniile pe birou, am spus exasperat:

— Nici vorbă, domnule Ghinea, de aşa ceva! Principiul meu este ca solicitările de brevete să fie însoțite de un prototip perfect funcțional, şi apoi putem porni discuția...

Şi nici nu am terminat bine fraza, şi mi-am dat seama că picasem în capcana vieții mele...

— Aveți dreptate aici, se entuziasmă el şi, lăsându-şi manşetele în pace, se apleca asupra genții jerpelite pe care o lăsase la picioare când se aşezase.

Cu evlavie, ridică din ea un dispozitiv pe care îl aşeză pe biroul meu, printre hârtii şi rigle. În timp ce îl manevra cu grijă, am observat că uitase cu totul de micile lui manii, de parcă nici nu ar fi fost.

Pentru că dispozitivul acela este începutul unui lung şir de necazuri pentru mine, va trebui să îl descriu ceva mai bine, deşi mare lucru despre el nu este de spus: o bucată de carton pe post de stativ, din care ieşeau două suporturi verticale din sârmă, de vreo 15 centimetri, despicate la vârf în formă de V; pe ele se sprijinea o altă sârmă, orizontală, care avea ataşată la mijloc o mică elice confecționată din tablă de cupru şi cositorită grosolan undeva pe la mijloc.

— Ei? am spus eu văzând că nu se întâmplă nimic.

— Răbdare, spuse Ghinea, trăgând iar înfrigurat de manşete şi privind țintă la mica elice din fața lui.

Tocmai începusem să îmi pierd răbdarea, când, împotriva tuturor legilor fizicii, mica elice începu să se rotească. La început mai încet, apoi îşi mări viteza şi se stabiliză când ajunse la două-trei rotații pe secundă.

— Ei? întrebă Ghinea radios, uitând să se mai tragă de manşete.

Am privit suspicios mica elice şi am început să trec în revistă posibilitățile de fraudă. Un câmp electromagnetic – dar produs de cine? Un curent de aer – şi mai puțin probabil. Atunci, ce naiba se întâmpla aici?

L-am privit încruntat pe Ghinea, dar acesta îşi privea radios jucăria.

— Pot să mă uit puțin? l-am întrebat eu şi am întins mâna să iau – cum să-i spun adunăturii de sârme din fața mea – dispozitivul, nu ?

Am privit sub carton, dar nu era nimic de văzut: un carton ca oricare altul, iar sârmele puțin ruginite părea că fuseseră obținute prin sacrificarea unor andrele. Am desfăcut uşor toată alcătuirea aia nefirească, am studiat-o atent, apoi am aşezat-o la fel cum fusese. Încet-încet, cu greutate parcă, a pornit a se roti cam la un minut după ce am lăsat-o liniştită.

— La dracu, am şoptit eu buimăcit.

— Mda, a confirmat Ghinea. Aşa a spus şi Gil când a văzut-o prima dată. Apoi mi-a interzis să mai calc pe aici până nu iese la pensie… Acum, că a

plecat, sper ca dumneata să fii mai curajos ca el şi să accepți realitatea...

— Domnule Ghinea, cred că îți dai seama că aşa ceva, deşi ar putea revoluționa lumea noastră, este încă neacceptat de ştiința oficială... Va trebui să îmi dai un răgaz rezonabil...

— Am înțeles, acceptă neaşteptat de uşor Ghinea. Vă las dispozitivul şi am să mă întorc, să zicem... peste o săptămână.

A dat mâna cu mine şi a plecat lăsându-mă nedumerit. Am închis oficiul şi m-am repezit la telefon, dar Gil era plecat la pescuit pentru câteva zile – aşa că am rămas singur cu sârmele lui Ghinea pe cap. Am început prin a înlocui o sârmă sau alta să vad dacă mai funcționează, dar drăcovenia nu voia să se învârtească decât în configurația originală. Am încercat să o pun sub un clopot de sticlă pentru a o feri de curenți de aer – ba, într-un exces de zel, am vârât-o şi într-o cuşcă Faraday –, ca să fiu sigur că nu un câmp electromagnetic venit de aiurea punea în mişcare mica elice. Nepăsătoare la toate eforturile mele, elicea se învârtea mereu şi ronțăia mai departe liniştită timpul – aşa că nici nu am observat când a trecut săptămâna şi m-am trezit cu Ghinea la uşă.

— Ei, se repezi el de cum intră la hârtiile şi riglele mele de pe birou să le aşeze, cum stăm? Îi dăm drumul?

— Domnule Ghinea, un lucru este incontestabil: drăcia, vreau să spun dispozitivul ăsta, funcționează. Dar, ca să puteți obține un brevet de invenție pentru aşa ceva, vă dați seama că trebuie să aveți şi o

argumentație ştiințifică foarte bine pusă la punct. Dumneavoastră cum vă explicați funcționarea acestui dispozitiv?

Pentru prima dată păru încurcat:

— Ştiți... asta este, că nu prea pot să mi-o explic... – şi încetul cu încetul a început să îmi povestească despre el şi despre invențiile sale...

Era mecanic auto la un garaj şi de mic copil fusese atras de mecanisme şi de dorința de a făuri şi de a inventa lucruri noi. De câtva timp era preocupat de născocirea unui perpetuum mobile. Ştia că în conformitate cu părerea oficială a ştiinței aşa ceva nu era posibil, ba citise şi o mulțime de cărți tehnice. Era imposibil, dar el încerca mereu, şi, alături de alte mici invenții, într-o bună zi se trezi că cea mai puțin complicată alcătuire a sa începe dintr-o dată să se mişte. Cum şi de ce a reuşit tocmai atunci, Ghinea nu îşi putea explica – dar s-a pomenit dintr-o dată cu elicea prinzând viață în mâinile lui... Şi, până la urmă, am aflat că dispozitivul era înjghebat nu din andrele, ci din spițe de biciclete...

Mai trase puțin de gulerul cămăşii, apoi veni conspirativ spre mine:

— Îmi dau seama că o asemenea invenție nu poate fi acceptată de lume fără să fie susținută de dovezi, fără să putem explica lumii şi de ce se mişcă morişca asta. Uite cum facem... Eu am construit-o, dumneata află cum funcționează – şi o scoatem amândoi în lume... O să fim coautori...

A plecat şi m-a lăsat cu morişca lui blestemată pe cap. O priveam ore întregi cum se învârteşte şi

ajunsese să mă obsedeze, astfel încât o visam până şi noaptea. La câteva zile, Ghinea îşi făcea apariția şi, după ce îmi aşeza meticulos riglele de pe birou, mă întreba tot mai lipsit de curiozitate:

— Ei, cum stăm?

Îi arătam din priviri elicea, care era cocoțata la loc de cinste lângă afişul cu „Nu se primesc pentru înregistrare perpetuum-uri mobile!“ şi vâjâia alene din aripioarele ei mărunte.

— Nu am găsit încă nimic, îi spuneam eu posomorât, şi îl vedeam cum se întristează şi el, de parcă ar fi aşteptat de la mine cine ştie ce minune.

— Dar o să mai încerci, nu? întreba el cu speranță în glas, şi la răspunsul meu afirmativ pleca fericit, lăsându-mă în schimb pe mine într-o stare de neputință care mă exaspera.

Când i-am povestit despre ce era vorba, Gil şi-a declinat cu eleganță competența şi mi-a dat un sfat:

— Uite ce cred eu... Nu te poți prezenta cu aşa ceva nicăieri. Ştii cum funcționează? Nu... şi nici nu ai să afli niciodată.

Îşi aprinse o țigară şi privi la mine prin fumul ei:

— Să presupunem prin absurd că te hotărăşti să te duci cu drăcia asta la o comisie. O instalezi, şi dintr-o dată ea se hotărăşte că s-a învârtit destul şi că gata, de azi nu mai porneşte. Ce ai să faci? O să-ți dai cuvântul că ieri mergea?

Mai trase un fum din țigară şi înainte de a pleca nu uită să mă sfătuiască:

— Dă-i drăcia înapoi şi uită de ea, dacă nu vrei să zbori de aici. Şi e păcat, aşa pomană de post nu mai prinzi...

Şi totuşi, nu mă puteam astâmpăra. Trebuia făcut ceva. Când a mai trecut Ghinea pe la mine, l-am întrebat dacă încercase să mai facă un asemenea dispozitiv.

— Am încercat, oftă el, dar nu merge...

L-am privit crunt:

— Şi acum îmi spui? Vrei să spui că ai folosit acelaşi metal, acelaşi cositor, şi totuşi nu ai reuşit să mai fabrici un exemplar?!

Părea prea mâhnit ca să-l mai cert şi eu, dar asta schimba cu totul datele problemei.

— Ştiți, atunci când am lipit astea la un loc eram puțin cam băut. Mi-am spus că poate de aia – aşa ca am încercat să beau, să mă simt exact la fel, poate-poate mai reuşesc o dată...

Nu avea nici un Dumnezeu ce îmi spunea el acolo, şi mi se părea că lucrul cel mai înțelept pe care îl puteam face era să îl ascult pe Gil şi să-i dau jucăria înapoi.

Chiar i-am oferit-o, dar s-a apărat ca de un lucru neplăcut:

— Nu, nu – mai păstrați-o dumneavoastră. Vă rog, poate vă vine până la urmă vreo idee... Şi apoi, pe mine parcă mă deprimă. Să o văd cum se învârteşte toată ziua şi să nu ştiu de ce se învârteşte...

Au trecut vreo două săptămâni fără să mă viziteze nimeni. Era spre sfârşitul verii şi oamenii din oraş mai profitau de ultimele zile frumoase, plecând

care la mare, care la munte. Într-o după-amiază care se anunța a fi liniştită, am mai dat o dată jos de pe dulap înjghebarea de sârme a lui Ghinea. Se făcuse aproape patru după-amiaza şi dinspre munții din zare se îngrămădeau nori negri ce păreau că au de gând să pornească un nou potop, care în mod sigur va descuraja posibilii inventatori să-l înfrunte şi să vină până la mine.

În biroul meu întunecat dintr-o dată, luminat doar din când în când de scânteierile fulgerelor, priveam nemişcat la morişcă. Nu părea să aibă nevoie de lubrifiant pentru atenuarea frecării, ba dimpotrivă: de atâta rotire, metalul devenise lucios şi începuse să se subțieze. Chiar mă întrebam ce se va întâmpla daca sârmele se vor toci cu totul şi se vor rupe. Oare în cazul unei reparații dispozitivul va mai funcționa? Eram frământat de întrebare când, deodată, un trăsnet puternic undeva în apropiere mă făcu să ridic ochii spre uşă. Bubuitul venise de undeva din oraş, şi încă destul de aproape. Chiar mă gândeam că ar fi cazul să renunț la scrupulozitatea mea în respectarea programului, dacă voiam să nu risc să ajung ciuciulete acasă. Am luat cu grijă sârmele lui Ghinea să le aşez pe dulap, şi abia atunci am văzut că erau nemişcate. Le-am urnit cu un bobârnac uşor. Au făcut alene o jumătate de rotație, apoi s-au oprit. Afară s-a pornit un adevărat diluviu, în timp ce eu încercam tot mai exasperat să pornesc drăcia.

După vreo oră de încercări nereuşite, am profitat de o scurtă pauză în potopul de afară ca să fug acasă. Singura explicație pe care am găsit-o la repezeală era

că poate atmosfera încărcată nu era prielnică invenției. De ce? Habar nu aveam, cum habar nu aveam nici dacă era adevărată. Dar trebuia să găsesc ceva ca să mă liniştesc şi să pot dormi…

A doua zi, dis-de-dimineață, am pornit spre birou şi primul lucru a fost să mă uit la morişcă: înțepenită mai departe – şi, dacă nu mi-aş fi petrecut atâtea zile privind-o cum se învârteşte, aş fi jurat că nici nu se învârtise vreodată.

Cu inima îndoită, gândindu-mă cum sa-i comunic vestea, am telefonat la garaj la Ghinea. Mi-a răspuns şeful lui, pe care îl întâlnisem de vreo două ori. Avea o voce gravă şi puțin contrariată:

— Nu puteți vorbi cu Ghinea, domnule Adamescu. Credeam că ați aflat. Născocise o antenă nouă de televiziune, şi ieri pe la patru după-amiază era cu ea pe acoperiş şi făcea probe. Un trăsnet l-a izbit în plin. A murit pe loc…

Am pus jos receptorul din care şeful de garaj îmi mai oferea încă amănunte şi am privit spre elice.

Încet-încet, în timp ce priveam spre ea, s-a pus în mişcare şi a început să se învârtească de parcă nu s-ar fi oprit niciodată.

ciudat:

— Hei, Paul ! Cred că ar trebui să ne reconsiderăm puțin prioritățile…

La privirea mea nedumerită, s-a mulțumit numai să îmi arate tăcut ceva în spatele meu. Obținuserăm cu greu autorizația pentru a săpa printre ruine – în general, amatorii nu sunt foarte bine văzuți când încearcă să sape în siturile istorice consacrate –, şi din această pricină aveam parte zilnic de tot soiul de vizitatori, care, dacă nu ne puteau alunga, măcar ne făceau zile fripte.

De data asta se pare că întrecuseră măsura: privindu-mă crunt, un ins care părea că aterizase aici direct de la un carnaval se înțepenise tăcut în spatele meu, la numai câțiva metri.

M-am şters pe mâini, am abandonat uneltele cu care săpam şi am ieşit din mica groapă pe care reuşisem să o fac în cele câteva ore de când munceam. Părerea mea, indiferent de ce ar fi spus Virgil, este că indivizii care umblă pe câmpuri costumați în diavol, la primele ore ale dimineții, trebuie tratați cu toată deferența posibilă.

Politicos ar fi fost ca el să ne salute primul, dar, cum nu te poți aştepta de la unul mascat în Mefistofel să fie prea politicos, am spart eu primul gheața:

— Bună ziua. Vă putem ajuta cu ceva?

Tonul politicos şi prevenitor pe care l-am folosit nu cred că ar fi putut deranja pe cineva. Chiar dacă am fi presupus că era evadat de la balamuc.

Tipul din fața mea făcu o grimasă ca şi cum ar fi prizat o doză serioasă dintr-un tutun de proastă calitate. Îşi aşeză recuzita pe el cu un gest care mi-a amintit puțin de un cocoş ce se umflă în pene pe lângă o găină, apoi se mai apropie câțiva paşi:

— Bineînțeles că mă puteți ajuta... Şi, cum mi-ați fost recomandat drept o persoană extrem de inteligentă, sper că micile formalități care ne rămân de făcut le putem îndeplini foarte repede.

Mărturisesc că, deşi mă cred un om înzestrat cu o doză normală de inteligență şi cu spirit de observație pe măsură, nici nu am priceput ce vrea, şi nici nu am văzut când i-au apărut în mâini pergamentul şi stiloul:

— Domnule Paul B., mi se adresă el foarte protocolar şi serios. Ştiind că aveam să vă întâlnesc, mi-am permis să solicit bazei noastre de date câteva informații despre dumneavoastră... Am aflat aşadar despre micile dumneavoastră pasiuni, arătă el cu un gest destul de scârbit spre groapa din care tocmai ieşisem.

Ştiam că, în anumite medii, a răscoli pământul, indiferent pentru ce motive, nu era considerat nici pe

departe o ocupație de gentleman, aşa că nu mă mira reticența individului.

Mai făcu doi paşi spre mine şi continuă:

— Mai ştiu, de asemenea, că sunteți o fire introspectivă, înclinată spre meditație... Nu mă îndoiesc că, uneori, mai ales în urma unor eşecuri, v-ați pus problema unor dorințe... care, din nefericire, nu puteau fi îndeplinite în condiții obişnuite. Ei bine, a venit vremea să vi le îndepliniți. Trei, mai precis, cum deja poate bănuiți...

Am privit spre Virgil, căruia îi căzuse falca de uimire şi privea neliniştit când la mine, când la ciudatul personaj din fața mea. Dacă nu am fi fost în mijlocul unui câmp destul de pustiu şi dacă personajul din fața mea nu ar fi fost costumat atât de caraghios, aş fi putut crede că în fața mea se afla agentul unei societăți de asigurare–reasigurare care îmi oferă unul dintre noile pachete promoționale de asigurare pe viață. Am decis să fiu precaut. Deşi eram doi, interlocutorul meu părea destul de zdravăn. Oricum, abandonarea târnăcopului în groapă nu mi se părea acum cea mai inspirată acțiune din viața mea.

— Iertați-mă, dar costumația asta, atât de dimineață..., am spus eu grijuliu, şi imediat mi-am dat seama că erau cele mai idioate vorbe pe care le-aş fi putut spune – de parcă a umbla pe câmpuri costumat în diavol era un păcat de neiertat numai dimineața, iar spre orele serii acest lucru era de la sine înțeles...

— Ar fi trebuit să îmi dau seama, spuse cel din fața mea şi pocni scurt din degete.

Deşi mă uitam țintă la el, nu am observat când recuzita de prost gust de pe el a fost înlocuită cu o ținută sport, adecvată unui om care a ieşit să facă o matinală cură de alergare pe câmpuri.

— Ei, aşa e mai bine, îmi zâmbi el larg şi îmi întinse iar pergamentul şi stiloul.

Am ridicat mâinile în fața mea în semn de apărare. De fapt nu mă simțeam în pericol, dar voiam să capăt un răgaz să mă lămuresc.

— Numai puțin… numai puțin, am spus eu grăbit. Din câte am înțeles, dumneavoastră pretindeți că sunteți unul dintre diavolii aceia mici şi răi care umblă prin lume să achiziționeze suflete la preț de dumping în schimbul îndeplinirii a trei dorințe…

Avu un zâmbet larg:

— E o plăcere să fac afaceri cu dumneavoastră. Ați intuit perfect esența problemei. Cu un mic amendament: astăzi este ultima zi când mai pot fi numit diavol mic. Ştiți, poate nu ar trebui să vă spun, dar există şi la noi o întreagă ierarhie. Ierarhie în care este tare greu de urcat, şi numai în urma unor cursuri de specializare lungi şi a unor examene dificile. Iar încercarea de a vă convinge pe dumneavoastră să… cum să spun?… să colaborați cu instanța pe care o reprezint este de fapt testul meu final. Lucrarea mea de diplomă.

Am rămas cu gura căscată: iată-mă şi subiect de bacalaureat sau de licență în lumea diavolilor.

A profitat de năuceala mea şi a continuat rapid:

— Iar faptul că sunt rău sau nu este o chestiune tare relativă. Să spunem că una dintre dorințe ar fi ca papagalul vecinului dumneavoastră, care vă scoală în fiecare dimineață cu țipetele lui, să-şi rupă gâtul. Sau să-l mănânce pisica, aşa cum vă doriți uneori, de ce să nu o recunoaştem. În sine este o dorință rea, dar eu nu sunt decât executorul acestei dorințe. Judecătorul, cel care a hotărât asta, ați fost dumneavoastră. Cine este, atunci, rău? Eu sau dumneavoastră? Nici nu ştiți câte dorințe rele suntem puşi să îndeplinim... Şi tot oamenii au inventat pe urmă mitul că de fapt noi nu îndeplinim decât dorințele rele sau pe cele distructive. Nimic mai fals! Le place lor să îşi facă rău unul altuia, şi pe urmă dau vina pe noi...

Nu m-am lăsat furat de argumentația lui şi i-am făcut semn să se oprească:

— Înainte de a continua discuția vreau să aflu două lucruri: mai întâi, de ce am fost ales tocmai eu ca subiect al tezei dumitale de licență. De ce nu Virgil – şi am arătat spre secretarul meu, care stătea pierit pe marginea gropii. Şi, am continuat eu, în al doilea rând, va trebui să îmi oferi o probă mai consistentă că eşti cine spui, nu un simplu impostor.

A zâmbit larg, ca şi cum ar fi avut răspunsurile gata pregătite:

— La punctul întâi cred că aveți deja răspunsul: sunteți o persoană împlinită pe toate planurile. Extrem de greu de convins că vă mai lipseşte ceva. Examenul acesta este foarte greu pentru mine, aşa că,

dacă voi reuşi să vă conving, meritul meu va fi cu atât mai mare…

Am dat aprobator din cap: mă gândisem şi eu la asta, e adevărat.

A trecut pe lângă mine şi s-a apropiat de marginea gropii, unde aştepta Virgil.

— Poate că nu este lipsit de semnificație faptul că dorința dumneavoastră secretă, nemărturisită nici măcar secretarului dumneavoastră, este să găsiți aici, în locul unde săpați, o măruntă monedă romană. Măcar un denar, care să dovedească adevărul ipotezei dumneavoastră.

Am încercat să nu par prea năucit. Era adevărat asta: nici măcar lui Virgil nu i-o mărturisisem.

A continuat zâmbitor:

— Cu titlu pur informativ, vă pot spune că romanii nu au ajuns până aici. Ultimul lor castru, şi teritoriul controlat de ei, a fost cu vreo 20 de kilometri mai la sud. Exact dincolo de râu.

Am încercat să nu par prea afectat. Dacă avea dreptate, şi nu văd de ce nu ar fi avut, ipoteza mea – atât de dragă mie – nu avea nici o valoare, şi însemna că toate diminețile de duminică petrecute pe câmpiile din jur fuseseră pierdute degeaba.

— Ei bine, spuse el la fel de zâmbitor, dorința asta măruntă se poate aranja. Deşi nu ştiu câtă valoare va avea din punct de vedere arheologic…

Mi s-a părut că a fost învăluit pentru câteva momente într-un fel ce ceață alburie. Când l-am văzut din nou clar, detectorul de metale din mâna lui Virgil

începu să piuie, făcându-l să tresară atât de tare, încât aproape îl scăpă pe jos.

Mefistofelicul personaj îmi făcu semn să mă apropii de groapă, apoi spuse:

— Să-l lăsăm şi pe prietenul dumitale să facă ceva util…

Îi arătă o spatulă abandonată de mine pe marginea gropii:

— Ar fi bine să sapi încet, acolo, în partea stângă, lângă târnăcop, câțiva centimetri numai, dacă mai țin eu bine minte…

Se întoarse spre mine:

— Sper că îți dai seama, stimate domn, că această mică performanță a presupus ca eu să mă întorc în timp până în vremea lui Galus, să şterpelesc un denar, să localizez cu oarecare precizie locul în care vei săpa peste două mii de ani şi să-l plasez aici cu speranța că nu îl va găsi nimeni între timp.

Între timp, Virgil degajase mica monedă şi mi-o înmânase consternat. Am luat o pensulă şi am curățat bine denarul imperial de argint. Se vedea destul de bine inscripția: „Trebonianus Galus“. Am început să vorbesc în timp ce studiam moneda, dar eram conştient că vorbeam numai ca să dau timp minții să cântărească faptele:

— De fapt problema este că ai preferat să şterpeleşti acest denar în loc să încerci să lucrezi ceva în schimbul lui şi să îl câştigi astfel cinstit.

Şi-a ridicat ochii spre cer exasperat:

— Să nu uităm totuşi că sunt un diavol, nicidecum vreun martir creştin gata de cine ştie ce

sacrificii pentru a-şi demonstra adevărul. Cel puțin nu atâta vreme cât se putea şi mai simplu decât să fac pe sclavul în minele de staniu din Galia.

Între timp coborâsem şi eu în groapă şi cercetasem cu un ochi critic locul de unde Virgil dezgropase denarul. Chiar dacă sunt un arheolog amator, cu greu ar putea cineva să mă inducă în eroare: fără îndoială, denarul chiar stătuse acolo două mii de ani. M-am întors ezitând spre, cum să-i spun după o astfel de demonstrație, decât Diavol.

— Ei bine, m-am convins. Eşti Diavolul. Oricum, ceea ce ai făcut depăşeşte posibilitățile unei ființe omeneşti, aşa că trebuie să continuăm discuția pornind de la această neliniştitoare premisă.

Scoase iar pergamentul şi stiloul şi mi le puse, puțin plictisit, sub nas:

— Ce să mai continuăm? Îmi spui trei dorințe, oricine are aşa ceva, semnezi, ți le îndeplinesc, şi gata. Fiecare îşi vede de treburi...

— Uite cum stă treaba... Să ştii că asta va fi pentru dumneata un examen mai greu decât poți să-ți imaginezi la prima vedere.

M-am făcut că nu aud cum pufneşte indignat şi am continuat:

— Deci presupui că o să-ți cedez spre folosință veşnică acel ceva ce presupunem că este al meu şi pe care îl numeşti suflet — în schimbul a ce? A ceva despre care se presupune că am neapărată nevoie. Or, la începutul discuției ai binevoit să subliniezi faptul că am fost ales tocmai eu pentru că nu sunt cunoscut ca

un om cu dorințe şi nevoi extravagante. Iar tot ce am avut nevoie am obținut prin muncă, prin muncă susținută, o noțiune care, stimate domn, am impresia că vă este străină...

Am ieşit din groapă şi m-am şters pe mâini, apoi am privit spre Diavol.

— Deci – iar într-o mică fundătură. Înainte de a continua discuția trebuie să mai clarificăm două lucruri: ce este sufletul pe care îl doreşti atât de mult şi ce mi se poate oferi în schimbul lui?

A lăsat, cu un oftat greu, pergamentul în jos, a pocnit din degete şi lângă groapă a apărut o masă de grădină din plastic alb, împreună cu trei scaune de aceeaşi culoare.

— Să luăm loc mai bine, văd că discuția se prelungeşte...

Ne-am aşezat toți trei la masă, am băut câte o oranjadă şi, după ce a aranjat umbrela ca să nu ne bată soarele, Diavolul a continuat:

— Pentru a continua mai uşor discuția, ar fi bine să inversăm puțin datele problemei. Să vedem mai întâi ce pot oferi...

M-am aşezat mai comod pe scaun. Discuția promitea oricum să devină interesantă, iar eu speram să rămân cu denarul, pe care îl mutam alene dintr-o mână în alta, aşteptând momentul în care discuția se va încinge suficient de mult ca să îl pot strecura neobservat în buzunar.

— Deci, spuse Diavolul, cu o voce convingătoare, statistic vorbind, una dintre primele dorințe ale

oamenilor contra sufletului lor ar fi, bineînțeles, banii…

M-am strâmbat neconvins şi m-am întors spre secretarul meu:

— Ar fi fost mai bine dacă aveam contabilul cu mine, dar cred că şi tu eşti destul de informat cu privire la mărimea contului meu bancar.

S-a scotocit în buzunar în căutarea vreunui extras bancar, cred. L-am oprit:

— Nu-i nevoie de cifre exacte, Virgil. Aproximativ, domnul ne va crede – dacă nu cumva cunoaşte cifra asta mai bine decât noi…

Diavolul s-a înclinat încântat spre mine:

— Ieri, la închiderea bursei, în cont erau 324 de mii de euro în numerar şi încă două milioane şi ceva în acțiuni.

Am ridicat edificator din umeri:

— Ar mai trebui menționat că i-am obținut prin eforturi proprii şi, chiar dacă mâine i-aş pierde pe toți, oricând ştiu ce să fac ca să o iau de la capăt. Şi mai am un principiu: ce poți obține cu trei milioane de dolari poți obține şi cu trei miliarde, sporind de o mie de ori cantitățile şi de un milion de ori grijile. Aşa că hai să presupunem că eu nu mă încadrez în normalul statistic. Altceva…

— Sunteți un om rar, domnule Paul suspină Diavolul. Să trecem aşadar la lucrurile care nu se pot obține în nici un caz pe bani.

Am mai băut o gură de oranjadă şi l-am întrerupt:

— Ca să vă scutesc de perorație inutilă, vă avertizez că nu sunt interesat nici de dragostea vreunei femei anume. Asta fără să cad în extrema cealaltă, adică să îmi placă bărbații… Nu sunt interesat nici de glorie, nici de tinerețe veşnică, nici de putere, şi cred eu că de nimic din ce mi-ați putea oferi.

— Complicat, spuse Diavolul şi se posomorî dintr-o dată.

— Nu este complicat deloc, am surâs eu. Am vrut numai să stabilim foarte clar pozițiile în această negociere, în care se părea la început că aveați toate atuurile. Nu aveți ce să-mi oferiți pentru suflet, ar fi bine să stabilim de la bun început asta… Oricum, nimic care să mă atragă…

— Mda, mormăi înciudat Diavolul.

— În schimb, am şi eu o slăbiciune: sunt curios! Uite, sunt dispus să vi-l ofer pe gratis dacă reuşiți să mă lămuriți de ce aveți cu adevărat nevoie de el şi mai ales ce este acest suflet…

— Asta este uşor, se învioră Diavolul dintr-o dată.

— Să vedem, am spus eu sceptic şi m-am aşezat mai bine, pregătit să ascult.

În loc de asta, el scoase o carte şi mi-o întinse. Titlul mare se vedea de la distanță: „Sufletul – definiții".

Am luat-o şi m-am uitat fugitiv prin ea. În general, abundau definițiile cu iz mistic. Am întâlnit chiar şi citatul din Luca (12:20): „Iar Dumnezeu i-a

zis: Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău“.

Era subliniat cu roşu ca eu să înțeleg că oricum, chiar ateu fiind, până la urmă mi se va cere sufletul în momentul morții.

Spre sfârşitul cărții, scris cu litere mici, am găsit şi ce căutam: „Sufletul este suma tuturor activităților psihice. Se admite posibilitatea supraviețuirii lui şi după încetarea existenței suportului material – corpul omenesc, în speță“.

I-am arătat asta Diavolului.

S-a încruntat, neplăcut surprins:

— Care nu prea ajută în cazul unui ateu, nu? am întrebat eu cât am putut de sarcastic.

Părea neajutorat, şi zău că mi s-a făcut un pic milă de el, deşi încercase să mă păcălească.

— Uite, am spus eu, hai să ajungem la o înțelegere. Poate te pot ajuta…

— Cum? a întrebat el dintr-o dată bucuros, şi în ochii ca tăciunele am văzut sclipind o rază de speranță.

— Vreau să ştiu ce se va întâmpla cu documentul acesta după ce îl semnez eu. Cine îl mai vede, cine îl mai verifică?

Diavolul dădu din umeri:

— Nimeni. Documentul acesta există mai mult pentru tine, are o semnificație, ca să spun aşa, pur simbolică.

— Aşa am bănuit şi eu… Spune-mi, atunci – din moment ce eu nu vreau să renunț de bună voie la

ceva ce cred că este propria mea ființă, sufletul, cum îi spui tu (deja îmi permiteam să-l tutuiesc, din moment ce îi ofeream sfaturi), pentru ca nu ai ce să-mi oferi – ceva echivalent ca valoare, de ce să nu spunem noi la toată lumea că am semnat, îți iei diploma de licență sau ce naiba spui că trebuie să obții în schimbul sufletului meu, şi toată lumea va fi mulțumită.

Clătină nemulțumit din cap:

— Să înşeli o ființă omenească este considerat chiar un lucru de laudă, undeva acolo jos – şi arătă spre groapă. Dar să ne înşelăm între noi? Nu ştiu ce să zic... Încă nu am auzit ca vreun diavol să o facă ...

— Poate că a făcut-o, dar a păstrat tăcerea, aşa cum o să faci şi tu...

Nu-mi venea să cred: urma să-l conving pe acest diavol mic să-şi dea în petic şi să-şi înşele ortacii din străfunduri sau de unde şi-or fi având ei sediul.

— Bine, fie, spuse el într-un târziu. Să batem palma şi să sperăm că nu o să afle nimeni, altfel cine ştie ce o să mi se întâmple.

Am dat mâna cu el şi am zâmbit:

— La urma urmei, ce pot să îți facă? Doar nu te pot recalifica pe post de înger, nu?

Nu prea a gustat gluma mea, mai ales că un roi imens de muşte, venit de nu se ştie unde, a început să se învârtească în jurul lui.

Le-a alungat de lângă el cu un semn moale, apoi a spus:

— Semnul diavolului, ce să fac? Se țin tot timpul de mine. Doar când am câte o misiune mai delicată, ca să nu îi impresioneze neplăcut pe partenerii de

discuții mai sensibili, mai scap câteva minute de ele, cum am făcut şi azi, când m-am teleportat aici, în mijlocul câmpului. Din fericire pentru mine, eu mă deplasez instantaneu, iar ele pot să zboare numai cu viteza normală a unei muşte.

A tăcut dintr-o dată, uitându-se brusc cu ochi măriți de uimire spre mine.

Muştele nu au numai prostul obicei de a se ține după un diavol oriunde s-ar afla, ci şi pe acela, mult mai supărător, ca, atunci când doi diavoli se află față în față, ele să se îndrepte fără greş spre cel mai mare în grad. Ei, atunci când au ajuns lângă noi, după numai câteva clipe, toate muştele care roiau pe lângă capul diavolului l-au părăsit şi au venit să-mi bâzâie mie pe la urechi. A avut nevoie de câteva clipe lungi până să înțeleagă.

— Iertare, Magistre, a îngăimat el şi a dat să se trântească în genunchi.

L-am oprit cu un gest tăios:

— Ştii care sunt greşelile făcute. Ai grijă să nu le repeți la al treilea examen. Va fi ultimul pe care poți să îl dai. Şi, spre deosebire de tine, eu unul ştiu foarte bine ce te aşteaptă dacă nu îl iei.

Am pocnit din degete şi am dispărut împreună cu credinciosul meu servitor, Virgil, lăsându-l pe micul diavol să se descurce singur cu muştele în câmpie. Pentru că, o dată cu pierderea examenului, şi-a pierdut şi toate forțele...

TRAMVAIUL

Era o dimineață frumoasă de mai, aşa că în sinea mea îmi explicam de ce eram aşa de distrat şi mai ales de ce mă simțeam atât de bine. Am cumpărat ziarele ca de obicei, le-am frunzărit câteva clipe cu un ochi distrat – gest devenit de multă vreme automatism –, apoi, tot ca de obicei, am aşteptat ca semaforul, aflat undeva la câteva sute de metri depărtare, să întrerupă fluxul aproape continuu de maşini şi să-mi permită să trec până la insula de beton din mijlocul pieței. Pe vremuri, când toate mergeau mai bine şi fabricile oraşului duduiau din plin, municipalitatea hotărâse să construiască o linie de tramvai între cele două mari cartiere muncitoreşti. Insula mea de beton urma să devină una dintre principalele stații. Cum între timp fabricile dăduseră faliment una după alta, tramvaiul, ca şi multe alte proiecte, a fost abandonat. A rămas ca amintire mica insulă de beton, loc de popas pentru cei care, ca şi mine, erau prea comozi ca să mai facă aproape un kilometru până la prima trecere de pietoni. Normal că nu este indicat să citeşti ziarul pe stradă, cel puțin nu pe o stradă atât de aglomerată. Dar de-a lungul anilor se formează mici obişnuințe, automatisme pe care apoi cu greu le poți controla. De pildă, eram obişnuit ca, după ce

cumpăram ziarele, să îl frunzăresc pe primul, să arunc apoi o privire spre stradă, să apreciez subconştient cât mai este până ce semaforul va jugula fluxul de maşini şi să încep să citesc. Aproape instinctiv, după ce zgomotul maşinilor se diminua suficient, aruncam o privire fugară peste ochelari, mă convingeam că miracolul roşu al semaforului se produsese din nou, întorceam pagina ziarului la rubrica faptului divers şi mă angajam în traversare. Nu, nu era un act nesăbuit de curaj – ci doar obişnuință şi eficientizarea timpului petrecut pe stradă.

La fel am procedat şi acum: m-am oprit ca în fiecare zi pe refugiu, am mai terminat un articol – tot despre terorişti, cred –, apoi am început, în timp ce treceam la următorul, să îmi ascut simțurile pentru a percepe acel ceva care îmi indica faptul că şi celălalt semafor îşi făcuse datoria. Foşnetul maşinilor devenise aproape mătăsos, am ridicat ochii, am văzut că circulația se oprise (din principiu, nu mă interesau maşinile oprite) – şi am dat să trec. Ceva – un simț al primejdiei de mult atrofiat – m-a făcut să mă opresc. Am ridicat mai atent ochii de pe ziar: nu trecea nici o maşină. Şi totuşi semnalul de alarmă din mine insista să-şi facă simțită prezența. Am baleiat iar strada – ceva mai atent, de data asta – şi abia atunci am descoperit motivul: dintr-o maşină parcată la câțiva metri de mine, două perechi de ochi mă priveau cu lăcomie. Când am văzut scris pe ea cu litere albastre „POLICE“ mi-am dat seama de pricina curiozității ocupanților.

Ei da, bine că i-am văzut la timp, mi-am spus şi am pregătit ziarul pentru o lectură temeinică. Ba, mai mult, pentru a nu părea cu nici un chip un pieton dornic de traversare, am mai făcut doi paşi şi m-am rezemat temeinic de un stâlp. Se vede treaba că între timp în maşina poliţiştilor au avut loc ceva discuţii, pentru că într-un târziu unul dintre ei s-a dat jos şi s-a apropiat de mine:

— Bună ziua, spuse el politicos. Actele la control!

— Bună ziua, am răspuns eu la fel de politicos, în timp ce îmi împătuream tacticos ziarul. Pentru ce motiv, dacă nu sunt indiscret? Din câte ştiu eu, actele sunt cerute atunci când este încălcată legea. Eu ce am făcut?

— Aţi traversat şoseaua printr-un loc nepermis, spuse hotărât omul legii.

— Zău? m-am mirat eu, mai teatral decât ar fi fost necesar. M-ai văzut dumneata traversând?

Mă bazam pe faptul că atunci când aruncasem privirea de control de lângă chioşcul de ziare nu văzusem nici o maşină staţionată.

— E drept, admise în silă poliţistul, nu v-am văzut, dar, atunci, cum aţi ajuns aici?

— Credeţi-mă, am răspuns eu cât de serios am putut, asta este problema mea şi, atâta vreme cât nu am încălcat nici o lege, nu am de gând să răspund la nici un fel de întrebări. Bună ziua! am încheiat eu, tăindu-i încercarea de a mai spune ceva, şi m-am întors cu spatele la el, continuându-mi lectura ziarului.

A dat să se întoarcă la maşină, dar, scărpinându-se încurcat, a insistat:

— Cu o singură întrebare aş dori să vă mai deranjez, dacă se poate…

Mi-am compus o figură ocupată, de om deranjat din cititul presei la el acasă, în fotoliul din sufragerie, şi l-am îndemnat agasat, cu un gest scurt:

— Spuneți…

— Totuşi, ce faceți aici?

Am privit uimit la el:

— Nu se vede?

A ridicat din umeri încurcat:

— Iertați-mă… nu se vede.

I-am arătat stâlpul de care mă sprijinisem ca să-mi citesc ziarul.

O tablă veche, ruginită şi mâncată de timp anunța că în curând urma să se inaugureze prima stație a tramvaiului 101.

— Aştept tramvaiul, am spus eu cât de liniştit am putut.

— Aha, a spus polițistul strângând din fălci şi s-a îndreptat țeapăn spre maşină.

În timp ce el păşea spre maşină, eu m-am întors la lectura ziarului şi nu mi-am dat seama că s-a urcat în ea decât după portiera trântită cu năduf. La un moment dat, colegul lui a ieşit, a traversat şi a plecat, aducând după un timp sandvişuri şi cola. Din câte se vedea, aşteptarea avea să fie lungă – aşa că am trecut la pagina literară a ziarului. Abia după ce am citit nuvela interminabilă şi cele câteva poezii, mi-am dat seama cât de cald se făcuse. Cei doi polițişti din

maşină mâncaseră, băuseră şi, cu aerul condiționat pornit, erau în stare să aştepte oricât. După câte se părea, îmi voiau capul cu orice preț. Am dedus asta când am văzut cum, la numai câteva zeci de metri în fața lor, o mulțime de pietoni traversau nestingheriți şoseaua. Am început să citesc rubrica de mică publicitate, dar, cum nu voiam să vând sau să cumpăr nimic, m-am plictisit imediat. Am privit iar spre cei doi polițişti, care mă priveau cu ochi strălucitori, şi mi-a venit o idee.

M-am întors cu spatele, am scos telefonul şi am sunat la poliție:

— Alo! Poliția? Sunt un cetățean onest, care vede cum doi polițişti au parcat maşina în mijlocul Pieței Revoluției şi beau votcă sub privirile pline de revoltă ale opiniei publice.

Ce-i drept, adevărul fusese puțin îmbunătățit în relatarea mea: sticlele de cola numai cu multă îngăduință puteau trece drept sticle de votcă, iar singurul reprezentant al opiniei publice care îi privea cu revoltă eram eu. Restul opiniei publice traversa şoseaua într-o veselie, total nepăsătoare la necazul meu.

Deşi puerilă, stratagema mea a dat roade: în numai câteva minute, o maşină a poliției, ceva mai elegantă decât prima, semn că erau ceva şefi în ea, a oprit lângă cea de dinainte.

Ei bine, m-am convins că polițiştii sunt tot polițişti, indiferent de gradul pe care îl au: îl loc să îi trimită undeva în patrulare pe cei care mă supravegheau pe mine, l-au trimis iar pe unul dintre

ei după sandvişuri şi sucuri şi s-au pus cu toții pe aşteptat.

Îmi venea să mă dau bătut: în fond amenda, din câte ştiam eu, abia dacă făcea cât ziarele mele pe o săptămână. Şi totuşi, gustul amar al înfrângerii nu îmi era pe plac. Trebuia să găsesc ceva, şi încă de urgență, altfel setea şi căldura mă vor face în curând să cedez.

Un timp, nu mi-a venit nimic în minte, apoi am văzut un elicopter zburând undeva sus, pe albastrul imaculat al cerului. Şi mi-am adus aminte de reportajul de la un incendiu, când elicopterul televiziunii ajunsese acolo înaintea maşinii pompierilor. Am căutat în ziare numărul postului local de televiziune. Asta era: „Dacă se întâmplă ceva, sunați-ne întâi pe noi! Telespectatorii au dreptul să ştie“.

Am sunat şi mi-am compus o voce cât mai gravă:

— Alo, televiziunea? Vreau să vă aduc la cunoştință un caz grav şi flagrant de încălcare a drepturilor cetățeneşti. Poliția a încolțit un cetățean pe refugiul de pietoni din Piața Revoluției şi acum aşteaptă să treacă strada pentru a-l amenda. Încă o dovadă că poliția, în loc să prevină încălcarea legii, se mulțumeşte să stea la pândă şi să...

Am auzit clar cum telefonul s-a trântit în furcă – şi nu a durat mai mult de cinci minute până când elicopterul a început să filmeze deasupra mea. O scară de frânghie s-a desfăşurat din aparat şi un reporter cu un microfon a început să coboare pe ea. De sus, din elicopter, cameramanul filma atent totul:

— Pentru ce protestați aici? a strigat reporterul, încercând să acopere zgomotul elicelor.

Am privit spre maşinile poliției: portierele se deschiseseră şi eram ascultați atent.

— Nu protestez pentru nimic, am strigat cât am putut de tare. Aştept tramvaiul...

Reporterului i-a trecut o sclipire malițioasă prin ochi şi a privit spre maşinile poliției.

— Stimați telespectatori, după cum ştiți, de ani buni de zile municipalitatea ne promite la fiecare alegeri o linie de tramvai care să traverseze oraşul şi să fluidizeze astfel circulația prin centru. Ba, ca să ne arunce praf în ochi, a construit deja stațiile şi a pus indicatoarele. Un cetățean, revoltat de această perpetuă minciună, s-a hotărât în sfârşit să protesteze. S-a instalat aici, în stația principală a oraşului, hotărât să aştepte până ce protestul său va fi auzit de cine trebuie şi se vor lua măsurile necesare. Ca de obicei, astfel de manifestații sunt atent supravegheate de poliție. Din câte am înțeles, datorită caracterului special al acestui protest, comandantul adjunct al poliției în persoană veghează ca nici o încălcare a legii să nu aibă loc...

L-am lăsat să-şi termine reportajul. Cred că venise cu textul pregătit de la redacție, aşa că orice încercare de a-l întrerupe era sortită eşecului. Când a terminat, i-am făcut semn să se apropie. A gesticulat spre pilot, şi acesta l-a lăsat uşurel chiar lângă mine. Am pus mâna pe microfon ca să-l acopăr şi i-am spus:

— Ascultă... Nu mă puteți lua de aici? Plătesc oricât.

A zâmbit uşor şi a fost rândul lui să acopere microfonul:

— Îmi pare rău, dar chiar nu ne putem lipsi de principalul subiect al zilei. Uite, am vorbit cu directorul postului... Rezistă pe poziții cât poți de mult, şi o să-ți plătim noi amenda, dacă va mai fi vreuna, după atâta mediatizare.

Mi-a sărit muştarul:

— Ascultă, mi-e cald, mi-e sete, mi-e foame, nu ştiu cât am să rezist aici ca să vă iasă vouă reportajul...

A început să urce pe scara mobilă:

— Nu pentru reportajul nostru vă aflați dumneavoastră aici. Ci pentru principii. Aşa că rezistați, o să vă ajutăm.

Şi-a recuperat microfonul şi în timp ce se înălța îşi informa telespectatorii:

— Ca întotdeauna, postul nostru de televiziune îi ajută pe cetățenii care, pentru un motiv sau altul, se hotărăsc să protesteze, să iasă din anonimat pentru o cauză comună...

Între timp, transmisia în direct se pare că fusese urmărită de destul de multă lume, pentru că în jurul nostru, pe trotuare, începuse să se adune lume, astfel încât, atunci când elicopterul a coborât din nou ca să-mi aducă apă minerală, sandvişuri şi o umbrelă, gestul a fost îndelung aplaudat de cei din jur.

În sacoşa cu alimente am găsit şi o pancartă pliată şi un bilețel pe care scria: „Poate că ar fi bine să afişați asta. Protestul ar părea astfel mai coerent. Dacă rezistați până la ora 18, vom încerca să trimitem

o ambulanță. Simulați un leşin sau o stare de slăbiciune, pentru a motiva o intervenție".

Biletul nu era semnat, dar recunoşteam aici mâna reporterului care, din lipsă de subiecte, văd că şi le născocea singur foarte bine.

Am desfăcut cu grijă pancarta şi am prins-o în două sârme sub tabla care anunța inaugurarea tramvaiului. Pe ea scria cu litere mari, roşii: „VREM TRAMVAI, AŞA CUM AȚI PROMIS!" – şi nu a mirat pe nimeni faptul că o afişam abia acum. Dimpotrivă, am fost aplaudat iar îndelung şi ici-colo s-au auzit voci răzlețe scandând:

— Vrem tramvai, vrem tramvai!...

Cum era abia trecut de ora prânzului şi aşteptarea părea să se prelungească, m-am aşezat mai comod în umbra iluzorie a umbrelei şi am început să mănânc.

În huruitul tot mai insistent al elicopterului, mulțimea de pe margini a început să devină din ce in ce mai numeroasă. Nu auzeam ce naiba transmite aiuritul de reporter, dar se pare că găsise motive suficiente ca să scoată din casă o mulțime imensă de oameni.

Eram convins de multă vreme că mulțimea, mai ales dacă este formată dintr-un număr de oameni suficient de mare, este ca un animal de curând îmblânzit şi care nu ştii niciodată cum reacționează. Din când în când, sub impulsul unei porniri de moment, peste zgomotul circulației se făcea auzit ca un tumult glasul mulțimii care scanda:

— Vrem tramvai, vrem tramvai!...

Sunetul părea că se naşte din mulțimea de oameni din jur, dar apoi vălurea ca talazurile mării şi după ce se izbea de clădirile din jur se întorcea spre cei care îl produseseră – amplificat şi amplificându-le pofta de a zbiera. Pe deasupra, elicopterul îşi purta echipa, care filma într-o veselie. Parcă vedeam figura încântată a reporterului comentând tălăzuirea mulțimii de sub el.

La un moment dat, nu ştiu cine a avut ideea să aducă megafoane – şi atunci zgomotul a devenit într-adevăr de nesuportat. De pe refugiul meu vedeam fețe aprinse, înfierbântate – fețe ale unor oameni care, nepăsători la căldura toropitoare a soarelui, strigau gata să răguşească:

— Vrem tramvai, vrem tramvai!…

Se făcuse aproape trei după-amiază când regretul că intrasem într-o asemenea încurcătura devenise atât de puternic, încât mă gândeam foarte serios să dau dracului totul, să mă duc la polițişti, să le plătesc amenda şi să fug acasă, unde mă aşteptau un fotoliu comod şi o cafea de multă vreme răcită. Am închis umbrela şi am aşezat-o lângă mine pregătit să cedez, când deodată tumultul mulțimii a încetat. S-a lăsat o linişte ca la începutul lumii, şi nimeni nu părea să ştie de ce. Toate capetele s-au întors spre capătul străzii şi, abia când elicopterul se repezi într-un picaj periculos într-acolo, am ştiut că ceva se întâmplase sau că urma să se întâmple.

Mai întâi am auzit un zgomot şi am crezut că vine în sfârşit ambulanța. Abia când s-a apropiat mi-am dat seama că zgomotul suna altfel. M-am ridicat

în vârful picioarelor, privind peste maşinile de poliție ca să văd mai bine, când dintr-o dată nu a mai fost nevoie. Sunând din clopot, dinspre intrarea în piață se apropia cel mai frumos tramvai pe care îl văzusem în viața mea. Demarând în trombă ca să facă loc tramvaiului, maşinile de poliție trecură pe lângă mine. Am vrut să strig sarcastic în urma lor: „Interzisă staționarea în stațiile de tramvai, zevzecilor!" – dar nu am mai avut când, pentru că, scârțâind din toate încheieturile, tramvaiul a oprit lângă mine, deschizând larg uşile. Am luat umbrela, ziarele şi m-am urcat. Din uşă, am privit înapoi. Tramvaiul a pornit şi, văzând oamenii amuțiți care defilau prin fața mea în timp ce tramvaiul prindea viteză, mi-am dat seama că, pentru nimic în lume, nici unul dintre ei nu ar fi vrut să fie în locul meu.

POSTFAȚĂ

În *Să n-o săruți pe Isabel* (Editura Arania, 2000), malițios etichetată S.F., Sergiu Someşan ne comunica lucruri atât de teribile despre specia pe care – ne place sau nu – o constituim, încât ar fi fost de preferat ca mai întâi să ne cloroformizeze. Asta ca să ne putem recunoaşte, fără nici o grimasă pe fizionomia tâmpă, în postura de extratereştri sângeroşi, disputându-şi cu neruşinare administrarea planetei şi a universului. Nimic mai mult decât o alegorie după însuşirea căreia trebuia să recapitulăm sotto voce, împreună cu Hume, că „întreg pământul, crede-mă Philo, este blestemat şi pângărit". Dar o alegorie atât de sonoră în contextul volumului, încât cele câteva non-„sefeuri" de-acolo s-au văzut nevoite să ia un pe loc repaus în aşteptarea unor vecini mai tereştri, adică mai etnosimilari. Persecutat şi disponibilizat, fantasticul de tip magic se-ntoarce acum pe fereastră, prilej cu care dispare şi protocolul S.F. de pe copertă. Insurecția îşi ia drept titlu „Carte de magie", după numele celui dintâi insurgent (aceştia fiind 12 cu totul). Cele douăsprezece povestiri (îmi închipui că numărul nu e gratuit, duzina fiind un soi de VIP pe la chaldeeni şi nu numai) au un oarecare „aer de familie", cum ar fi observat bătrânul Wittgenstein dintr-o singură ochire. Ironic şi distanțat, în propoziții

coerente, aproape schematice, abrogând sistematic tânguiala psihologist-apocaliptică ce mai exercită încă o atracție fatală asupra unor distinşi contemporani, autorul valorifică *povestea*. Nu am suspinat niciodată în fața unui story hollywoodian. Dimpotrivă, am promovat de câte ori am avut prilejul o înțepată distincție între „calitatea perenă” a discursului metafizic şi „victoria imediată” a epicului de tip Hollywood. Ca şi cum judecata de gust a viitorimii ar fi bătută-n sfintele cuie ale valorilor moderniste, iar nu o necanonică şi imprevizibilă ordalie.

Carte de magie nu e nici pretext hollywoodian pentru popcorn, nici discurs grav şi extenuant despre viața/moartea/omul/Dumnezeu. Poate tocmai disponibilitatea autorului pentru acel „dincolo de”, conjugată cu firescul lui *hic et nunc*, este ceea ce-i salvează proza de cele două jenante extreme. Dar ceea ce manipulează inconştientul cititorului este întrebuințarea modelelor arhetipale. Premeditat sau nu, Sergiu Someşan *umblă la arhetipuri*. Identificabil este, în acest sens, şi arhetipul jungian al *Spiritului* din „Tăietorul de lemne” (în „Adio Efida”, întâlnirea e cu *Anima* şi *Animus*), şi acela al *Paradisului pierdut* din „Vis” şi „Arena”, spectaculosul arhetip al *Dragonului* (balaurului, şarpelui etc.) din „Ritual de trecere” sau cel al *Strămoşului totemic* (echivalat şi cu Deus absconditus) din „Ultima zi”. „Vânzătorul de poduri” – în spatele tonului reconfortant şi antiezoteric – reiterează mitemul substanțial al Podului, ca simbol al legăturii dintre două lumi cu semne contrare şi

valorizate diferit (de pilda „lumea de aici” şi „lumea de dincolo”). Având o identitate precară (nici „aici”, nici „dincolo”), podul este cunoscut ca fiind refugiul predilect al entităților demonice, al năstruşnicelor personaje htoniene. Pe harta autohtonă, cele mai „problematice” poduri au luat numele de „Podu Dracului”. Iată de ce *podul trebuie păzit*. Romanii îi asigurau, drept paznici, figuri zoomorfe (de preferință grifoni sau lei). La Sergiu Someşan, păzitorul pragului este un tip blazat şi dezabuzat, gata oricând să-şi schimbe „proprietatea” pe-o sticlă de vodcă. Ceea ce se şi întâmplă. Nesupravegheat de noul „proprietar”, care îl cumpără dintr-o neînțelegere, podul se năruie sub masiva circulație a *frontierei* (o întărire a semantismului Trecerii). Aceeaşi deconstrucție ludică, postmodernă, o întâlnesc şi în „Ritual de trecere”, unde îndepărtarea monstrului nu este operațiunea zeului solar sau a eroului civilizator, ci a unui personaj monoton par excellence, dar care, compromițând ritualul negru, reinstaurează ordinea, în conformitate cu modelul originar. Ritul de trecere care, inițial, părea a fi unul liminar (de prag) devine, prin mariajul protagoniştilor, unul postliminar (de agregare).

În mediile intelectuale, şi nu numai, reverberează stânjenitor o anume întrebare retorică (uşor recognoscibilă, întrucât aduce a văicăreală) despre dacă nu cumva postmodernismul, care „atentează” la rezervorul mitico-ritualic atât de drag nouă, îl va lichida pe acesta din urmă cu totul, lăsându-ne singuri pe lângă spaimele noastre existențialiste sau

de care fel or fi. Penibilă îngrijorare şi, în acelaşi timp, confuzie de niveluri. Conținuturile imaginarului nu pot fi anulate de o *modă.* Ci doar reciclate pentru alte forme, mai apropiate de ceea ce se vrea a fi omul contemporan. Postmodernismul *manipulează* imaginarul, îl valorizează *altfel* decât modernismul, dar nu îl desființează.

Mona MAMULEA

CUPRINS

